

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Թուրքիոյ Հետ Յարաբերութիւններու Դժուարին Օրակարգը

Կը թեւակոխենք Ապրիլ ամիսը, որ մեր ժողովուրդին համար խորհրդանշէ է Թուրքիոյ կողմէ Հայութեան դէմ գործադրուած ցեղասպանութեան ու տեղահանութեան: Ոչ հեռու պատմութեան այդ տխուր ու ցաւալի էջերը կը շարունակեն անբաժան մասնիկը մնալ մեր մտածելակերպին, ոչ միայն Ապրիլ ամսուայ ընթացքին, այլ միւս բոլոր ամիսներուն: Արցախեան երկրորդ պատերազմի աւարտէն ետք այս առաջին Ապրիլն է որ կը դիմաւորենք՝ մեր հոգիներուն վրայ ծանր ճնշող ու մեր բոլորիս ներառելի խռոված պայմաններուն տակ: Դժուար է տակաւին հաշտուիլ այն իրողութեան հետ, որ վերջին պատերազմի ընթացքին մեր ունեցած տարածքային կորուստներուն ու հազարաւոր զոհերուն պատասխանատուութիւնը կը կրէ նաեւ Երտողանի Թուրքիան, որու անմիջական մասնակցութիւնը ռազմական գործողութիւններուն ունեցաւ որոշիչ դեր:

Այս օրերուն օրակարգ վերադարձած է Թուրքիոյ հետ ապագայ յարաբերութիւններու հարցը, որու շուրջ մեր մօտ զգացական ու իրապաշտականը միշտ ալ կը փախին իրար, ու այս նորութիւնն էլ մեր վերջին հարիւրամեայ պատմութեան ընթացքին:

Հայաստանի Ազգային Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղար Արմէն Գրիգորեան, Հայաստանի Հեռախօսի վրայ ունեցած իր վերջին հարցազրոյցի ընթացքին խուսափեցաւ Թուրքիան անուանել Հայաստանի թշնամի երկիր: Իսկ, վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Արմաւիրի շրջան կատարած իր այցելութեան ընթացքին խօսեցաւ տարածաշրջանէն ներս հաղորդակցութեան միջոցներու եւ ճանապարհներու բացման օգուտներուն մասին: Այս զարգացումներու լոյսին տակ սկսան հնչել ենթադրութիւններ, որ Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ տեղի կ'ունենան գաղտնի բանակցութիւններ: Հարցը բարձրացաւ նաեւ Ազգային ժողովէն ներս, ուր արտաքին գործոց նախարար Արա Այվազեան յայտարարեց, որ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը տեղեակ է պաշտօնական Անգարայի հետ խորհրդակցութիւններու կամ բանակցութիւններու որեւէ ձեւաչափի: «Յեղասպանութիւն վերապարծ ժողովուրդը ամենալաւ կը գիտակցի խաղաղութեան գինը եւ թշնամիներ չի փնտռեր: Հայաստանը կը շարունակէ իր անկախութիւնը»:

«Տեղեակ Չենք Անգարայի Հետ Բանակցութիւններու Մասին», Յայտարարեց Արտաքին Գործոց Նախարար Արա Այվազեան

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը տեղեակ չէ պաշտօնական Անգարայի հետ խորհրդակցութիւններու կամ բանակցութիւններու որեւէ ձեւաչափի մասին, Մարտ 29-ին, Ազգային ժողովէն ներս պատասխանելով ընդդիմադիր «Բարգաւաճ Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր՝ Արման Աբովեանի հարցին՝ յայտարարեց ՀՀ դիւանագիտութեան ղեկավար՝ Արա Այվազեան ընդգծելով, որ ցեղասպանութիւն վերապարծ ժողովուրդը ամենալաւ կը գիտակցի խաղաղութեան գինը եւ թշնամիներ չի փնտռեր: Նախարարը չի շեղուց, որ տարբեր նախաձեռնութիւններով Հայաստանը փորձած է կարգաւորել Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւնները, սակայն փոխադարձութեան սկզբունքը երբեք չէ գործած:

«Եւ որպէսզի իրապէս լինի խաղաղութիւն մեր տարածաշրջանում, մենք ակնկալում ենք, որ Թուրքիան լուրջ արձատական փոփոխութիւններ կ'ենթարկի Հայաստանի հանդէպ իր յարաբերական քաղաքականութիւնը եւ կը վերացնի թշնամական գործողութիւնները», - նշեց նախարարը: Հայաստանի իշխանութիւնները պատերազմի ընթացքին կը յայտարարէին, որ Ատրպէյճանի կողմէն Հայաստանի դէմ պատերազմին աշխուժօրէն կը մասնակցի Թուրքիան, որ անբեկիչ վարձկաններ կ'ուղարկէր հայ զինուորին դէմ կռուելու: 44-օրեայ պատերազմի ընթացքին, հայկական իշխանութիւնները նաեւ կը յայտարարէին, որ Թրքիան «Պայքար-Թարներ» թիրախի տակ կը պահեն հայկական հողը:

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Արա Այվազեան

Անվտանգութեան խորհուրդի քարտուղար՝ Արմէն Գրիգորեան օրերս Հանրային հեռուստաընկերութեան տուած հարցազրոյցի ժամանակ երեք անգամ խուսափած է ուղիղ պատասխանել այն հարցին, թէ արդեօք Թուրքիան Հայաստանի համար թշնամի պետութիւն է, թէ ոչ. «Եթէ մենք գնում ենք տարածաշրջանի ապաշրջափակման, ապա մեր մօտեցումներում որոշակի շտկումներ պէտք է լինեն, եւ մենք այդ ուղղութեամբ աշխատում ենք»:

Արմաւիրի մարզին մէջ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան կրկնեց. «Տարածաշրջանի երկրները պէտք է վերագնահատենք բոլորով մեր փոխադարձ վերաբերմունքը մեր փոխադարձ կեցուածքը»:

Ատրպէյճանցիներու Վերջին Շրջանի Աշխուժութիւնը Անարձագանգ Չի Կրնար Մնալ. Արցախի Ազգային Ժողովի Նախագահ

«Այսօր Արցախի անվտանգութիւնը համար մէկ խնդիրն է, ատրպէյճանցիներին՝ վերջին շրջանում դրսևերած, այսպէս ասած, աշխուժութիւնը չի կարող անարձագանք մնալ: Խօսքը հայկական մեքենաների քարկոծման դէպքերի մասին է», - Մարտ 30-ին ըսած է Արցախի ԱԺ նախագահ՝ Արթուր Թովմասեան արտաքին գործոց նախարար՝ Դաւիթ Բաբայեանի հետ հանդիպման ընթացքին: Արցախի ԱԺ-ի մամուլի ծառայութեան հաղորդմամբ՝ անոնք քննարկած են նաեւ այս եւ օրակարգային այլ հարցեր միջազգային ստեաններ բարձրացնելու անհրաժեշտութիւնը: Յիշեցնենք, որ որ մը առաջ հաղորդուեցաւ, որ գոհուած զինծառայողներու մարմինները Ստեփանակերտէն Գորիսի դիւանագիտական փոխադրող ինքնաշարժի ուղղութեամբ ատրպէյճանցիներ քարեր նետած են եւ կտրած ապակիները: «Փորտ թրանզիթի» մէջ կային 5 զինծառայողներու մարմիններ: Հանդիպման ընթացքին, ԱԺ-ի նախագահը շեշտած է ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի ծիրէն ներս ատրպէյճանա-ղարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման գործընթացը, նաեւ նշած է տարբեր երկրներու, ի մասնաւորի, Ռուսաստանի հետ յարաբերութիւններու հետագայ զարգացման ու խորացման կարեւորութիւնը: Արցախի արտաքին գործոց նախարար՝ Դաւիթ Բաբայեան կարեւորութիւն տուած է խորհրդարանական դիւանագիտութեան, որպէս արտաքին քաղաքականութեան կարեւոր բաղադրիչներէն մէկը:

Արցախի ԱԺ նախագահ՝ Արթուր Թովմասեան

Փաշինեան Յայտարարեց Որ Ապրիլին Հրաժարական Պիտի Տայ

Մարտ 28-ին, Արմաւիրի մարզ կատարած այցելութեան ընթացքին վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան յայտարարեց, որ յառաջիկային հրաժարական պիտի տայ՝ Յունիս 20-ի արտահերթ ընտրութիւններուն պատրաստուելու համար: «Այս առաջիկայում ես հրաժարական եմ տալու, Ապրիլին, հրաժարական եմ տալու ոչ թէ գնալու, այլ հրաժարական եմ տալու, որպէսզի տեղի ունենան արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններ՝ այդ ընթացքում շարունակելով լինել վարչապետի պարտականութիւնները կատարող: Եթէ դուք կը վերահաստատէք ձեր մանդատը, ես, մեր թիմը կը շարունակենք ծառայել ձեզ շատ աւելի լաւ, քան նախկինում, եթէ չէք վերահաստատի, մենք խոնարհաբար մանդատը կը փոխանցենք ձերն, ուստի դուք կ'ընտրէք», - յայտարարեց Փաշինեան: Մարզի բնակչութեան առջեւ ելոյթ ունենալով վարչապետը անդրադարձաւ ճանապարհներու բացման հարցին: «Այս նոր իրադրու-

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Սպառնալիքներ՝ Իշխանութեան «Ռեստարտին»

ՌՈՒԲԵՆ ՍԵՅՐԱԲԵԱՆ

Ընդամենը երեք ամիս յետոյ Հայաստանը յետպատերազմեան ճգնաժամից դուրս գալու ճանապարհին առաջին մեծ քայլն անելու շանս է ստանալու: Անշուշտ, միամտութիւն է համարել, որ դրանով վերջ կը դրուի ճգնաժամին, սակայն սա թէկուզ եւ ոչ բաւարար, բայց խիստ անհրաժեշտ քայլ է, որը նաեւ թափ կը հաղորդի յաջորդ քայլերին, ուստի խիստ կարեւոր է, որպէսզի այս քայլի յաջողութիւնը չվտանգուի այն սպառնալիքներով, որոնք հենց այսօր ուղղակի մակերեսին են, որոնց մասին արդէն բարձրաձայնում են: Իսկ սպառնալիքները բազմաթիւ են, որից կարեւորագոյնը թերեւս հինգն են եւ արժանի են առանձին դիտարկման:

1. Հին ընտրական համակարգ: Հայաստանում գործող ընտրական համակարգը ստեղծուել էր նախկին կրիմինալ-օլիգարխիկ ռեժիմի կողմից որպէս իբր «կոմպրոմիսային», որտեղ համամասնական-կուսակցական համակարգը գուցորդուած է, այսպէս կոչուած՝ կուսակցական-«ռեյտինգային» հետ: Այն թոյլ էր տալիս, որպէսզի տեղի ունենայ թէ՛ գաղափարների, գաղափարախօսութիւնների եւ ծրագրերի պայքար, տեղ տալով տարբեր կուսակցութիւնների, թէ՛ տեղական «հեղինակութիւնների» կողմից սանձազերծուած՝ ռեսուրսների պայքար: Հաշուի առնելով, թէ գումարային ինչպիսի ռեսուրս էր կուսակցութիւնը գաւթած կրիմինալ օլիգարխիան, ապա դժուար էր պատկերացնել, որ արդիւնքում այդ «կոմպրոմիսով» կանխորոշուելու էր մէկ հնարակուր ելք. «ընտրակաշառքն ուտելու էր մարդկանց»: Հենց դա էլ տեղի ունեցաւ 2017-ին: Սակայն, նրանք հաշուի չէին առել, որ ընդամենը մեկ տարի անց այդ նույն՝ փողով եւ «հեղինակութիւնների» միջոցով «հնազանդեցուած» հասարակութիւնը միահամուռ կերպով դուրս է գալու փողոց եւ շուռ է տալու այդքան խնամքով համակարգուած խաբէութիւնը որպէս համակարգ: 2018-ի Դեկտեմբերի ընտրութիւններին ընդառաջ ՀՀԿ-ն նոյնիսկ սեփական շանսերը գոհաբերելու գնով՝ կրճաթով դէմ կանգնեց այդ «ռեյտինգային» համակարգի վերացմանը եւ անցողիկ շեմի իջեցմանը: Իսկ այսօր արդէն պարզ է, որ այդ «ռեյտինգային» համակարգը պարզապէ՛ս կարող է չարիքի աղբիւր հանդիսանալ, եւ ոչ միայն ապագայ խորհրդարանի, այլեւ հենց երկրի համար: Այսօր արդեն գրեթէ պատրաստ է նոր ընտրական օրէնսգիրքը, որով պահպանուում է բացառապէս համատարած համամասնական ընտրակարգը, ինչպէս նաեւ նուազեցում է անցողիկ շեմը, խստացում է հսկողութիւնը «քաղաքական» ֆինանսական հոսքերի նկատմամբ: Նոր օրէնսգրքի ընդունումը՝ օրուայ հրամայական է, եւ դրա պատասխանատուն՝ ներկայիս խորհրդարանական մեծամասնութիւնն է, որը դրա համար ունի բոլոր անհրաժեշտ ռեսուրսները:

2. Ապատեղեկատուութիւն եւ տեղեկատուական տեղոր: Այս մարտահրաւէրն իր ամբողջ թափով իրեն զգացնել տուեց յետպատերազմեան շրջանում, վերածուելով

ազգային անվտանգութեան սպառնալիքի: Կառավարութեան թոյլ, վատ կազմակերպուած տեղեկատուական աշխատանքի պատճառով այն շարունակում է մնալ այդպիսին: Իսկ մինչեւ ընտրութիւններն ընկած ժամանակաշրջանում այն վերածուում է նաեւ ընտրական գործընթացի սպառնալիքի: Ներկայիս հայկական քաղաքական դաշտում սուբեկտներ, որոնք չեն խորշելու այս «գործիքն» օգտագործելու, որպէսզի վարկաբեկեն եւ ապականեն քաղաքական միտությունը նախընտրական, ինչու ոչ՝ նաեւ յետընտրական շրջանում:

Այնպիսի է, որ դրանից անմասն չեն մնալ նաեւ համապատասխան «հաւաստի աղբիւրները» Ռուսաստանում, որոնց ամենաթուրանոր նառատիւները լայնօրէն տիրաժառորուելու են ոչ պակաս «հաւաստի» տեղական միջոցներով եւ սոցցանցերով: Իհարկէ, պետութեան անվտանգութեանը սպառնացող ապատեղեկատուութեան դէմ պայքարել պէտք է, սակայն պէտք է մոռանալ, որ ապատեղեկատուութեան «հակաթոյնը» սեփական արդիւնաւէտ տեղեկատուական հոսքերի ապահովումն է եւ արագ արձագանքումն իրադարձութիւններին: Ուստի, պետական տեղեկատուական մարմինների՝ այս «քնած» ռեժիմը հաստատապէս որեւէ լաւ բան չի խոստանում, մանաւանդ երբ դժուար է կանխագուշակել, որ ապատեղեկատուական հոսքերն առաջիկայում հաստատապէս ակտիւանալու են:

3. Դատական համակարգ եւ իրաւապահ մարմիններ: Յետեղափոխական ռեֆորմացիան կարելի է համարել չկայացած, քանի դեռ բարեփոխումների հերթը չի հասել դատական համակարգին եւ իրաւապահ մարմիններին, եւ սա աքսիոմ է, չնայած, ժամանակի առումով, սա աւելի շատ այլեւս ընտրութիւններից յետոյ ընկած ժամանակաշրջանի խոսակցութիւն է: Բայց եւ այնպէս, իշխանութիւնն անելիք ունի նախընտրական շրջանում, կապուած վերոնշեալ մարմինների հետ: Օրերս ընդունուած փոփոխութիւնները Դատական եւ Քրէական օրէնսգրքերում, Բարձրագոյն դատական խորհրդին տրուած լրացուցիչ լիազորութիւնները թերեւս թոյլ են տալու, որպէսզի դատական համակարգը համարժէք գտնուի օրինախախտումների դէպքերին, ի տարբերութիւն այն խայտառակութեան, որի ակնատեսն էինք անցեալ տարուայ Նոյեմբերին եւ դրանից հետո: Իրաւապահ մարմինները՝ ոստիկանութիւնը, ԱԱԾ-ն, քննչական մարմիններն աւելի օպերատիւ գործելու անհրաժեշտութիւն կ'ունենան, որպէսզի թոյլ

չտան ընտրական գործընթացի օրինական ընթացքից որեւէ շեղում, եւ այդ իմաստով այդ վերոնշեալ մարմիններին «ձգելը» գործող կառավարութեան սրբազան պարտականութիւնն է հասարակութեան, ընտրողների, հարկատուների առաջ:

4. Ահաբեկչական ակտիվութեան հնարաւորութիւն: Քսաներկու տարի առաջ տեղի ունեցած ահաբեկչական ակտ տեսած երկրում պէտք է չափազանց լուրջ վերաբերուել ֆիզիքական հաշուհարգարի, փաստացի՝ ահաբեկչութեան կոչերին, որոնք հնչել են վերջին ամիսներին տարբեր հարթակներից՝ տարբեր անպատասխանատու «քաղաքական» սուբեկտների կողմից: Աւելին, նրանք նոնիսկ փորձում են ապացուցել, որ հանուն իրենց նեղ կուսակցական կամ խմբակային շահից բխող արդիւնքի՝ «ցանկացած միջոց արդարացուած է»: Յաւօք, սա մեղբերում է մի քանի անձանց հրապարակային ելոյթներից, որոնց փաստով, ոչ բոլոր դէպքերում՝ բայց քրէական գործեր է յարուցուած: Այս մարտահրաւէրն ուղղակիօրէն վերաբերում է համապատասխան իրաւապահ մարմինների պրոֆեսիոնալներին, որոնք հաստատապէս տեղեկ են, որ նախընտրական շրջանում նման յանցաւոր ակտիւութեան շարժառիթները բազմապատկուելու են:

5. Հասարակական ապաթիւ եւ հիասթափուած քաղաքացիների ահռելի սեզմնետ: Սա երեկի թէ՛ այս պահին ամենաչեղեացող սպառնալիքն է, որը զգացնել կը տայ յետագայում, եթէ սրա ողջ աւերիչ հետեւանքները հենց այսօր չարժանանան ամենամեծ ուշադրութեանը: Սրա մասին մեր ձեռքում կան հաւաստի տեղեկութիւններ, հիմնուած ամերիկեան IRI-ի կատարած սոցհարցումների արդիւնքների հիման վրայ, ըստ որոնց, վարկանիշով առաջատար «Քաղաքացիական Պայմանագիրն» (ՔՊ) ընդամենը 32% հաւանութիւն ունի, երկրորդ տեղում հանգրուանած ԲՀԿ-ն՝ ընդամենը 3%, մինչդեռ «ոչ մէկի» կողմնակիցները թուով գերազանցում են ՔՊ-ին: Իսկ սա նշանակում է, որ լրջագոյն խնդիր ունենք, քանզի սա վկայում է հասարակութեան ստուար հատուածի անվստահութեան մասին՝ ողջ քաղաքական դաշտի, ընդհանրապէս քաղաքականութեան, ընտրութիւնների ճանապարհով ելքեր գտնելու հնարաւորութեան նկատմամբ: Մեխանիկորէն գումարելով ՔՊ-ի վարկանիշը եւ «ոչ մէկի» կողմնակիցների վարկանիշը, ստացում է նոյն այն տոկոսը, որն «Իմ Քայլը» ստացաւ 2018-ին: Իհարկէ, մեխանիկական

գումարումը դեռ չի նշանակում, որ ամեն բան այդքան պարզ է: Սակայն սա ցոյց է տալիս, որ քաղաքական ուժերը, որոնք կը մասնակցեն ընտրական գործընթացին, որքան մեծ պատասխանատուութեամբ պէտք է մօտենան իրենց առաքելութեանը: Քաղաքական տեսլականը, վարքը, անկեղծութիւնը, մարդկանց, հասարակութեան վերլուծական կարողութիւնները եւ չիշողութիւնը չթերահանատելու ներքին կարողութիւնը, մեծամտութեան, ամբարտաւանութեան բացառումը, համերաշխութիւնը պետական կարեւորութեան խնդիրների շուրջ, մանիպուլյատիւ հարքներից ձեռնպահ մնալը՝ այս ամէնն այդ հիասթափուած սեզմնետին տալու է մէկ հարցի պատասխան. արժե՞ք արդեօք գնալ տեղամաս, թէ՞ ոչ, այս գործընթացը մեր երկրում «իրե՞նն է», թէ՞ ոչ: Ընտրողն այս անգամ ոչ միայն գնահատելու է առանձին քաղաքական ուժերին, այլեւ այն ամէնը Հայաստանում, ինչը կոչուում է եւ կոչուելու է քաղաքականութիւն:

Յուսադրող է, որ ներկայիս մեծամասնութեան բարձրաստիճան ներկայացուցիչները ոչ միայն գիտակցում, այլեւ բարձրաձայնում են այս մարտահրաւէրի մասին: Սակայն, սա բոլորի պատասխանատուութիւնն է մեծ հաշուով: Յետպատերազմեան Հայաստանին մեծ քննութիւն է սպասուում, որի արդիւնքը կանխորոշելու է մեր երկրի յետագայ ընթացքը, եւ այս քննութիւնը բոլորինս է՝ առանց բացառութեան:

«ԱՌԱԻՕՏ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԷ ԱՁԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

(626) 797-7680

ԼՈՒՐԵՐ

Աժ-ի Խմբակցութիւնները Դէմ Չեն Ընտրակարգի Փոփոխութեան. Փաշինեան

Նիկոլ Փաշինեան Խորհրդարանէն պատգամաւորներու հարցերուն

ՀՀ վարչապետ՝ Նիկոլ Փաշինեան վստահեցուցած է, որ հանդիպումներու ընթացքին արձանագրուած է, որ խորհրդարանական խմբակցութիւնները արտահերթ ընտրութիւններէն առաջ ընտրակարգի փոփոխութեան հետ կապուած հարցը կը թողնեն խորհրդարանական մեծամասնութեան, եւ իշխանութեան հայեցողութեան: «Արմէնփրէս»-ի հաղորդմամբ՝ Փաշինեան այս մասին ըսաւ Աժ-էն ներս կառավարութեան անդամներու հետ հարց ու պատասխանին ընթացքին, անդրադառնալով անկախ պատգամաւոր Սերկէյ Բազրատեանի հարցին, թէ վարչապետը հակուած է ընտրութիւնները կատարել գործող Ընտրական օրէնսգրքով, թէ՞ փոփոխուած օրէնսգրքով:

Վարչապետը նախ չի շեղուց, որ ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան ձեռք բերուած քաղաքական պայմանաւորուածութիւններու ծիրէն ներս: Անոնք ձեռք բերուած են Հանրապետութեան նախագահի, «Բարգաւաճ Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավարի, «Լուսաւոր Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավարի, «Իմ քայլ»-ի, նաեւ արտախորհրդարանական ուժերու հետ քննարկումներով:

Ինչ կը վերաբերի ընտրական օրէնսգրքին՝ Փաշինեան ըսաւ. «Ընտրական օրէնսգրքի ընտրակարգը պայմանաւորուածութիւնների մաս չի եղել, բայց ես բոլոր քննարկումներում հարց եմ ուղղել մեր գործընկերներին՝ այդ թւում խորհրդարանական, թէ իրենք ինչ

կարծիքի են ընտրակարգի վերաբերեալ՝ այսինքն՝ ռեյթինկային (բաց համամասնական) ընտրակարգը լինի, թէ չլինի: Մեր խօսակցութիւններէն ժամանակ մենք արձանագրել ենք, որ եւ «Բարգաւաճ Հայաստան» խմբակցութիւնը, եւ «Լուսաւոր Հայաստան» խմբակցութիւնն այս հարցը թողնում են խորհրդարանական մեծամասնութեան հայեցողութեանը, այսինքն՝ իրենք խնդիր չունեն՝ վարկանիշայինը լինի, թէ չլինի»:

Փաշինեանի խօսքով՝ անկէ յետոյ խորհրդարանական մեծամասնութիւնը քննարկումներ ունենալով արտախորհրդարանական ուժերու եւ քաղաքացիական հասարակութեան ներկայացուցիչներու հետ, նաեւ հաշուի առնելով նախապէս իր ստանձնած յանձնառութիւնը, կ'որոշէ կայացնել, որ պէտք է երթալ ընտրական օրէնսգրքի պարզ փոփոխութիւններու, եւ ընտրութիւնները կատարուին համամասնական ընտրակարգով՝ այսինքն՝ առանց վարկանիշային ընտրակարգի:

«Ընտրակարգը պայմանաւորուածութիւնների մաս չէ, բայց հանդիպումների ժամանակ արձանագրուել է, որ խորհրդարանական խմբակցութիւնները դէմ չեն ընտրակարգի փոփոխութեանը: Ասուել է, որ մենք կողմ չենք քուէարկի, որովհետեւ չենք ուզում ձեզ հետ կիսել քաղաքական պատասխանատուութիւնը, եթէ դուք ուզում էք փոխէք, փոխէք, մենք խնդիր չունենք, մենք դրան առնուազն դէմ չենք արտայայտուի», - ըսաւ Փաշինեան:

Վազգէն Մանուկեան, Վաղուց Քաղաքական Գործիչ Չի Համարուիր

«Պէտք է ասեմ՝ ես մնում եմ իմ այն կարծիքին, որ արտահերթ ընտրութիւնների օր նշանակելով՝ այն կամաց-կամաց բերելու է ներքաղաքական լարուածութեան թուլացման: Այն բոլոր քաղաքական ուժերը, որոնք քիչ թէ շատ հնարաւորութիւն ունեն, կամ հնարաւորութիւն են տեսնում եւ գտնում են, որ առիթ ունեն յայտնուելու Ազգային ժողովում, արդէն սկսել են պատրաստուել իսկական նախընտրական քարոզչութեանը: Իսկ ինչ վերաբերում է Վազգէն Մանուկեանի յայտարարութիւններին, ապա ես մի անգամ ասել եմ, որ Վազգէն Մանուկեանը պողոց արդէն քաղաքական գործիչ չի հանդիսանում»,- «Առաջին լրատուական»-ի հետ զրոյցի ընթացքին

ըսած է «Յանուն Հանրապետութեան» կուսակցութեան ղեկավար մարմնի անդամ՝ Վահագն Մարտիրոսեան:

Իսկ ՔՈ կուսակցութեան անդամ՝ Նարեկ Նեսիսեան «Առաջին լրատուական»-ի հետ զրոյցի ընթացքին ըսած է. «Ի վերջոյ, անկախ որեւէ բանից, չընդունելով փողոցի այս շարժումը, գործ ունենք Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիների հետ: Սա կարեւոր է, նախ եւ առաջ նրանով, որ մենք ինքներս պէտք է սկսենք հանդարտեցնել իրավիճակը: Բայց ինչ վերաբերում է Վազգէն Մանուկեանի ասածին, ապա դա կտրուկ անընդունելի է՝ ուժը որեւիցէ արդարացում չունի, եւ ոչ մի լաւ տեղ չի տանելու»:

Ըստ Միջազգային Իրաւունքի Մասնագետին՝ ՍԴ-ի Որոշումը Չառնչուիր Մարտ 1-ի Բուն Գործին

Սահմանադրական դատարանը (ՍԴ) Սահմանադրութեան հակասող եւ անվաւեր ճանաչած էր Մարտ 1-ի գործով մեղադրեալ, երկրորդ նախագահ Ռոպերթ Քոչարեանին եւ անոր նախկին երկու ենթականերուն առաջադրուած յղուածը՝ սահմանադրական կարգը տապալելու մասին: ՍԴ նախագահ՝ Արման Տիլանեան ընթերցած էր որոշման միայն եզրափակիչ մասը:

Բարձր դատարանը եզրայանգած էր, որ 10-15 տարուայ զգաւտազրկում սահմանող Քրէական օրէնսգրքի 300.1 յօդուածը կը հակասէ Սահմանադրութեան 78-րդ եւ 79-րդ յօդուածներուն: Այս յօդուածները օրէնքներու համաչափութեան եւ որոշակիութեան սկզբունքներու մասին են: Բարձր դատարանի նախագահը յայտարարած էր, որ որոշումը կը հրապարակուի եւ օրէնային ժամկետով:

Միջազգային իրաւունքի մասնագետ՝ Արա Ղազարեանի կարծիքով՝ անցեալ ուրբաթ, Սահմանադրական դատարանը հաստատեց այս հարցով վեներտիկի յանձնաժողովի եւ Մարդու իրաւունքներու եւրոպական դատարանի կարծիքները: Միեւնոյն ժամանակ, բարձր դատարանի որոշումը, որ չ'առնչուիր Մարտ 1-ի մայր գործին, Ղազարեան շեշտեց, որ ասիկա չի նշանակեր, որ Մարտ 1-ի այդ գործը տապալուած է:

«Դա նշանակում է՝ այդ յօդուածը չի կարող կիրառուել, եւ ըստ էութեան այդ յօդուածն առ ոչինչ է ճանաչուած իր ստեղծման

օրուանից, դա նշանակում է՝ բոլոր գործերը, որոնք յարուցուել են կամ յարուցուած են, կամ էլ ընթացի մէջ են գտնուած այս յօդուածի հիմքով, դրանք պէտք է ուղղակի կարճուեն: Իրաւական հետեւանքներից մէկը նաեւ այն է, որ եթէ խափանման միջոց կալանքի հիմնաւոր կասկածի հիմքում ընկած է այս յօդուածը, նշանակում է՝ ինքնաբերաբար կալանքի ողջ տիրոջ թը նոյնպէս համարուած է անօրինական, դրա վերաբերեալ արդէն կայ նոյնիսկ եւրոպական դատարանի յստակ որոշումը», - ըսաւ Ղազարեան:

ՍԴ-ի որոշումէն յետոյ պաշտօնաթող նախագահի պաշտպան՝ Արամ Վարդեանեան յայտարարեց, որ Քոչարեանի նկատմամբ քրէական հետապնդումը պէտք է դադարեցուի անյայտաբար: Մեղադրանքը պաշտպանող Գլխաւոր դատախազութիւնը դեռ դիրքորոշում չէ յայտնած՝ կը սպասէ որոշման հրապարակման:

2008-ի յետընտրական արիւնալի իրադարձութիւններու հետեւանքով գոհուած 10 քաղաքացիներէն 9-ի իրաւաչափողներու ներկայացուցիչ, փաստաբան՝ Տիգրան Եգորեան կը կարծէ, որ բարձր դատարանի որոշումով Քրէական օրէնսգրքի հակասահմանադրական եւ անվաւեր ճանաչուած 300.1 յօդուածով հետապնդումը իսկապէս պէտք է դադարեցուի եւ գործը այս մասով կարճուի. «Այո, այս յօդուածով գործը պէտք է կարճուի»:

Ազգային ժողովը Ընդունեց Ռազմական Դրութիւնը Վերցնելու Նախագիծը

Հայաստանի Ազգային ժողովը ձայներու 118 կողմ, 1 դէմ, 1 ձեռնպահ յարաբերակցութեամբ ընդունեց շուրջ կէս տարի գործող ռազմական դրութիւնը վերացնելու վերաբերեալ ընդդիմադիր երկու խմբակցութիւններու՝ «Լուսաւոր Հայաստան»-ի եւ «Բարգաւաճ Հայաստան»-ի հեղինակած որոշման նախագիծը:

Ազգային ժողովի նախագահը ռազմական դրութիւնը վերացնելու որոշման նախագիծը պէտք է ստորագրէ եւ հրապարակէ անյայտապար:

Խորհրդարանէն ներս, քննարկումներու ժամանակ, ընդդիմադիր խմբակցութիւնները յայտարարած էին, որ իշխանութիւնը քաղաքական պատճառներով կը պահպանէ ռազմական դրութիւնը, ու զայն այժմ շարունակելու որեւէ հիմք չկայ:

Ըստ ԼՀԿ խմբակցութեան ղեկավար՝ Էտմոն Մարուքեանին՝ ռազ-

մական դրութիւնը շարունակուած է միայն մէկ նպատակով, որպէսզի ընդդիմադիրները վարչապետին անվստահութիւն յայտնելու գործընթաց չսկսին: Ժիշը նոյն տեսակէտը ունի նաեւ միւս ընդդիմադիր խմբակցութեան՝ «Բարգաւաճ Հայաստան»-ի պատգամաւոր՝ Նաիրա Զոհրապեան:

Ազգային ժողովի նախագահ՝ Արարատ Միրզոյեան քաղաքական պայմաններին համարեց ընդդիմադիրներու մեղադրանքները, պնդելով, որ ռազմական դրութեան երկարաձգումը չունի քաղաքական որեւէ դրդապատճառ: Այդուհանդերձ, Աժ-ի նախագահը իշխող ուժի պատգամաւորներուն առաջարկեց կողմ քուէարկել ընդդիմադիրներու առաջարկին, թէեւ շեշտեց, որ համակարծիք է գործընկերներուն հետ, որ լաւագոյն լուծուած արն է, եթէ կառավարութիւնը նախաձեռներ ռազմական դրութեան չեղարկումը:

Հայաստանի եւ Արցախի Նախկին Նախագահները Հանդիպում Ունեցած են

Մարտ 25-ին հանդիպում տեղի ունեցած է Հայաստանի եւ Արցախի նախկին նախագահներ՝ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի, Ռոպերթ Քոչարեանի, Սերժ Սարգսեանի, Արկարի Ղուկասեանի եւ Բակօ Սահակեանի միջեւ, այս մասին Դիմատետրի իր էջին վրայ գրած է ՀՀ առաջին նախագահ՝ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի մամուլի խօսնակ՝ Արման Մուսիսեան:

Մուսիսեան յայտնած է, որ հանդիպման ընթացքին քննարկուած են յետպատերազմեան շրջանին Արցախի մէջ ստեղծուած իրավիճակին եւ հետագայ հնարաւոր զարգացումներուն վերաբերող շարք մը հարցեր:

Յիշեցնենք, որ նոյն ձեւաչափով հանդիպում կայացած էր նաեւ 2020 թուականին Ատրպէյճանի կողմէն Արցախի դէմ սանձազերծած պատերազմի ընթացքին:

ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսաստանցի Փորձագետները Ահազանգած Են Որ Մոսկուայի Նկատմամբ Անգարայի Քաղաքականությունը Բարեկամական Չէ

Մինչ ռուսաստանցի պաշտոնեաները բոլոր հարթակներին կը չափաբարեն, թէ Ղարաբաղեան պատերազմին յետոյ, որ հնարաւոր եղաւ կանգնեցնել բացառապէս Ռուսաստանի նախագահի ջանքերով, Մոսկուայի պիտի շարունակէ ունենալ բարեկամական յարաբերութիւններ թէ՛ Պաքուի եւ թէ՛ Երեւանի հետ, ռուսաստանցի լրագրողները հարցակաշի տակ կը դնեն այդ բարեկամական յարաբերութիւնները եւ տարբեր հարցեր կը բարձրաձայնեն:

Ազատութիւն ռատիոն կը հաղորդէ որ «Ակրիմանդ Ի Ֆաքթը» պարբերականը Մարտ 30-ին հրատարակած է Ռուսաստանի նախագահի մամուլի քարտուղարի հարցազրոյցը, ուր կարճ անդրադարձ կայ նաեւ Ղարաբաղեան պատերազմին:

Լրագրողը հարցուցած է Տմիրի ֆեսթիվին, թէ արդեօք չկա՞յ այն մտավախութիւնը, որ Մոսկուայի կորսնցնէ իր ազդեցութիւնը Հարաւային Կովկասի պետութիւններուն վրայ, եւ որպէս փաստարկ նշած է, թէ Հայաստանէն ներս իրավիճակը խառնաշփոթ է, իսկ Ատրպէյճանը աւելի ու աւելի ակնյայտօրէն կը ձգտի դէպի Թուրքիա:

Փեսթով արձագանգած է. - «Մենք փոխադարձ յարգանքի վրայ հիմնուած հրաշալի վստահելի յարաբերութիւններ ունինք Ատրպէյճանի հետ: Յարաբերութիւններ, որոնք կրնան ունենալ շատ-շատ ձեւեր եւ որոնք կը ներկայացնեն փոխադարձ օգուտ: Հայաստանի հետ նոյնպէս պատմականօրէն լաւ յարաբերութիւններ կան: Մենք ունինք բազմաթիւ համարկման գործընթացներ, որոնք Հայաստանին բաւական օգուտ կու տան: Թէ՛ քաղաքական եւ թէ՛ տնտեսական առումով»:

Քրեմլինի խօսնակը այս հարցազրոյցին կրկին անգամ ընդգծած է վլատիմիր ֆոլոմիինի դերակատարութիւնը: «Ինչ կը վերաբերի տեղի ունեցածին... Հաւանաբար, բոլորը պէտք է չիշեն ֆոլոմիինի անձնական դերը պատերազմը դադարեցնելու մէջ», - պարբերականին ըսած է ֆեսթով:

Աւելի վաղ, ռուս լրագրողը հարցուցած էր Ռուսաստանի պաշտպանութեան նախարար՝ Սեր-

Ռուսաստանի նախագահի մամուլի խօսնակ՝ Տմիրի Փեսթով

կէջ Շոյկուին, թէ արդեօք Մոսկուայի մտավախութիւն չունի՞ «Թուրքիայի բանակ» կառուցելու Թուրքիոյ իշխանութիւններու մտադրութեան վերաբերել: Շոյկուին պատասխանած էր, թէ Մոսկուայի ու Անգարայի թէեւ ունին տարածաշրջաններ, սակայն ամէն անգամ կը կարողանան գտնել ընդհանուր լեզու, եւ որ «Թուրքիայի բանակի» մասին տեղեկութիւնը մտացածին է:

Նոյն տրամաբանութեամբ են, ռուս-թրքական յարաբերութիւններուն վերաբերող Մոսկուայի բոլոր յայտարարութիւնները, թէ-եւ փորձագէտները կ'հաշտանան, որ Ռուսաստանի նկատմամբ Թուրքիոյ վարած քաղաքականութիւնը բարեկամական չէ:

Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար՝ Սերկէյ Լաւրով, մասնաւորապէս, Փետրուարին, կրկին նմանատիպ հարցումի մը պատասխանած ատեն ըսած էր. - «Իսկ եթէ խօսինք Մեծ Թուրքիայի՝ որպէս վերագոյնի կառուցի մասին պատմական իմաստով, չեմ կարծեր, որ Թուրքիան նման նպատակ կը հետապնդէ»:

Մոսկուայի կը փորձէ նաեւ շրջանցել բոլոր սուր հարցերը, որոնք կը ծագին Ղարաբաղի շուրջ յետպատերազմեան շրջանին, եւ փոխարէնը կ'ընդգծէ, որ կարելոր է այն, որ ֆոլոմիինի տիտանական ջանքերու շնորհիւ այսօր տարածաշրջանէն ներս խաղաղութիւն կը տիրէ, եւ որ Ղարաբաղի մէջ, ռուսական խաղաղապահ ուժերը կ'ապահովեն հրադադարը:

Արցախի Պաշտօնական Լեզուները Պիտի Ըլլան Հայերէնն ու Ռուսերէնը

Արցախի պաշտօնական լեզուները պիտի ըլլան գրական հայերէնը եւ ռուսերէնը, այսօր՝ Մարտ 25-ին Արցախի Ազգային Ժողովը ձայներու 27 կողմ, 0 դէմ, 2 ձեռնպահ յարաբերակցութեամբ ընդունեց «Լեզուի մասին» ու «Հեռուստատեսութեան եւ ռատիոյի մասին» օրէնքներու փոփոխութիւն եւ լրացում կատարելու մասին օրինագիծը, որ իրաւական ուժ կը ստանայ նախագահի կողմէն ստորագրուելէն ետք:

Նախագիծը կը պատկանի Լեռնային Ղարաբաղի խորհրդարանի հինգ խմբակցութիւններէն երեքին՝ «Ազատ հայրենիք ՔՄԴ»-ի, «Արդարութեան» եւ «Միասնա-

կան հայրենիք»-ի պատգամաւորներուն:

Հիմնաւորման մէջ անոնք նշած էին. - «Հաշուի առնելով Արցախի եւ Ռուսաստանի մշակութային, ռազմական, տնտեսական յարաբերութիւններու պատմական յիշողութիւնը եւ այն փաստը, որ բազմաթիւ արցախցիների համար շփման երկրորդ լեզու է հանդիսանում ռուսերէնը՝ կարելոր ենք համարում նոր օրակի յարաբերութիւնների վերաբերեւորումը եւ նոր օրակարգի ձեւաւորումը»:

Արցախցի որոշ մասնագէտներ նախաձեռնութիւնը համարած էին ոտնձգութիւն հայոց լեզուի նկատմամբ:

Պոլսոյ մէջ Տինքի Սպանութեան Համար Երկու Նախկին Բարձրաստիճան Ոստիկան Դատապարտուած Է Ցմահ Ազատագրկման

Պոլսոյ դատարանը Մարտ 26-ին, ոստիկանութեան երկու նախկին բարձրաստիճան սպաներ դատապարտած է ցմահ ազատագրկման, աւելի քան 14 տարի առաջ «Ակոս» շաբաթաթերթի գլխաւոր խմբագիր՝ Հրանդ Տինքի սպանութեան մէջ իրենց դերակատարման համար: «Արմէնփրէս»-ի հաղորդմամբ՝ այս մասին յայտնած է թրքական «Անատոլու» լրատուական գործակալութիւնը:

2011-ին թրքական դատարանը 23 տարուայ ազատագրկման դատապարտած էր հայ խմբագիրը սպաննող Օկրին Սամասթը, որ յանցագործութեան ատեն 17 տարեկան էր: Յաջորդ տարի սպանութիւնը կազմակերպելու եւ հրահրելու համար դատապարտուած էր ցմահ ազատագրկման Եսաին Հալալ: Հետագայ տարիներուն գործը կրկին բացուած էր՝ ներգրաւելով նոր կասկածեալներ: 2021-ի Մարտի 26-ին դատապարտուածներ՝ Ոստիկանութեան հետախուզութեան նախկին ղեկավարներէն Ալի Ֆուաթ Յըլմազը եւ ոստիկանութեան մէկ այլ բարձրաստիճան պաշտօնեայ՝ Ռամազան Աքիւրեքը, ազատագրկման դատապարտուած են առանց պայմանական վաղաժամկէտ ազատման հնարաւորութեան:

Թուրքիոյ մէջ կը համարեն, որ Տինքի սպանութեան նախա-

«Ակոս» շաբաթաթերթի խմբագիր՝ Հրանդ Տինք

պատրաստման եւ իրագործման մէջ ներգրաւուած են Միացեալ Նահանգներ բնակող թուրք քարոզիչ՝ Ֆեթուլլահ Կիւլենի կիւլենական շարժման ներկայացուցիչները: Կիւլենը Անգարայի կողմէ կը մեղադրուի 2016-ի Իւլիսին յեղաշրջման փորձ կազմակերպելու մէջ:

Յիշեցնենք, որ Հրանդ Տինքը սպանուած է 2007 թուականի Իւնուար 19-ին՝ «Ակոս»-ի խմբագրութեան առջեւ: Անոր մահը փողոց իջեցուցած էր հազարաւոր թուրքեր՝ «Բոլորս Հրանդ Տինք ենք» կարգախօսներով:

Ռուսական Բարձրաստիճան Պատուիրակութիւնը Երեւանի Մէջ Պիտի Քննարկէ Հայկական Բանակի Արդիականացման Հարցերը

Հայաստանի զինուած ուժերու արդիականացման բանակցութիւններու նպատակով առաջիկային Երեւան պիտի ժամանէ Ռուսաստանի զինուած ուժերու բարձրաստիճան պատուիրակութիւնը, կը տեղեկանանք Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը:

«Մարտի 23-ի երեկոյեան կայացել է ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Վաղարշակ Յարութիւնեանի եւ ՌԴ ՁՈւ ԳԾ պետ, բանակի գորավար Վալերի Կերասիմովի հեռախօսազրոյցը, որի ընթացքում քննարկուել են հայ-ռուսական ռազմական համագործակցութեանն առնչուող, մասնաւորապէս՝ հայ-ռուսական համատեղ գործընթացի միասնական գործողութիւնների, ինչպէս նաեւ Միւնիքի անվտանգային խնդիրների լուծման հետ կապուած մի կարգ հարցեր: Անդրադարձ է կատարուել հայկական զինուած ուժերի արդիականացման եւ լայնածաւալ բարեփոխումների ծրագրերին: Վաղարշակ Յարութիւնեանն ու Վալերի Կերասի-

մովը պայմանաւորուածութիւն են ձեռք բերել նշուած հարցերի շուրջ առաւել հանգամանալից քննարկումների նպատակով մօտ ժամանակներս ՌԴ բարձրաստիճան պատուիրակութեան Հայաստան այցի եւ բանակցութիւնների անցկացման վերաբերել», - ըսուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Ուշագրաւ է, որ Հայաստանի զինուած ուժերու Գլխաւոր շտաբի շուրջ նախորդ շաբաթներուն տեղի ունեցած զարգացումներէն եւ Գլխաւոր շտաբի պետի վերջին փոփոխութենէն յետոյ, Ռուսաստանի զինուած ուժերու Գլխաւոր շտաբի պետի հետ կը բանակցի Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարը: Ընդ որում, անցեալ տարուայ Նոյեմբերին, պաշտպանութեան նախարարի պաշտօնին նշանակուելէն ի վեր ասիկա առաջին անգամն է, որ կը հաղորդուի Վաղարշակ Յարութիւնեանի եւ Ռուսաստանի զինուած ուժերու Գլխաւոր շտաբի պետի բանակցութիւններուն մասին:

Նովրուզի Տօնը Նշելու Համար Իրանցիք Դարձեալ Երեւան Կ'այցելեն

Այս օրերուն, Երեւանի փողոցները կարելի է տեսնել բազմաթիւ իրանցիներ, որոնք մէկ տարուայ դադարէ ետք, եկած են հարեւան երկիր Հայաստան՝ իրանական Նոր տարին՝ Նովրուզը նշելու:

Անոնցմէ շատերը առաջին անգամ կը գտնուին Հայաստան. «Շատ լաւ է այստեղ, մարդիկ լաւ են, համբար պիտի երթայի, սակայն քովիտի պատճառով չեղեալ համարուեցաւ, միայն խորհուրդ կու տամ աւելի շատ ժպտալ, միայն ձեզի տեսայ, որ կը ժպտաք»:

Իրանցիները այստեղ կը ծախսեն հարիւրաւոր տոլարներ. «Մրագրած եմ 2000 տոլար ծախսել», - ըսած է անոնցմէ մէկը:

Իրանցի զբօսաշրջիկներով կը զբաղին զբօսաշրջութեան ընկերութիւնները: Անոնցմէ մէկուն փոխաօրէն՝ Սեւակ Տաւուտեանի խօսքով՝ Հայաստան ժամանած իրանցիներու թիւը նախորդ տարիներու համեմատ շատ նուազած է:

Հայաստանի Սեշ Համաճարակային Իրավիճակը Ծանր է. Հասած է AstraZeneca Պատուաստանիւթի Առաջին Խմբաքանակը

«Քորոնա» ժահրի դեմ պատուաստանիւթի առաջին խմբաքանակը կը հասնի Հայաստան

Հայաստանի մէջ համաճարակային իրավիճակը ծանր է, եւ հիւանդանոցային համակարգը բաւական ծանրաբեռնուած է, covid-ի հիւանդներուն համար նախատեսուած մահճակալները գրեթէ սպառուածի մէջ են: Այս մասին այսօր՝ Մարտ 29-ին, ասուլիսի ընթացքին ըսաւ Առողջապահութեան նախարարութեան Հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիւման ազգային կեդրոնի գլխաւոր տնօրէնի տեղակալ, Իմունակային Կրկնակարգի մասնաճիւղի ծրագրի ղեկավար՝ Գայանէ Սահակեան:

«Ունենք մօտ 90 տոկոսով հիւանդութեան աճ: Իսկ ժահրի վերարտադրման ցուցանիշը 1,2 է այս պահի դրութեամբ: Դա նշանակում է, որ առաջիկայ շաբաթուայ ընթացքում մենք սպասում ենք աւելի քան 7000 նոր դէպք: Ծառ բարդ իրավիճակ է, որովհետեւ այդ սպասուող 7000 դէպքով ամբողջովին մեր մահճակալային պաշարը կը սպառուի: Յիշու՞մ էք, պատերազմի ժամանակ ունէինք հերթերի ցանկ, մարդիկ սպասում էին իրենց հիւանդանոց տեղափոխուելուն, մենք այդպիսի իրավիճակ

կ'ունենանք», - ըսաւ Սահակեան: Կիրակի օր, Հայաստան հասած է «Քորոնա» ժահրի դէմ պատուաստանիւթի առաջին խմբաքանակը: COVAX FASILITY միջազգային նախաձեռնութեան ծրագրին ներս AstraZeneca ընկերութեան պատուաստանիւթի 24 հազար դեղ տրամադրուած է Հայաստանին:

Առողջապահութեան նախարարութիւնը յայտարարեց, որ նախատեսուած է առաջին հերթին պատուաստել ռիսկային խումբերու մէջ գտնուողները, մասնաւորապէս բուժաշխատողները, 65 տարեկան եւ բարձր տարիքի անձիք, 16-էն 64 տարեկան քրոնիկ հիւանդութիւններ ունեցողները, տարեցներու խնամքի կեդրոններու բնակիչները եւ աշխատակիցները, սոցիալական խնամքի կեդրոններու աշխատակիցները եւ այլք:

AstraZeneca-ն ունի Առողջապահութեան Համաշխարհային կազմակերպութեան (ԱՀԿ) կողմէ արտակարգ կիրառման արտոնութիւն: Այն կիրառուելի է 18 տարեկան եւ բարձր տարիք ունեցողներուն համար:

Փաշինեան Յայտարարեց Որ Ապրիլին Հրաժարական Պիտի Տայ

Շարունակուած էջ 1-էն

Թեան մէջ մենք պէտք է խնդիր դնենք, որ Հայաստանը պէտք է ճանապարհներ ունենայ, նոր ճանապարհներ ունենայ, նոր կոմունիկացիաներ պէտք է բացուեն: Այսօր ամբողջ երկրի տնտեսութիւնը մի ճանապարհի յոյսին է՝ Լարսի, որը կարող է օրերով փակուել, ինչպէս օրինակ՝ հիմա հարիւրաւոր մեքենաներ հերթի մէջ սպասում են», - ըսաւ Փաշինեան:

Ան խօսեցաւ նաեւ երկաթուղի ունենալու կարեւորութեան մասին՝ նշելով, որ այդ պարագային պէտք է որոշակի լուծումների գտնել. «Որովհետեւ գիտէք, որ մեր երկաթուղիները, մասնաւորապէս դէպի Իրան եւ դէպի Ռուսաստանի Դաշնութիւն անցնում են Ատրպէյճա-

նով: Մենք պէտք է այստեղ հասկանանք, որ չի կարող լինել այնպէս, որ մենք իրենց տարածքով ճանապարհ ստանանք, իրենք մեր տարածքով ճանապարհ չստանան: Մենք տարածաշրջանի նկատմամբ մեր հայեացքը, մեր դիտանկիւնը պէտք է փոխենք: Այո, ասուած է, եւ գիտենք, որ մենք տարածաշրջանում ունենք թշնամիներ, բայց ի վերջոյ եկէք արձանագրենք, որ ինչքան մենք ենք համարում թշնամի, այնքան մեզ են համարում թշնամի, ինչքան մենք ենք շատ համարում թշնամի, այնքան շատ մեզ են համարում թշնամի», - ըսաւ Փաշինեանը՝ աւելցնելով, որ Հայաստանի նկատմամբ պէտք է կարողանալ ձեւաւորել բարենպաստ միջավայր, բայց տարածաշրջանն ալ պէտք է փոխել իր դիտանկիւնը Հայաստանի նկատմամբ:

ՀՀ Կառավարութեան Եւ «Հայաստան» Հիմնադրամի Միջոցներով Արցախի Սեշ Կիրագործուին 110 Միլիառ Դրամի Ծրագիրներ

Հայաստանի վարչապետը եւ Արցախի նախագահը՝ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած Անվտանգութեան Խորհուրդներու համատեղ միաստի ընթացքին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի եւ Արցախի Հանրապետութեան նախագահ՝ Արայիկ Թարութիւնեանի գլխաւորութեամբ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած է Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Արցախի Հանրապետութեան Անվտանգութեան խորհուրդներու համատեղ նիստ: «Արմէնփրէս»-ին այս մասին յայտնած են ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի տեղեկատուութեան եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութեան:

Վարչապետ Փաշինեան իր խօսքին մէջ մասնաւորապէս նշած է.

«Արցախի Հանրապետութեան մեծարգոյ նախագահ,

Յարգելի գործընկերներ,

Այս շաբաթ արդէն երկրորդ օրը մենք աշխատում եւ քննարկումներ ենք իրականացնում Արցախի կառավարութեան ներկայացուցիչների հետ: Ուզում եմ ձեզ տեղեկացնել, որ երէկ (Մարտ 25) շատ արդիւնաւէտ քննարկում ենք ունեցել, որի արդիւնքներով որոշուել է հանդէս գալ այսպիսի առաջարկութեամբ՝ Արցախում շուրջ 110 միլիառ դրամի բնակարանաշինութեան եւ անհրաժեշտ ենթակառուցուածքների կառուցման ծրագիր իրականացնելու վերաբերեալ: Ընդ որում առաջարկը հետեւեալն է՝ ծրագիրն իրականացնել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցով եւ ծրագիրը ֆինանսաւորել հետեւեալ համամասնութեամբ. այս պահին հիմնադրամի հաշիւներում կայ վերջին դրամահաւաքի արդիւնքներով գոյացած շուրջ 58 միլիառ դրամ եւ Հայաստանի կառավարութիւնը կը տրամադրի 52 միլիառ դրամ:

Այսինքն կ'ունենանք 110 միլիառ դրամանոց դրամագումար, որով եւ կ'իրականացնենք բնակարանաշինութեան եւ անհրաժեշտ ենթակառուցուածքների ծրագիրը: Եւս մի քանի որոշումներ ենք կայացրել, որոնցով ըստ էութեան ոչ միայն պէտք է իրագործենք 2020 թուականի Նոյեմբերի 18-ին իմ կողմից հրապարակուած «ճանապարհային քարտեզի» գրոյթը, այն է՝ Արցախի բնականոն կեանքի վերականգնման վերաբերեալ, այլեւ պէտք է զարգացման ծրագրեր իրականացնենք Արցախում, որպէսզի ունենանք ընկերատնտեսական զարգացման բաւարար, բարձր թեմպեր:

Կարծում եմ՝ երէկ կայացրած

որոշումները շատ ամուր հիմք կարող են դառնալ այդ զարգացումներն ապահովելու համար: Այսօր մենք քննարկումներ ենք ունենալու Անվտանգութեան խորհուրդների կազմերով, քննարկելու ենք անվտանգային միջավայրին եւ ապագայի շուրջ մեր ռազմավարական պատկերացումների վերաբերեալ հարցեր: Համոզուած եմ, որ այսօրուայ որոշումները նոյնպէս կարեւոր դեր պէտք է խաղան մեր հետագայ անելիքների եւ դրանց իրագործման առումով»:

Ողջունելով նիստի մասնակիցները՝ նախագահ Թարութիւնեան նշած է, որ Մարտ 25-ին կայացած համատեղ խորհրդակցութեան ընդունուած՝ Արցախի բնակարանաշինութեան եւ ենթակառուցուածքներու վերականգնման համար 110 միլիառ ՀՀ դրամ յատկացնելու մասին որոշումը առանցքային նշանակութիւն պիտի ունենայ Արցախի մարդասիրական խնդիրներու կարգաւորման ու հետագայ զարգացման մէջ:

«Մօտ 4 հազար տուն կառուցելու նախնական նախագծեր, որոշակի աշխատանքներ, նախագիծը արդէն կատարուած է, եւ առաջիկայ ամիսների ընթացքում եւս 2 հազար տուն կառուցելու նախագծեր կը մշակենք: Այդ նախագծերում միշտ հաշուի ենք առնում այսօրուայ իրականութիւնը, զուգահեռ նախագիծ հողայատկացման, բնակիչների հետագայ զբաղուածութեան ապահովման աշխատանքները, քննարկում ենք նաեւ համագործակցութեան ժամանակակից մոտեցումներ», - ըսած է Արցախի Հանրապետութեան նախագահը՝ համոզմունք յայտնելով, որ համատեղ ջանքերով կ'իրագործուին օրակարգային առաջնահերթութեան բոլոր հարցերը:

Իրաքի Պաշտպանության Նախարարի Պաշտոնական Այցը Հայաստան

Պաշտոնական այցելություններով Մարտ 24-ին, Հայաստանի Ժամանած է Իրաքի պաշտպանության նախարար՝ Ճուճաա Ինատ Սատունը ինտերվյու գլխավորություններում պատուիրակություն:

Հինգշաբթի օր Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունն էր դիմադրության պաշտոնական արարողությունը կատարուել է ետք, կայացած է պաշտպանության նախարարներու առանձնազրույցը, որուն յաջորդած է պատուիրակություններու կազմով հանդիպումը:

Զրուցակիցները քննարկած են պաշտպանության բնագաւառէն ներս Հայաստանի եւ Իրաքի երկկողմանի համագործակցության հեռանկարները, կարելուած են փոխադարձ հետաքրքրությունները կայացնող շարք մը ոլորտներու

փոխգործակցություններու հնարաւորությունները, ինչպէս օրինակ՝ փորձի փոխանակում, կանոնաւոր ռազմաքաղաքական խորհրդակցություններ, ռազմաարդիւնաբերական համագործակցություն:

Հանդիպման ընթացքին քննարկուած են նաեւ տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրներուն առնչուող հարցեր:

Հայաստանի պաշտպանության նախարար՝ Վաղարշակ Յարութիւնեան ներկայացուցած է ռազմական գործողություններու հետեւանքով ստեղծուած իրավիճակը եւ զանոնք դադրեցնելէն ետք ձեռք բերուած պայմանաւորուածություններու կատարման ընթացքը:

Հայաստանի եւ Իրաքի պաշտպանության նախարարները ստորագրած են համաձայնություն մը,

երկու գերատեսչություններու միջեւ պաշտպանության բնագաւառի համագործակցության մասին մտադրություններու վերաբերեալ, ուր սահմանուած են փոխադարձ հետաքրքրություններ կայացնող հա-

մագործակցության 13 ոլորտներ: Փաստաթուղթով նախատեսուած է նաեւ նախապատրաստել եւ ստորագրել պաշտպանության բնագաւառի համագործակցության մասին փոխըմբռնման յուշագիր:

Թուրքիոյ Հետ Յարաբերութիւններու Դժուարին Օրակարգը

Շարունակուած էջ 1-էն
տանը փորձած է կարգաւորել Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւնները, սակայն փոխադարձութեան սկզբունքը երբեք չէ գործած», շեշտեց նախարարը:

Կա՞ն արդեօք բանակցութիւններ Հայաստանի ու Թուրքիոյ միջեւ, դժուար է ըսել: Սակայն, գաղտնի կամ կիսագաղտնի բանակցութիւնները միջազգային դիւանագիտութեան մէջ օգտագործուած երեւոյթներ են: 2009-ին, Սերժ Սարգսեանի օրով, ստորագրուած Հայ-թրքական հաշտեցման համաձայնագիրը արդիւնք էր նման բանակցութիւններու: Այդ համաձայնագիրը կեանքի չկոչուեցաւ ոչ թէ Հայկական կողմի պատճառաւ, այլ անոր համար որ, Թուրքիա առաջ մղեց Հայաստանի համար անընդունելի պայմաններ՝ կապուած Լեռնային Ղարաբաղի հարցի եւ Ցեղասպանութեան ճանաչման հետ, իսկ թրքական խորհրդարանը մերժեց վաւերացնել զայն:

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը իր Համագումարներով հաստատած է Հայ եւ Թուրք ժողովուրդներու միջեւ երկխօսութեան կարելուութիւնը ու այդ ուղղութեամբ գործնական քայլեր ձեռնարկած է՝ մնայուն կապեր հաստատելով թրքական յառաջադէմ ու Ցեղասպանութիւնը ճանչցած շրջանակներու եւ մտաւորականներու հետ:

Նկատի առնելով տարածաշրջանային նոր իրականութիւնները Հայ-թրքական յարաբերութիւնները կը կարօտին մասնագիտական խոր քննարկման՝ հասկանալու համար, թէ արդեօ՞ք այդ կը բխի Հայ ժողովուրդի տնտեսական ու քաղաքական շահերէն: Այս սինակով եւ այլուր կրնանք Թուրքիան կոչել թշնամի, սակայն պետական բարձրաստիճան պաշտօնեան պարտաւոր է իր արտայայտութիւններուն մէջ ըլլալ զգուշաւոր՝ դուռը չփակելու համար ապագայ որեւէ տեսակի զարգացումներու առջեւ: Հետեւաբար, անոնցմէ չենք որ Արմէն Գրիգորեանի մօտեցումը նկատենք «դաւաճանական»:

«ՍԱՍԻՍ»

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

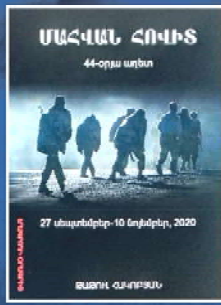
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Քաղաքական Դիւանի Կազմակերպութեամբ

Հրապարակային Հանդիպում Յայտնի Լրագրող Եւ Հեղինակ

ԹԱԹՈՒԼ ՅԱԿՈԲԵԱՆ-ի Հետ

«Մահուան Հովիտ 44-Օրեայ Աղէտ» Գիրքի Հրատարակութեան Առթիւ

Տեղի կ'ունենայ ՈՒՐԲԱԹ, ԱՊՐԻԼ 2, 2021

Երեկոյեան ժամը 7:30-ին

ՀԿԲՄ-ի Փաստաթիւնայի կեդրոնէն ներս՝ 1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104

Համաճարակի պատճառաւ տեղերը պիտի ըլլան սահմանափակ
Ձեր տեղը ապահովելու համար հեռաձայնել՝
626-797-7680

Պետականութիւն եւ Դաւաճանութիւն

ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՍ

Արցախեան վերջին պատերազմէն ետք յաճախակի դարձած են Հայաստանի պետականութեան եւ հայրենիքի դաւաճանութեան մասին հրապարակային յայտարարութիւնները: Յաւաքովի հոն է, որ անգամի մը համար եւս փոխանակ լրջօրէն վերլուծելու մեր գլխուն եկած աղէտը եւ երեւան հանելու մեր պարտութեան իսկական պատճառներն ու պատասխանատուները, ականջալուր կ'ըլլանք լոգուն-գային ու մակերեսային մակարդակի յայտարարութիւններու, որոնք աւելի կը միտին քողարկելու հարցերը եւ մոլորեցնելու մեր ժողովուրդը: Խօսինք օրինակներով:

Նախկին նախագահ Սերժ Սարգսեան օրերս կը յայտարարէր՝ «Ես կարող եմ պաշտօն գիջել, բայց չեմ լքի խրամատը, որը պաշտպանում է հայկական պետականութիւնը»: Մեր պետականութեան ինչպիսի՞ պաշտպանութեան մասին է խօսքը, երբ ժողովուրդը լաւ գիտէ, որ Սարգսեանի մատները, ինչպէս Ռոպերթ Քոչարեանի եւ Հայաստանի ՀՅԴ-ին, խառն են Հոկտեմբեր 27-ի ահաւոր սպանդին մէջ, որ օրին գլխատեց մեր պետականութիւնը: Ի՞նչ պաշտպանութեան մասին է խօսքը, երբ ան, դարձեալ Ռոպերթ Քոչարեանի հետ, միլիարդաւոր տոլարներ կողոպտեց երկրէն, երբ այդ գումարին փոքր մասով կարելի էր հզօրացնել բանակը եւ իսկապէս նպաստել երկրի պաշտպանութեան: Չբաւականանալով այդքանով, ան նաեւ կը յայտարարէր, որ իր դէմ հետապնդումը «ապօրինութիւն է, որը հակադարձաբաղեան շղթայի մի մասն է»: Մարդ, որու իշխանութեան օրով օրէնքը բազմիցս ոտնահարուեցաւ ու պղծուեցաւ, հիմա կը ճառէ օրինականութիւն: Աւելին, «հակադարձաբաղեան շղթայի» ծանրակշիռ հաստատումով կը փորձէ նաեւ խրամատ մը բանալ Հայաստան-Ղարաբաղ յարաբերութեանց մէջ: Երկու նախադասութիւն, որոնք ոչ թէ կը պաշտպանեն, այլ կը ոտնահարեն հայկական պետականութիւնը:

Մեր ընթերցողները հաւանաբար ծանօթ են Բաղրամեան պողոտայի ցուցարարներուն կազմակերպած Չառուչեսքուի եւ տիկնոջ գնդակահարման հրապարակային բեմադրութեան, նոյն ճակատագիրը յուշելով Նիկոլ Փաշինեանին եւ տիկնոջ: Անդրադառնալով Նիկոլ Փաշինեանը գնդակահարուած տեսներու հարցին, Հայաստանի ՀՅԴ Գերագոյն Մարմնի անդամ Արծուիկ Մինասեան կը պատասխանէր, որ «Դաշնակցութիւնը իր կազմաւորման առաջին պահէն սկսեալ շատ կոշտ եւ չնորոգ վերաբերմունք ցուցաբերած է հայրենիքի դաւաճաններուն նկատմամբ» ու ձեռով մը մեղմելու համար այս հաստատումը, կը շարունակէր. «բայց ՀՅԴ-ն՝ իբրեւ քաղաքական ուժ, երբեք չի դիմեր ահաբեկչութեան գործողութիւններու»: Սակայն անմիջապէս վերադառնալով առաջին մտքին, կը շարունակէր ըսել. «Ժողովրդի տուած գնահատականը, այդ թուում մեր բազմահարկային քաղաքացիներին, ովքեր 100ից աւելի օր հրապարակային գործողութիւններով, իրենց արտայայտած դժգոհութիւններով արդէն իսկ տուել են գնահատական, եւ թէ՛ այդ գնահատականը ժողովր-

դի գնահատականն է, ապա վաղուց Նիկոլ Փաշինեանը պէտք է գնդակահարուած լիներ»: Տեղին կը նկատենք ընդգծել, որ այս հաստատումը կու գայ Հայաստանի ՀՅԴ Գերագոյն Մարմնի անդամէ մը, այն մարմնի, որու մատները, Ռոպերթ Քոչարեանի եւ Սերժ Սարգսեանի մատներուն հետ խառն են Հոկտեմբեր 27-ի ահաւոր սպանդին մէջ, որ օրին գլխատեց մեր պետականութիւնը: Իր այս մի քանի նախադասութեամբ Մինասեան կը բացայայտէ իր պատկանած մարմնի քանդիչ մտածելակերպը, որ ազգի հատուած մը, անտեսելով երկրի օրէնքն ու կանոնը, կրնայ դաւաճան յայտարարել ուրիշ ազգակից մը ու գայն գնդակահարել: Ո՞ւր կրնայ յանգիլ պետութիւն մը, որու բաղկացուցիչ հատուածները կը գործեն այսպիսի մտածելակերպով: Մի՞թէ եղբայրասպանութիւնը կը նպաստէ հայրենակերտման գործընթացին: Ինչպիսի՞ ժողովրդավրէժութիւն կարելի է սպասել այսպիսի մարդոցմէ, որոնք չունենալով ժողովրդային լայն նեցուկ, կրնան փորձել նոր Հոկտեմբեր 27-ի դաւաճանութեամբ մը խլել իշխանութիւնը: Ինչպիսի՞ ապագայ կարելի է սպասել Հայաստանի եւ աշխարհացրիւ հայութեան համար, եթէ այսպիսի մտածելակերպով մարդիկ իսկն իշխանութիւնը:

Այսպիսի ընթացքով անկարելի պիտի ըլլայ ամօքէլ մեր ցաւերը: Ընդհակառակը՝ պիտի խորանան անոնք եւ մեզ տանին գահաւիժման: Ամբողջ քսանամեակ մը վատնեցինք, շահագործելով հազարաւոր նահատակներու արեամբ կերտուած Արցախեան առաջին պատերազմի յաղթանակը: Ժամանակի այս վատնումը, թշնամիի ահռելի սպառնալիցութեան դիմաց մեր ցուցաբերած անպատրաստուածութիւնը, ժամանակի յառաջընթացքին հետ քայլ պահելու մեր յամեցումը, հայրենիքի գերագոյն շահերով առաջնորդուող ազգասէր առաջնորդներու բացակայութիւնը պատճառ դարձան հազարաւոր նոր նահատակներու ողջակիզման եւ այս իսպառուակ պարտութեան: Կը գիտակցի՞նք արդեօք մեր պետութեան ամրակայման ու մեր Մեծ Երազի իրականացման նպաստած պատմական հրաշալի յաջողութիւն մը վատնած ըլլալու ահաւորութեան:

Եթէ մենք անկեղծօրէն հետամուտ ենք մեր պետականութեան ամրապնդման, ապա փոխանակ դաւաճաններ որոնելու եւ գնդակահարելու կործանարար ու ազգամուսնաւոր մտածելակերպին, պէտք է լծուինք մեր ձախողութեանց պատճառներուն յայտնաբերման ու սրբագրման: Պէտք է ձերբազատուինք մեր պատմութիւնը ներկայացնելէ պարզացուած եւ թիւրըմբռնուած հերոսի ու դաւաճանի դիտանկիւնէն, այլ՝ գիտական վերլուծումով խթանել քննական մտածելակերպ: Այդ լոյսին տակ պէտք է վերանայիլ անցեալի կարեւոր իրադարձութիւններ, որոնք ազդեցիկ դրոշմ թողած են մեր մտածելակերպին վրայ եւ ի հարկին վերատեսուութեան ենթարկել մեր հաւատարիքները (dogmas): Նշենք քանի մը օրինակներ. Արշակաւանի եւ Վարդանանցի իսկական դասերը, 19րդ դարի մեր յեղափոխական շարժման

Թրքական Կողմը Պատրաստ Չէ Ընտրութիւն Կատարել Արեւելքի Եւ Արեւմուտքի Միջեւ

ԻՇԽԱՆ ՔԻՇՄԻՐԵԱՆ

ԱՄՆ-ում թուրքական պաշտպանական արդիւնաբերութեան հետաքրքրութիւնների ներկայացուցիչները վարձել են ամերիկեան «Lockheed Martin» ռազմական կորպորացիայի նախկին բարձրաստիճան աշխատակցին՝ օգնելու Անքարային՝ վերադառնալու «F-35» բազմաֆունկցիոնալ կործանիչ ծրագիր, որին հասանելիութիւնն այդ երկիրը կորցրեց ռուսական C-400 գնելի թահաճութեան համակարգի ձեռքբերման պատճառով: Յամենայնդէպս, մասնագիտացուած հանդէսներն այսպէս են մեկնաբանել լոբբիստական պայմանագիրը: Չնայած ձօ՞՞ Պայտընի վարչակազմի կատեգորիկ դիրքորոշմանը՝ կապուած ՆԱՏՕ-ի անդամի կողմից ռուսական հզօր գէնք գնելու հետ, թուրքական կողմը ցոյց է տալիս, որ պատրաստ չէ ընտրութիւն կատարել Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ: Այս մասին նշում են փորձագէտները:

ԱՄՆ-ում թուրքիայի հետաքրքրութիւնների նոր լեզու ներկայացուցիչներն են մէկը «Lockheed Martin»-ի տարածաշրջանային նախկին նախագահ Սթիւարտ Ուիլիամսն է: Այն, որ նրան պատկանող «Pentagon Strategies» խորհրդատուական բիւրոն այժմ միջնորդական դեր է կատարում Ուաշինկտոնի ու Անքարայի միջեւ, կարելի է տեղեկանալ ԱՄՆ-ի Արդարադատութեան Նախարարութեան տուեալների բազայից: Գերատեսչութիւնն ուղարկուած յայտումն նշում է, որ լոբբիստական թանկարժէք պայմանագիրը կոչուած է ապահովելու «աջակցութիւն թուրքիայի ազգային պաշտպանութեան համար ծայրայեղ կարեւոր տեխնոլոգիաների մշակման ու արտադրութեան գործընթացում» յատկապէս աւիաշինութեան ու աւիատիեզերական տեխնիկայի ոլորտներում: Նշում է, որ գրանցուած սուբսիդի կարող է ԱՄՆ-ում քաղաքական գործունէութեան մասնակցել:

«Foreign Lobby Report»-ը սա մեկնաբանում է որպէս թուրքիայի իշխանութիւնների՝ բազմաֆունկցիոնալ մարտական կործանիչների արտադրութեան ծրագրին վերադառնալու ցանկութեան նշան: Այնուամենայնիւ, հիմքեր կան ենթադրելու, որ լոբբիստական պայմանագիրը կարող է ուղղուած լինել նաեւ կիրառուած պատժամիջոցների դիմաց սովորական փոխհատուցման ստացմանը: Այսպէս՝ թուրքիայի պաշտպանական արդիւնաբերութեան վարչութեան ղեկավար Իսմայիլ Դեմիրը նշել է. «Մենք այն տրամադրութեան մէջ չենք, որ խօսենք մենք պէտք է վերադառնանք: Մենք ասում ենք, որ անարդարութիւն կայ, եւ այդ անարդարութիւնը շտկման կարիք ունի»: Անքարան, նրա խօսքերով, ձգտելու է վերականգնել հաւասարակշռութիւնն ԱՄՆ-ի հետ ռազմատեխնիկական համագործակցութեան հարցերում եւ փոխհատուցել

«F-35»-ի նկատմամբ իրաւունքների կորուստը:

Ամերիկայի եւ թուրքիայի միջեւ ռազմատեխնիկական համագործակցութեան թեման քննարկուել է վերջերս երկու երկրների դիւանագիտական գերատեսչութիւնների ղեկավարներ՝ էնթոնի Բլինկենի եւ Մելլիուսթ Չաուու-չօլլուի միջեւ ՆԱՏՕ-ի նախարարական հանդիպման շրջանակներում կայացած բանակցութիւնների ընթացքում: Պետդեպարտամենտի մամուլի ծառայութեան ղեկավար Նեդ Փրայսի յայտարարութեան մեջ ասուում է, որ ամերիկեան դիւանագիտութեան ղեկավարն իր գործընկերոջը յորդորել է «չպահպանել ռուսական C-400 հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերը»:

Ամերիկեան վարչակազմը չի թաքցնում, որ մտադիր է հասնել այն բանին, որ թուրքիան լիովին հրաժարուի C-400 համակարգերի շահագործումից՝ միեւնոյն ժամանակ հարցը ներկայացնելով ՆԱՏՕ-ի բոլոր անդամների քննարկմանը: «Մենք կը շարունակենք ինչպէս երկկողմ շփումներում, այնպէս էլ ՆԱՏՕ-ում թուրքիայի հետ քննարկել այն հարցերը, որոնք վերաբերում են C-400-ին, - մի քանի օր առաջ յայտարարել է դաշինքի շտաբ-բնակարանում երկրի գործերի ժամանակավոր հաւատարմատար Դուգլաս Չոսսը:- ԱՄՆը շատ պարզ ասել է, թէ ինչպէս է վերաբերում թուրքիայի կողմից C-400-ի գնմանը: Ռուսական սպառնալիցութեան խոչորագոյն համակարգում, ինչպիսին է C-400-ը, տեղ չկայ դաշինքում»: Նրա խոսքերով՝ Անկարայի կողմից C-400-ի գնումը «հակասում է ռուսական սպառնալիցութեան համակարգից կախուածութիւնից հրաժարուելու պարտաւորութեանը, որը դաշնակիցները ստանձնել են»:

Անքարան նշում է, որ դիտարկում է խնդրի լուծման տարբեր ուղիներ: Այսպէս՝ թուրքիայի նախագահի պաշտօնական ներկայացուցիչ Իբրահիմ Քալընը այս ամիս նկատել է. «Մենք հաւատում ենք, որ հնարաւոր է ԱՄՆ-ի հետ ստեղծել մեխանիզմ, որը կը լուծի ՆԱՏՕ-ի համար C-400-ի կողմից վտանգի խնդիրը: Մենք աւելի վաղ առաջարկել ենք դա եւ կրկնում ենք առաջարկը, որը վերաբերում է ինչպէս «Պատրիոտ» համակարգերի գնմանը, այնպէս էլ դաշինքի ու «F-35» ինքնաթիւնների համար սպառնալիքների բացակայութեան մասին հարցի ուսումնասիրութեանը»:

Բայց թուրքական ղեկավարութիւնը չեշտել է, որ չի պատրաստուում հրաժարուել ռուսական գնելի թահաճութեան համակարգից: Չաուու-չօլլուի խօսքերով՝ Բլինկենի հետ գրոյցում ինքը հերթական անգամ հաստատել է թուրքական դիրքորոշումը. C-400-ի պայմանագիրը կայացած գործարք է եւ վերանայման ենթակայ է:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»

www.massisweekly.com
Updated Every Friday

ՀԿԲՄ-ի Կրթանպաստներու Ծրագիրը Բաց է 2021-2022 Թուականի Դիմումներուն Համար

Փաստինա, Քալիֆորնիա. Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան (ՀԿԲՄ) կրթանպաստներու Յանձնախումբը հաւատարիմ իր առաքելութեան, ամենամեայ կրթաթոշակային ծրագրի միջոցով ներդրումներ կը կատարէ մեր երիտասարդութեան ապագայի ուղղութեամբ՝ յոյս ունենալով, որ ան արդիւնաբեր կը հանդիսանայ հայ համայնքին:

Ուստի, մեզ համար հաճելի է յայտարարել 2021-2022 տարեշրջանի ՀԿԲՄ-ի կրթանպաստային ծրագրի բացումը: Կրթանպաստներ (իւրաքանչիւրը մինչեւ 1500 ԱՄՆ տոլար) պիտի տրամադրուին համալսարանական ուսանողներու, որոնք ներկայիս ընդունուած են Միացեալ Նահանգներու տարածքին գործող քառամեայ համալսարաններէն ներս:

Դիմողները պէտք է ըլլան հայկական ծագումով, ունենան նուազագոյնը 3.5 GPA եւ գործունեայ ըլլան հայկական համայնքէն ներս:

Այս պայմանները լրացնող ուսանողները կրնան այցելել <https://aebu.org/our-programs/scholarship/> կայքը՝ յաւելեալ տեղեկութիւններ եւ դիմումնագրեր ստանալու համար: Դիմումները կրնան ներկայացուիլ մինչեւ Յունիս 30, 2021, առցանց եւ կամ նամակատան միջոցաւ, ուղարկելով հետեւեալ հասցէին՝ AEBU Scholarship Committee, 1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104: Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար կարելի է հեռաձայնել 626-344-7321 թիւին:

ՀԿԲՄ իր տարեկան նպաստ-

ները կը յատկացնէ մրցակցական հիմունքներով եւ վերանայուած է ետք: Անցեալ տարի, ՀԿԲՄ-ի կրթանպաստի Յանձնախումբը ընտրած էր վեց տաղանդաւոր համալսարանական ուսանողներ՝ գնահատելով անոնց ակադեմիական կարողութիւնները եւ համայնքէն ներս ունեցած գործունէութիւնը:

Այս տարուայ արդիւնքները պիտի յայտարարուին առցանց՝ Օգոստոս 1, 2021-ին:

Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութիւնը հիմնուած է 1969-ին խումբ մը նուիրեալներու կողմէ, որոնք հաւատացած են կարիքաւոր ուսանողներուն օգտակար դառնալու առաքելութեան: Մենք կը հաւատանք, որ ուսանողական նպաստները կարելոր ներդրումներ են մեր երիտասարդներու կրթութեան՝ կերտելու համար աւելի փայլուն ապագայ մը: Մեր ծրագիրներուն օժանդակելու համար կը խնդրենք այցելել <https://aebu.org/donate/> կայքէջը:

Հիւպատոս Արմէն Բայբուրդեանը Հանդիպում Ունեցաւ Գալիֆորնիայի Նահանգային Սենատոր Անդրեաս Պորջեսի Հետ

Լոս Անճելոսի ՀՀ գլխաւոր հյուպատոս, արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Արմէն Բայբուրդեանը հեռավար հանդիպում ունեցաւ Գալիֆորնիայի նահանգային սենատի անդամ Անդրեաս Պորջեսի հետ: Ողջունելով հանդիպման նախաձեռնութիւնը՝ սենատոր Պորջեսը նշեց Հայաստանի, Արցախի եւ գալիֆորնիահայ համայնքի հետ իր ջերմ յարաբերութիւններու մասին: Սենատորն ընդգծեց, որ մշտապէս համագործակցած է նաեւ Լոս Անճելոսի ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութեան եւ Ֆրեզնոյի մէջ ՀՀ պատուոյ հիւպատոսի գրասենեակի հետ՝ այդպիսով կապ պահելով թէ Հայաստանի, թէ հայ համայնքի հետ:

Դեսպան Բայբուրդեանը երախտագիտութիւն յայտնեց սենատոր Պորջեսին հայութեանը յուզող օրակարգային հարցերուն շարունակական աջակցութեան եւ հա-

մագործակցութեանն ուղղուած ջանքերու համար: Ան նաեւ իր գնահատանքը յայտնեց սենատորին նախկին պաշտօններուն նոյնպէս հայանպաստ կեցուածքի համար:

Չրուցակիցները անդրադարձան Արցախի նկատմամբ Ատրպէյճանի սանձազերծած պատերազմի թեմային, խօսեցան պատերազմի հետեւանքներու, մարդասիրական ճգնաժամի եւ պատերազմի պատճառով տեղահանուած արցախցիներու խնդիրներու մասին: Դեսպան Բայբուրդեանը եւ սենատոր Պորջեսը նաեւ կարեւորեցին հայ ռազմագերիներու անյապաղ ազատ արձակումը՝ իբրեւ օրակարգային կարեւորագոյն հարց:

Սենատոր Անդրեաս Պորջեսը ըսաւ, որ բազմաթիւ այցելութիւններ կատարած է Հայաստան եւ

Տիար Յարութիւն Այվազեան 300 Հազար Տոլար Կը Նուիրէ Փաստինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցոյ

Զախէն աջ՝ Տէր Սարգիս Ա.Ք. Փիթոյեան, Տիկին Թագուհի Պոյաճեան, բարերար Յարութիւն Այվազեան, Առաջնորդ Սրբազան Հայրը եւ Տէր եւ Տիկ. Շանթ եւ Զարմինէ Կիրակոսեան

ԽԱՉԻԿ ԵԱՆՈՅԵԱՆ

Կիրակի, Մարտ 21, 2021-ին Փաստինայի Հայց. Առաքելական Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցոյ հաւատացեալները եւ ներկայ ժողովուրդին համար ցնծութեան եւ անհուն ուրախութեան անմոռանալի օր մըն էր, որ երկար տարիներ պիտի չիշուի եւ փառաբանուի ներկայ ժողովուրդին կողմէ:

Այդ օր, Արեւմտեան Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան իր եպիսկոպոսական հոգեթով պատարագով, հոգեւոր մեծ լիցքաւորում փոխանցեց բարեպաշտ ժողովուրդին:

Նմանապէս այդ օր Մեծ Պահարի վեցերորդ Կիրակին էր, որ Գալստեան Կիրակի կը կոչուի, իսկ մէկ օր առաջ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայրապետին «մուտքն ի վիրապի» օրն էր, եւ սոյն եկեղեցոյ անուանակոչութեան տօնն էր, առաւել՝ այդ օր Առաջնորդ Սրբազան

կալարութեամբ մայնաթրօ Պարթեւ Կուլումեանին եւ երգեհոնահարութեամբ Կիւրեղ Մանկրեանի, պարզապէս հիասքանչ էր, բառ եւ խօսք չունինք նկարագրելու համար այդ երգչախումբի եւ ղեկավարին կատարումները:

Պատարագիչ Սրբազան Հայրը խնկարկումի շարականի երգեցողութեամբ, եկեղեցոյ դասը իջաւ ժողովուրդը օրհնելու համար: Հաւատացեալները Սրբազան Հօր մօտենալով, անոր զգեստները հպելով եւ ձեռքի սրբաշող խաչին առաջ խոնարհելով կը ստանային իրենց օրհնութիւնները, իսկ Սրբազան Հայրն ալ ժողովուրդին կը վստահեցնէր ըսելով. «Յիշեալ լիջիք առաջին անմահ որդւոյն Աստուծոյ»:

Ինչպէս յիշեցինք Ս. Պատարագի ամբողջ տեւողութեամբ սարկաւազներուն, երգչախումբի եւ տէր հայրերուն եւ պատարագիչ Սրբազանին համախառն եւ ներդաշնակ աղօթքներով յորդահոս

Հայրը հրաւիրուած էր օծելու եկեղեցին ներս դրուած արուեստի հոյակապ երկու գործեր, առաջինը կը ներկայացնէ Քրիստոսի Յարութեան տեսարանը, իսկ երկրորդը եկեղեցոյ մուտքին գետեղուած եկեղեցոյ մոզայիք նկարը:

Այս նկարներուն պատրաստութեան ծախսը հոգաց ինչպէս նաեւ եկեղեցոյ մօտ հիմնադրամ մը հաստատեց Տիար Յարութիւն Այվազեան, 300,000 տոլար նուիրելով: Առաւօտեան ժամը 10:30-ին սկսաւ եպիսկոպոսական պատարագը: Սուրբ Խորանին պատարագիչ եպիսկոպոսին կը սպասարկէին Տէր Վազգէն եւ Տէր Գէորգ քահանաները: Գեղաձայն երգչախումբը ղե-

օրհնութիւններ բաշխեցին ներկայ ժողովուրդին:

Ս. Հաղորդութենէ եւ հոգեհանգստեան արարողութենէ ետք, Առաջնորդ Սրբազան Հայրը տուաւ իր հոգեթով քարոզը, անդրադառնալով Գալստեան Կիրակիին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի «մուտքն ի վիրապի» օրուան, եկեղեցոյ անուանակոչման առիթով շնորհաւորեց եւ մեծապէս գնահատեց Տէր Հօր, վարչութեան եւ բոլոր ծառայողներուն նուիրումը:

Քարոզէն ետք տեղի ունեցաւ Սրբանկարներու օծման հոգեպարար եւ սրտաշարժ արարողու-

Massis Weekly

Volume 41, No. 12

Saturday, April 3, 2021

PM Nikol Pashinyan to Resign Ahead of Snap Parliamentary Election

YEREVAN -- Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan has reaffirmed his pledge to hold snap general elections on June 20.

"I am going to resign in April," Pashinyan said during a weekend visit to Armenia's southern Armavir province. "I am going to resign not to leave power but to ensure that pre-term parliamentary elections take place. I will continue to perform the prime minister's duties in the meantime."

"If you reaffirm your mandate, I and my team will serve you much better than we have in the past. If you don't, we will humbly cede the mandate to whom you have elected," he

told residents of a local village.

Under the Armenian constitution, fresh elections will have to be held within two months if Pashinyan resigns and the Armenian parliament twice fails to elect another prime minister.

Pashinyan announced on March 18 his decision to pave the way for such polls after talks held with the leaders of the two opposition parties represented in the National Assembly. They are understood to have assured him that their parties will not nominate prime-ministerial candidates in the event of his tactical resignation.

Turkish Court Sentences Former Officers for Murder of Journalist Hrant Dink

ISTANBUL -- (RFE/RL) -- A Turkish court has handed life sentences to two former Turkish police commanders and two top ex-security officers over the killing of Istanbul-Armenian journalist Hrant Dink 14 years ago.

Dink was gunned down in broad daylight on January 19, 2007, outside the Istanbul offices of the bilingual Turkish-Armenian Agos newspaper, where he was the editor. He was 53.

Dink had been an arduous proponent of reconciliation between Armenians and Turks and was repeatedly prosecuted for insulting "Turkishness" over his comments on Armenian identity and the Genocide of Armenians by Ottoman Turks in 1915.

After his killing, tens of thousands of people gathered in central Istanbul to mourn.

Seventy-six suspects were facing charges including failing to uncover the plot to kill Dink.

Istanbul's main court on March 26 sentenced the city's former police intelligence chief, Ramazan Akyurek, and his former deputy, Ali Fuat Yilmazer, to life in prison for "premeditated murder," Agos reported.

Former top Interior Ministry of-

ficers Yavuz Karakaya and Muharrem Demirkale were also sentenced to life in prison.

In 2012, ultranationalist sympathizer Ogun Samast, who was 17 at the time of the killing, was sentenced to 23 years in prison for Dink's killing.

Ali Oz, a former Interior Ministry commander of the Black Sea region of Trabzon where Samast came from, was sentenced to 28 years in prison on March 26.

Charges against another top Istanbul police chief were dropped

Continued on page 4

Armenian Government and Armenia Fund to Allocate \$210 Million for Housing Construction in Nagorno-Karabakh

YEREVAN — Authorities in Yerevan have announced that a total of 110 billion drams (nearly \$210 million) in government and "Hayastan" Armenia Fund money will be spent on housing construction and infrastructure projects in war-torn Nagorno-Karabakh.

The announcement was made during a joint meeting of the Security Councils of Armenia and Nagorno-Karabakh in Yerevan on Friday.

The meeting was chaired by Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan and Artsakh President Arayik Harutyunyan.

According to the office of the Armenian prime minister, Pashinyan informed the participants of the meeting about "productive discussion" with NKR government officials that took place in Yerevan on March 25 and as a result of which it was proposed to implement housing and infrastructure construction programs in Nagorno-Karabakh at the expense of both government money and the funds donated by Armenians from around the world to the Armenia Fund charity.

According to the report, the Armenian government suggested implementing the projects through Armenia Fund, with 52 billion drams

coming from government money and 58 billion drams to be provided by the charity that raised the funds during the latest fundraiser last fall.

"In other words, we will have a sum total of 110 billion drams, with which we will implement housing and infrastructure construction programs. We have also made several other decisions, by which we will implement not only the provision of the roadmap that I published on November 18, 2020, that is, the restoration of normal life in Artsakh, but also development programs in Artsakh in order to have sufficient, high rates of socio-economic development. I think that the decisions made yesterday can be a very solid basis for ensuring these developments," Pashinyan said, adding that today's discussions would also focus on issues related to "the security environment and strategic visions regarding the future."

The need for large-scale housing construction in Nagorno-Karabakh arose after last year's six-week war with Azerbaijan in which tens of thousands of ethnic Armenians were displaced from their homes. The armed conflict also resulted in vast destruction in the

Continued on page 4

BBC Report Confirms Demolition of Armenian Church by Azerbaijan in Jibrail

BBC correspondent Jonah Fisher has investigated the disappearance of an Armenian church that changed hands in the recent Nagorno-Karabakh war. An online video shows Armenian Holy Mother of God church near Jibrail was intact when Azerbaijan took control of the territory.

"Azerbaijan has said ethnic Armenians are welcome to stay in Nagorno-Karabakh but Armenia has accused it of damaging and destroying Armenian cultural heritage left behind in the region, including churches and monuments," the BBC reports.

Armenia's Foreign Ministry has issued a statement strongly condemning Azerbaijan.

"Today, the BBC released a video documenting the demolition of the Zoravor Surb Astvatsatsin Church near the town of Mekhakavan (Jibrail), which took place after the region fell under the Azerbaijani control. The same church had already been desecrated during the recent Azerbaijani aggression against Artsakh.

We strongly condemn this yet

Continued on page 4

Armenian, Iraqi Defense Ministers Discuss Bilateral Cooperation Prospects

YEREVAN -- On March 24, a delegation led by the Minister of Defence of the Republic of Iraq Jumaa Inad Saadun Khattab arrived in Armenia on an official visit.

After the official welcoming ceremony held at the RA Ministry of Defence on March 25, a private conversation took place between the Ministers of Defence of the Republic of Armenia and the Republic of Iraq, followed by a meeting with the full delegation.

The interlocutors discussed the prospects of bilateral cooperation between Armenia and Iraq in the field of defence, noted the possibilities of cooperation in a number of areas of mutual interest: exchange of experience, regular military-political consultations, military-technical cooperation.

During the meeting, issues related to regional security were also

discussed. The Minister of Defence of the Republic of Armenia Vagharshak Harutyunyan presented the situation created as a result of the hostilities, the process of implementation of the agreements reached after their termination.

RA Minister of Defence Vagharshak Harutyunyan and Minister of Defence of the Republic of Iraq Jumaa Inad Saadun Khattab signed an agreement of intent for cooperation in the defense sphere between the RA Ministry of Defence and the Iraqi Ministry of Defence, which identified 13 areas of cooperation of mutual interest. The document also envisages the preparation and signing of a Memorandum of understanding between the Ministry of Defence of the Republic of Armenia and the Ministry of Defence of the Republic of Iraq on cooperation in the field of defence.

Armenian Parliament Votes to Lift Martial Law

YEREVAN— The Armenian parliament on Wednesday voted overwhelmingly to lift martial law that was declared after Azerbaijan's aggression against Nagorno-Karabakh last September 27.

The vote taken in parliament went 118 to 1 in favor of the bill, with one lawmaker abstaining from voting.

A relevant bill presented by the opposition Prosperous Armenia and Bright Armenia factions was supported by Prime Minister Nikol Pashinyan's majority alliance.

They argued that the martial law was no longer necessary after a Russian-brokered ceasefire that stopped the bloody war in the Nagorno-Karabakh conflict zone on November 10, 2020.

Parliament Speaker Ararat Mirzoyan, who represents My Step, said on Tuesday that it would be better if the government had initiated the bill, but still called on the parliament majority to vote in favor of lifting martial law "out of solidarity" with the opposition.

"This is at least a way to resolve the situation, restore political stability in one way or another. Taking into account all these factors, I suggest granting the initiative of the parliamentary opposition and voting for this bill to abolish martial law perhaps five or seven days earlier than it would make sense," Mirzoyan said.

Under Armenia's law, the parliament speaker signs and publishes a bill on abolishing martial law immediately after its passage.

Consul General Armen Baibourtian Holds a Meeting With California State Senator Andreas Borgeas

GLENDALÉ - Consul General of Armenia in Los Angeles Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary Armen Baibourtian held a virtual meeting with the California State Senator Andreas Borgeas. Welcoming the initiative of the meeting, Senator Borgeas noted regarding the warm relations he enjoys with Armenia, Artsakh and the Armenian-American community in California.

The Senator underlined his continuous cooperation with the Consulate General of Armenia in Los Angeles and also with the Office of the Honorary Consul of Armenia in Fresno. Consul General Baibourtian expressed gratitude to Senator Borgeas for his ceaseless support aimed at addressing issues of importance to the Armenians.

The interlocutors discussed ways California can continue to support the people of Armenia. They also touched upon the theme of the unleashed war by Azerbaijan against Artsakh, its consequences, the humanitarian crisis, and the challenges that the people of Artsakh are facing due to war. Ambassador Baibourtian stressed the importance of the immediate release of the Armenian prisoners of war (POWs) and civilians held in Azerbaijan in violation of provisions of the November 9 trilateral statement.

They agreed to organize their next meeting in Fresno. Ambassador

Baibourtian noted that the roots of the Armenian community in California go back to Fresno, where the Armenians settled at the end of the 19th century.

California State Senator Andreas Borgeas is a member of the Republican Party. He represents the Eighth Senate District, which encompasses the heavy Armenian-populated Fresno as well as Amador, Calaveras, Inyo, Madera, Mariposa, Mono, Sacramento, Stanislaus, Tulare, and Tuolumne counties.

Senator Borgeas is the Chair of the State Senate Agriculture Committee, Vice-Chair of the Judiciary Committee, and a member of the Energy, Utilities, and Communications, Governmental Organization, Insurance, and Natural Resources and Water committees. Senator Borgeas is a member of the California Armenian Legislative Caucus as well as the Select Committee on California, Armenia & Artsakh Mutual Trade, Art & Cultural Exchange. In the course of his political career, he always stood for recognition of the Armenian Genocide.

Senator Andreas began public service as a Fresno City Councilman elected in 2008 and then member of the Fresno County Board of Supervisors in 2012, before being elected to the California State Senate in 2018. The Borgeas family is very involved in the local Greek and Armenian communities.

Caucasus Nature Fund Allocates €320,000 to Protected Natural Zones in Armenia

The Caucasus Nature Fund (CNF) has allocated 320 thousand euros to specially protected natural zones in Armenia, CNF press secretary Marina Karapetyan reported on her Facebook page.

She said the first funds in 2021 fiscal year were released to 4 SNCOs affiliated with the Ministry of Environment of Armenia.

Of the 320 thousand euros, about 127.5 thousand euros were allocated to the Zangezur biosphere reserve, 80 thousand euros to the state reserve Khosrov Forest, 82.5 thousand euros to the national park Dilijan and 30

thousand euros to the National Park Lake Arpi.

"The allocated funds are provided as co-financing with the budget for the current expenses of the SNCOs, in particular, the money will be directed to additional salaries for employees, the necessary expenses will be financed, which will ensure the effective operation of organizations.

Under the three-year agreement signed by the Caucasus Nature Fund and the Ministry of Environment of Armenia the 4 SNCOs will be provided with € 1.92 million in 2021-2023.

www.massispost.com
daily news updates

AEBU Scholarship Program Open For 2021-2022 Applications

PASADENA—“An investment in knowledge pays the best dividends.” – Benjamin Franklin, One of the Founding Fathers of the United States

This is exactly the mission of the AEBU Scholarship Fund Committee through its annual scholarship program – investing in the future of our Armenian youth with the hope that the dividends will benefit the Armenian community at large. Therefore, it is our pleasure to announce the opening of the 2021-2022 AEBU Scholarship Program. Individual scholarships (up to \$1500 each) will be awarded to undergraduate students currently enrolled at an accredited four-year university across the United States.

To qualify, students must be of Armenian descent, have a minimum of 3.5 GPA, and be actively involved in the Armenian community.

Eligible students are encouraged to visit <https://aebu.org/our-programs/scholarship/> for additional information about the scholarship, and the application requirements. All completed scholarship application packets must be submitted online or by mail no later than June 30, 2021. Mailed applications must be sent to our address at AEBU Scholarship Committee, 1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104 postmarked by set deadline. We can also be contacted by phone at (626) 344-7321 for further inquiries.

AEBU grants annual scholarships through a competitive application and review process. Last year, the AEBU Scholarship Committee had the honor and yet the challenge to select six talented college students in recognition of their academic excellence and community service from a vast pool of highly qualified candidates. Winners of this year's scholarships will be announced online on August 1, 2021.

Armenian Educational Benevolent Union was established in 1969 by a group of volunteers dedicated to enriching the lives of those in need by providing tuition assistance and educational options. At AEBU, we believe that scholarship is an investment in education to empower our youth for a brighter future. To support our programs, please visit our website at <https://aebu.org/donate/>

20th Annual AESA Science Olympiad

LOS ANGELES -- The Armenian Engineers and Scientists of America (AESA) Science Olympiad Committee congratulates all the students, teachers, parents, judges, mentors, sponsors, donors, volunteers, committee members, and all other supporters who made the 20th AESA Science Olympiad a successful and memorable event.

Established in 2002, the AESA Science Olympiad Committee (SOC) has been organizing an annual Science Olympiad, which promotes interest in engineering and sciences among middle and high school Armenian students. The 20th AESA Science Olympiad was held on Sunday, March 7, 2021 virtually via Zoom. About 60 Armenian young bright minds presented their research in Life and Physical Sciences projects.

The following schools had student representation this year:

AGBU Manoogian-Demirdjian School (Canoga Park, CA), A.H. Yeritsyan Gymnasium at MSU Branch (Yerevan, Armenia), Armenian Sisters Academy (Montrose, CA), Clark Magnet High School (La Crescenta, CA), Children of Armenia Fund SMART Center (Lori, Armenia), Eleanor J. Toll Middle School (Glendale, CA), High school N1 after Kh. Abovyan, Hrazdan (Republic of Armenia), Hoover High School (Glendale, CA), La Canada High School (La Canada, CA), Poqrik Ishkhan Educational Complex (Yerevan, Armenia), Ribét Academy (Los Angeles, CA), Rose and Alex Pilibos Armenian School (Los Ange-

les, CA), Vahan and Anoush Chamlian Armenian School (Los Angeles, CA), V. Abrahamyan High School (Jrahovit, Armenia) and YSMU "Heraci" High School (Yerevan, Armenia).

This year, the Science Olympiad differed from previous years in that the whole event was conducted remotely due to the pandemic restrictions. Coordinating a whole day of virtual activities presented some technical challenges, yet students patiently followed the program and made a great impression on the judges. It was especially demanding of students in Armenia, as the time was getting late at night for them and their supportive teachers.

In 2021, the prize for 1st place is \$250, 2nd place is \$150, 3rd place is \$100, and honorable mention is \$50. Special awards were presented by CogniCoder. Please visit Science Olympiad page to see the winners.

In addition to the monetary awards for the students, SOC traditionally presents three other appreciation awards: The School of the Year Award, Aram Sarafian Teacher Appreciation Award, and Judge's Award. The criteria for the school and the teacher appreciation awards are based on the number of winning students, total number of participating projects in each category and level, and the point value of each award. The judge's award is based on the most number of schools' science fairs and Science Olympiads judged.

This year, the School Award went

Major Research on Diaspora Public Opinion Relaunched

The Armenian Diaspora Survey begins in four countries on 12 April

LONDON – The Diaspora survey will be carried out this Spring in Armenian communities in Britain (especially London, Manchester, Birmingham), Paris and its environs, Belgium (especially Brussels and Antwerp) and Rostov-on-Don, Russia.

The Armenian Diaspora Survey (ADS) is an initiative of the Calouste Gulbenkian Foundation, led by a group of scholars and researchers under the auspices of the Armenian Institute in London.

The study provides valuable insights into diaspora public opinion and an important snapshot of people's thoughts on a host of issues. It offers evidence-based knowledge to the public and valuable data to community leaders, activists and policy makers in particular, giving them a better understanding and analysis of their communities for the development of programmes and projects.

ADS director Dr. Hratch Tchilingirian of Oxford University explained: “In our research we ask the respondents their thoughts and views on identity and related issues of belonging—as Armenians and as citizens of different countries. Other themes include language and culture, church and religion, community engagement, relations with Armenia, the pandemic and the Artsakh war.” The last two themes have been added in this year's questionnaire.

“We encourage all members of the communities in this round of the study to take part in the survey,” ap-

pealed Tchilingirian. Any Armenian, aged 16 and older, living in Belgium, Britain, greater Paris and Rostov-on-Don can take the survey online, starting on 12th April, by visiting www.armeniansdiasporasurvey.com. Printed questionnaires are available to those who wish to complete it offline.

ADS started with a pilot study in 2018 in four communities: Boston, Cairo, Marseille and Pasadena. Following the successful pilot, in 2019 four more communities were surveyed: Argentina, Lebanon, Canada (Montreal) and Romania. The communities in the current survey were to be studied in 2020, but the fieldwork was postponed due to the pandemic and the second Artsakh war last year. In the Fall of this year, plans are underway to survey communities in North America. This would complete the three-year cycle of the project.

“We are pleased that this multi-country systematic survey of the Diaspora is now underway,” said Dr. Razmik Panossian, Director of the Calouste Gulbenkian Foundation's Armenian Communities Department. “This research project has very tangible policy consequences, especially in view of the enormous challenges Armenia and Armenians currently face,” he added.

The results of the 2018 and 2019 studies have been published separately. In addition to English, the 2019 study is also available in Armenian and Spanish. All of the reports could be downloaded for free from ADS website: <https://www.armeniandiasporasurvey.com>.

Fund sponsors for financially supporting promotion of science and engineering education! We thank CogniCoder for sponsoring the Special Awards and offering additional rewards to all student participants this year. We also express gratitude to ConnectTo Communications for offering their studio and services for recording AESA Science Olympiad announcements in English, Armenian, and Russian for the AESA Tube channel. In addition, ConnectTo created a brief commercial to raise awareness about the AESA Science Olympiad in the local Armenian community and increase STEM interest in Armenian youth.

As always SOC is grateful to the AESA Science Olympiad Endowment

Lost Religious Relics from Dikranagerd and Akhtamar Find a New Home at Ararat-Eskijian Museum

MISSION HILLS, CA – Ararat-Eskijian Museum has acquired five unique items from the 18th and 19th centuries, which were used in Armenian churches in the cities of Van and Diyarbakir, Turkey.

The flabellum (kshots, in Armenian), or ceremonial fan, dates from the late 1700s, and originates from the Cathedral of Holy Cross on the island of Akhtamar in Lake Van. The four oil lamps (gantegh, in Armenian) date from the late 1800s, and originate from St. Giragos and St. Sarkis Cathedrals in Dikranagerd (Diyarbakir).

The Armenian inscriptions on the objects explain that they were originally gifted to the corresponding churches by patrons and parishioners on different occasions.

During the atrocities of the Armenian Genocide in the early 20th century, as religious and cultural sites were pillaged and looted, these relics, along with countless other treasures and heirlooms of Armenian heritage, were stolen and seemingly lost forever to the Armenians.

However, about 35 years ago, these four oil lamps “resurfaced”, when they traveled from Trabzon to Istanbul into the hands of an antique dealer. Recognizing the Armenian script engraved on the objects, the dealer realized their significance and brought them

to the attention of an Armenian family that collects such relics. The flabellum was “found” in similar fashion 20 years ago.

Considering the important and active role the three cathedrals, from where these relics originate, played in the spiritual, religious and cultural lives of the Armenians of the region, Ararat-Eskijian Museum Director Maggie Mangassarian-Goschin says the Museum is proud of this acquisition and grateful to the generous donation from the Abrahamian Trust that made it possible. “These objects had an interesting journey through history undergoing attempts to melt, deface and erase the Armenian inscriptions and, thus, their provenance. They are silent witnesses of a lost time but have now found a new, eternal home here.”

The items are currently displayed in Ararat-Eskijian Museum, but they will soon be moved to their permanent and more appropriate location in Ararat Home’s Sheen Memorial Chapel.

Following COVID-19 restrictions, Ararat-Eskijian Museum welcomes visitors on Saturdays and Sundays, from 1:00 to 5:00 p.m., or on weekdays by appointment, which can easily be made by calling (747) 500-7585. The Museum is located on the Ararat Home campus at 15105 Mission Hills Road, in Mission Hills.

Armenian Government and Armenia Fund

Continued from page 1

region’s capital Stepanakert and other towns and villages of the republic that remained under Armenian control.

Artsakh President Harutyunyan said today that the decision to allocate 110 billion drams for the restoration of housing and infrastructure in the region will be of “key importance in solving humanitarian issues and ensuring Artsakh’s further de-

velopment.”

“We have already plans to build around 4,000 houses. In the coming months we are going to develop projects for the construction of 2,000 more houses. In these projects, we always take into account our current reality, at the same time planning land allocations, providing further employment for residents, and discussing modern models of cooperation,” the Nagorno-Karabakh leader concluded.

Turkish Court Sentences Former Officers

Continued from page 1

due to the statute of limitation.

However, Dink’s supporters and human rights activists say the most senior police officials have gone unpunished and want the investigation and trials to continue.

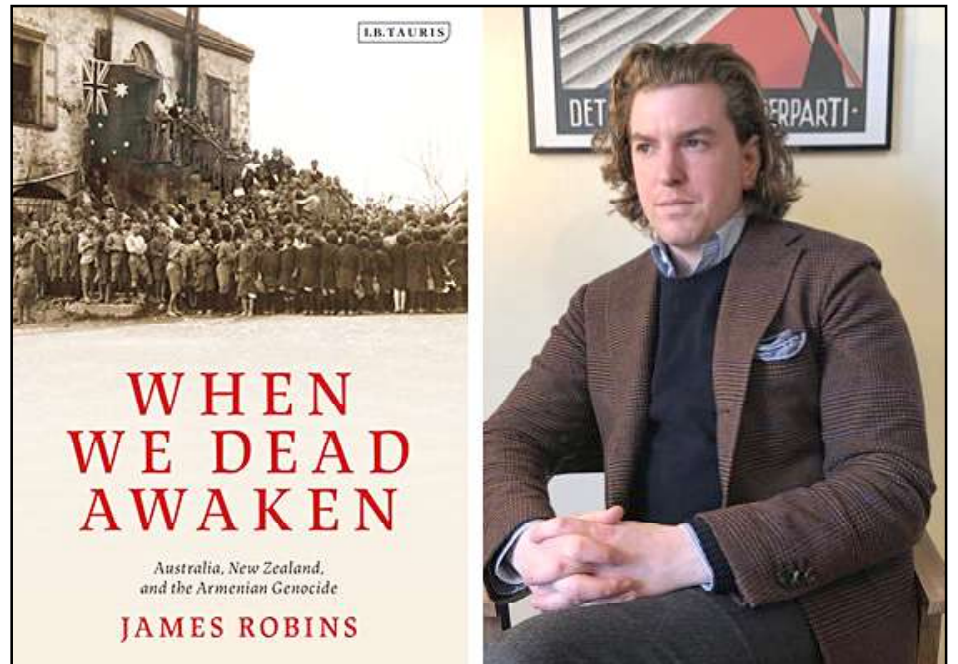
“Some of those responsible for this assassination, including the sponsors, have still not been prosecuted,” said Erol Onderoglu, the representa-

tive in Turkey for Reporters Without Borders (RSF), who has closely followed the trial.

“This partial justice rendered after 14 years leaves a bitter taste and should not mark the end of the search for the truth.”

The accused in the protracted trial included U.S.-based Islamic cleric Fethullah Gulen, whom Turkish President Recep Tayyip Erdogan blames for orchestrating a coup attempt in

Author James Robins to Discuss Book on Australia, New Zealand, and the Armenian Genocide

BELMONT — The National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) and the Society for Armenian Studies (SAS) will present a webinar with author James Robins who will discuss his recent book *When We Dead Awaken: Australia, New Zealand, and the Armenian Genocide*, on Tuesday, April 13, 2021, at 7:00 pm (Eastern). The program will be accessible live on Zoom (registration required) and on NAASR’s YouTube Channel.

On April 25, 1915, during the First World War, the famous Anzacs landed ashore at Gallipoli. At the exact same moment, leading figures of Armenian life in the Ottoman Empire were being arrested in vast numbers. That dark day marks the simultaneous birth of a national story—and the beginning of a genocide.

When We Dead Awaken draws these two landmark historical events together. James Robins explores the

accounts of Anzac Prisoners of War who witnessed the genocide, the experiences of soldiers who risked their lives to defend refugees, and Australia and New Zealand’s participation in the enormous post-war Armenian relief movement. By exploring the vital political implications of this unexplored history, *When We Dead Awaken* questions the national folklore of Australia, New Zealand, and Turkey—and the mythology of Anzac Day itself.

James Robins is an award-winning journalist and historian. His work has appeared in the *Guardian*, *Times Literary Supplement*, the *Spectator*, *Current Affairs*, and the *New Statesman*. He is the former managing editor of *TheBigQ.org*, and the creator of *The Great Crime: A Podcast History of the Armenian Genocide*. He lives in London.

For more information contact NAASR at hq@naasr.org.

BBC Report Confirms Demolishen of Church

Continued from page 1

another case of a crime committed by Azerbaijan on the grounds of religious hatred. At the same time, the attempts of the Azerbaijani leadership to justify this barbarism are even more concerning, as it shows that this manifestation of vandalism was intentional in nature and is reminiscent of the systematic destruction of Nakhichevan’s historical and cultural heritage.

This case of destruction of the place of worship after the recent war is not an isolated episode. The destruction of the more than 200 years old “Kanach Zham” church in the city of Shushi of the Artsakh Republic proves that the cultural vandalism carried out by Azerbaijan is based on only one criterion - hatred towards the Chris-

tian Armenian people.

Despite the efforts to present itself to the world as a “center of tolerance and multiculturalism”, Azerbaijan has so far consolidated its position as a pioneer in the destruction of the Christian heritage.

The destruction of the Armenian historical-cultural and religious heritage once again demonstrates that the assurances on the preservation of the Christian cultural values by the Azerbaijani authorities are false. The international community should undertake measures to stop and condemn the crimes, including the cultural genocide being committed by Azerbaijan since September 27 last year to date.” Stated Foreign Ministry Spokesperson Anna Naghdalyan.

2016. Gulen has lived in the United States since 1999 and denies any involvement in the failed coup.

The Istanbul court on March 26 ruled that Dink’s murder was committed “in line with the objectives of Feto” -- an acronym Ankara uses for Gulen’s banned movement, Turkey’s NTV re-

ported.

Turkey claims Gulen’s network had widely infiltrated the country’s police and other state institutions over decades.

The court did not rule on the case of Gulen and 12 other fugitives and instead separated their cases.

Նոր Գիրքեր «Իրաքահայերու Արդի Պատմութիւնը» (Արաբերէն Լեզուով) Յեղինակ Յամբարձում Աղպաշեան

Գ. ՄՈՒՆՈՒՅԵԱՆ

Վերջերս Լոս Անճելոսի մէջ լոյս տեսաւ իրաքահայ ծանօթագրագիրներէն ճարտարագէտ Համբարձում Աղպաշեանի «Իրաքահայերու Արդի Պատմութիւնը» աշխատասիրութիւնը, 400 էջերէ բաղկացած եւ արաբերէն լեզուով գրուած: Ըստ հեղինակին այս գիրքին նպատակն է «Իրաքի ժողովուրդի բոլոր խաւերը տեղեակ պահել իրաքահայերու արդի հարուստ պատմութեան մասին»:

Սոյն հրատարակութիւնը ձօնուած է հեղինակի հանգուցեալ հօր Մինաս Աղպաշեանի յիշատակին, որ փոքր տարիքին բռնի գաղթած է Չէչէթունէն եւ անապատի ճամբով, հասած Մուսուլ, ապա հաստատուած Պաղտատ: Հազարաւոր այլ հայերու նման ցեղասպանութենէն վերապրելով, կազմած է ընտանիք եւ տեղաբնակ հայերու հետ կերտած իրաքահայ գաղութի արդի պատմութիւնը:

Գիրքին մէջ փոխան յառաջաբանի վկայութիւն մը կատարած է Ֆրանսայի Թեմի Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Վահան Եպս. Յովհաննէսեան: Ան իրաքահայութեան անուկով իր երախտագիտութիւնն ու շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ասպնջական իրաքին, որ գրկաբաց ընդունած է տարագիր հայերը: Իսկ յառաջաբանը գրած է Լոս Անճելոսի մօտ իրաքի գլխաւոր հիւպատոս Տօքթ. Սէլուան Սինճարին:

Այս հատորէն բացի Համբարձում Աղպաշեան ցարդ հրատարակած է երեք գիրքեր, որոնց երկուքը անգլերէն (Turkish Intellectuals Who Have Recognized The Reality of The Armenian Genocide) Ա. հատորը 2015ին, նոյն գիրքի Բ. հատորը 2017ին: Հայերէնով լոյս ընծայած է «Յուշամատեն իրաքի ՀԲԸ Միութեան (1911-2011) 2016: Աշխատակցած է հայ եւ օտար մամուլին:

Հեղինակը սոյն երկասիրութիւնը բաժնած է տասնեակ մը ենթախորագիրներու, որոնց մէջ յստակօրէն կը բնութագրուին երբեմնի բազմակողմանիօրէն գարգացած, յառաջադէմ գաղութի մը կեանքի տարբեր երեսները: Յիշենք անոնցմէ քանի մը հատը

Հայերը իրաքի մէջ պատմական ակնարկ:

Յեղասպանութիւն եւ Գաղթականներու Ժամանում իրաք:

Հայ Աւետարանական, Առաքելական եւ Կաթողիկէ Համայնքներն ու անոնց յարակից Կրթական, մարզա-մշակութային ու ընկերային ակումբներն ու կառույցները: Իրաքահայ մամուլը թերթեր, պարբերականներ, գիրքեր, եւայլն հրատարակութիւններ, քաղաքական, դիւանագիտական եւ կուսակցական գործունէութիւններ, իրաքի հայերը եւ անոնց գիրը երկրի տնտեսական, արդիւնաբերական եւ շինարարութեան բնագաւառին մէջ, մասնագիտութիւններ բժշկական, ատամնաբուժական, ղեկավարական, արական, գիտական, համալսարանական, գեղարուեստական երաժիշտներ, երգիչներ, դերասաններ, քան-

դակագործներ, կերպարուեստ եւայլն»:

Յատուկ բաժին մը յատկացուած է այն ակնաւոր իրաքահայերուն, որոնք թէ Հայաստան ներգաղթելով եւ կամ եւրոպական երկիրներ մեկնելով, ստացած են մասնագիտական բարձր ուսում, դառնալով անուանի իրենց օգտաշատ ներդրումներով եւ յաջողութիւններով:

Իրաքի պատմութեան եւ տնտեսութեան ու քարիւղի արդիւնաբերութեան մէջ, դրական մեծ ներդրում ունեցած է մեծաւուն բարեբար Տիար Գալուստ Կիւլպէնկեան, որ կոչուած է նաեւ «պարոն 5%»: Ան օսմանեան կայսրութեան տապալումէն ետք, 1925 թուականին Լոնտոնէն կը գործողութի իրաք ուր կը սկսի քարիւղի նոր հանքեր որոնել, մեծապէս օգտակար հանդիսանալով տեղույն նաւթարդիւնաբերութեան, ճարտարարուեստին: Կը հիմնէ իրաքի Քարիւղի Ընկերութիւնը: Իրեն կը վերապահուի եկամտուի 5 առ հարիւրը: Գ. Կիւլպէնկեան եղած է նաեւ ՀԲԸ Մի նախագահ (1920-1932) մեծաւուն բարեբարը՝ նիւթապէս աջակցած է իրաքի համալսարանական տարբեր բաժանմունքներուն եւ ուսանողութեան, առանց դաւանական խտրականութեան: Իր բարեբարութեամբ կառուցուած է Պաղտատի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին եւ նորոգուած հայոց ազգային վարժարանն ու յարակից դարմանատունը:

Համբարձում Աղպաշեանի ներկայ պատկերագրող հատորին յաւելուած բաժինին մէջ յատուկ յիշատակութեան արժանացած է նաեւ Հնչակեան Կուսակցութեան ակնաւոր գործիչ պատմաբան, մանկավարժ եւ հրապարակագիր Արսէն Կիտուրը (Կիտուրեան): Ծնած է 1883ին Պայազիտ եւ մահացած 1976ին, Պէյրութ: 1905ին անդամակցած է Ս.Դ. Հնչակեան կուսակցութեան: Աւարտած է Էջմիածնի Գէորգեան ձեմարանն ու Կ. Պոլսոյ պետական բարձրագոյն ուսուցչանոցը 1914: 1916ին Պաղտատի մէջ կը կազմապատմութեան Մարմին» բարեգործական ընկերութիւնը: Այս կազմակերպութիւնը՝ նիւթական աջակցութիւն ցոյց տուած է 1915ի Մեծ Եղեռնի Յեղասպանութենէն վերապրած եւ իրաք տարագր-

Հայ Աւետարանական Համաշխարհային Խորհուրդի Չատկուայ պատգամը

Չատիկ՝ Տօմ Յաղթութեան Եւ Յոյսի

Ս. Չատիկը Քրիստոսի հրաշափառ յարութեան տօնն է: Քրիստոնեայ եկեղեցին 20 դարերէ ի վեր կը տօնէ այս տօնը իբրեւ յաղթանակի եւ յոյսի տօն հետեւեալ առումով. -

Առաջին, Ս. Չատիկը յաղթութեան տօն է: Յիսուսի յարութիւնը կը հաստատէ, թէ մահը, որ այս աշխարհի ամենէն ստոյգ, անհերքելի եւ սակմուկեցուցիչ իրողութիւնն է՝ պարտուած է: Քրիստոսի յարութիւնը կու գայ վկայելու, թէ մարդուն մարմինը կրնայ մեռնիլ, բայց անոր հոգին անմահ է: Այս մարմնաւոր գոյութենէն վերջ՝ կայ անդրշիրմեան կեանք մը:

Ս. Չատիկը կու գայ վկայելու, թէ Քրիստոս իր յաղթական Յարութեամբ փշեց գերեզմանի շղթաները եւ նուաճեց մարդ հակի անագորոյն թշնամին՝ մահը: Այսպէսով ան բացաւ լուսաւոր եւ յաւիտենական կեանքի մը արշալոյսը մեղաւոր եւ յուսահատ մարդկութեան առջեւ, որպէս զի ան որ իրեն հաւատայ չկորսուի, այլ յաւիտենական կեանք ունենայ:

Քրիստոսի յարութիւնը ոչ միայն հանդերձեալ կեանքի յոյսը կ'ընծայէ, այլ նաեւ ամէնօրեայ յաղթական կեանք պարելու ներշնչումը կը շնորհէ: Մարդկային կեանքը պայքար մըն է ֆիզիքական, իմացական, բարոյական եւ հոգեւոր առումով: Այս պայքարին մէջ երբեմն չարին զօրութիւնը վատութեան կը մատնէ մեզ, բայց եթէ մեր ճակատագիրը կապած ենք Յարութեալ Քրիստոսի՝ Ան մեզ կը զօրացնէ դիմագրաւելու ամէն տեսակի դժուարութիւններ, փորձութիւններ ու նեղութիւններ եւ ի վերջոյ գանոնք յաղթահարելու կարողութիւնը կը շնորհէ մեզի:

Երկրորդ, Ս. Չատիկը նաեւ տօն է յոյսի: Յոյսը աստուածատուր շնորհք մըն է, առանց որուն մարդ արարածը կը կորսնցնէ իր ապրելու, գոյատեւելու եւ ստեղծագործելու ներքին մղիչ ուժը: Քրիստոնեայ մարդուն յոյսը խարսխուած է այն ներքին համոզումին վրայ, թէ Աստուած իր ապաւենն ու զօրութիւնն է, թէ Քրիստոս իր Տէրն ու պաշտպանն է: Ան է որ խրախուսեց իր հետեւորդները ըսելով, «Մի՛ գարհուրիք եւ մի՛ վհատիք, որովհետեւ միշտ ձեզի հետ եմ» (Մատթ. 28.30):

Անցնող տարին տաղնապալի տարի մը եղաւ համայն աշխարհի համար՝ Պսակաձեւ Ժահրին պատ-

ճառով: Շատ աւելի տաղնապալի ժամանակաշրջան մը եղաւ նաեւ հայ ժողովուրդին համար ընդհանրապէս, եւ Արցախի եւ մեր հայրենակ ժողովուրդին համար մասնաւորապէս: Արցախի եւ Հայաստանի դէմ մղուած 44-օրեայ պատերազմը Ատրպէյճանի, Թուրքիոյ եւ իր վարձկան ահաբեկիչներուն կողմէ՝ հազարաւոր հայ մարդոց կեանքը խլեց, Արցախի հողամասին մէկ կարեւոր մասը թշնամիին կողմէ գրաւուեցաւ, հազարաւոր տուներ քանդուեցան, բազմաթիւ ընտանիքներու անդամները աչրիացան եւ մանուկները որբացան: Ամիսներէ ի վեր Հայոց Աշխարհը քաղաքական տաղնապալի մէջ է: Ապագան չափազանց անստոյգ եւ անկայուն է:

Ի տես այս ամենուն, արդեօք կարելի՞ է Չատիկ տօնել: Արդեօք Ս. Յարութեան տօնը մեզի պատգամ մը ունի՞ հաղորդելիք: Այո՛, որոշապէս: Ս. Չատիկուան մշտանորոգ պատգամը միեւնոյնն է միշտ, երէկ, այսօր եւ յաւիտեան, թէ Աստուած տակաւին իր Գահին վրայ կ'իշխէ, Քրիստոս յաւիտ յաղթական Տէր է, փոյթ չէ թէ չարը աշխատի խափանել բարին, փոյթ չէ թէ ճշմարտութիւնը, արդարութիւնը եւ սէրը խաչուին ու թաղուին, անոնք անպայման յարութիւն պիտի առնեն: Վերջին խօսքը Յարութեալ եւ Յաղթական Տէր Յիսուս Քրիստոսինն է:

Արդ, հաւատքով, յոյսով եւ յաղթական ոգիով ամրացած՝ տօնենք Չատիկը եւ լիաթոք յայտարարենք ամենուն, «Քրիստոս Յարեալ ի Մեռելոց, օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի»:

ՎԵՐ. ԴՈԿՏ. ՎԱՅՍՆ Յ. ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ, Գործադիր Տնօրէն Հայ Աւետ. Համաշխարհային Խորհուրդի

ուած հայերուն: 1917ին տեղափոխուելով Անդրկովկաս, 1918ին կը մասնակցի Սարգարապատի ճակատամարտին: Այնուհետեւ, իրաք վերադառնալով, 1920ական թուականներու աջակցած է հայերու ներգաղթի գործին: Ինք՝ որպէս Հայաստանի կառավարութեան ներկայացուցիչ, մեծ ներդրում ունեցած է տասնեակ հազարաւոր հայերու հայրենադարձին: Վարած է մանկավարժական պաշտօններ իրաք, Սուրիա եւ Լիբանոն: Իր հրատարակած գիրքերէն են «Հայ Ազատագրութեան ճանապարհին» 1940, «Յուշեր եւ Փուշեր», խմբագրած է

«Հնչակեան Պատմութիւն» (1926-1963) 2 հատոր» հիմնադիրներէն է Լիբանանի Ս.Դ.Հ.Կ.ի օրկան «Արարատ» օրաթերթին, հանդիսանալով առաջին պատասխանատու խմբագիրը:

Կը շնորաւորենք Համբարձում Աղպաշեանը իր օգտաշատ եւ ծաւալուն աշխատասիրութեան համար: Արդարեւ, այս գիրքը որ կը պատկերացնէ տիպար գաղութի մը ընդհանուր վիճակը, աներկբայօրէն, կրնայ ծառայել որպէս սկզբնաղբիւր, բոլոր անոնց որոնք կը նպատակաւորեն ծանօթանալ հին եւ նոր գաղութներու կազմաւորումին եւ զարգացումին:

Ռուս-Թրքական Պայմանագրի Մասին Նոր Աշխատություն

Մարտ 16-ին աւարտեցաւ 1921 թուականին Մոսկուայի մէջ կնքուած Ռուս-թրքական պայմանագրի 100-ամեակը: Այս առթիւ բաւական բարձրաձայն կը խօսին այդ պայմանագիրը Պայմանագրի նկատմամբ ոչ բարեմաստ նկատողները, անտեսելով այդ օրերուն տարածաշրջանէն ներս տիրող ընդհանուր իրավիճակը ու տարբեր կողմերու դերակատարութիւնը:

Վերջերս լոյս տեսաւ պատմաբան Վլադիմիր Պետրոսեանի նոր աշխատութիւնը «ՄՈՍԿՈՒՄՅՅ 1921 Թ. ՄԱՐՏԻ 16-Ի ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐԲԱՎԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԸ» աշխատութիւնը, որ տարբեր կարծիք կը յայտնէ այդ հարցի վերաբերեալ:

Ստորեւ կը ներկայացնենք հեղինակի կողմէ գրուած գրքի յառաջաբանը:

«ՄԱՍԻՍ»

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

1921 թ. Մարտի 16-ի ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումից անցել է 100 տարի: Այդ պայմանագիրը մինչեւ օրս էլ գտնուում է հանրութեան ուշադրութեան կեդրոնում: Յայտնուել են իրարամերժ տեսակէտներ: Հեղինակները մի մասը, յատկապէս Դաշնակցութեան գաղափարախօսները եւ նրանց հետեւորդները, այդ պայմանագիրը համարում են հայ ժողովրդի դէմ ռուս-թուրքական դաւադրութիւն, Հայաստանի հաշուին իրենց խնդիրները լուծելու միջոց: Անհրաժեշտ է համարում նրանց արտայայտած գնահատականին հանգամանօրէն անդրադառնալ: Միայն կամենում եմ շատ համառօտ նշել հետեւեալը:

1. Վերոյիշեալ ուսումնասիրողներն ու հեղինակները նշում են, թէ այդ պայմանագիրը «կնքել են Սովետական Ռուսաստանը եւ քեմալական Թուրքիան, որոնք միջազգային իրաւունքի սուբիեկտ չեն հանդիսացել, եւ այդ իմաստով այն ամբողջապէս անօրինական պայմանագիր է»: Այսպիսի պնդումը ժամանակավրէպ է, քանի որ երկու պետութիւնները միջեւ կնքուած պայմանագրով հաստատուած սահմանը, ի վերջոյ, ճանաչուել է Լոզանի կոնֆերանսում: Որքան էլ նրանք կրկնեն, թէ կնքուած պայմանագիրն անօրինական է, որեւէ արժէք չի ներկայացնում եւ միայն սուբիեկտիւ զգացումի արդիւն է:

2. Վերոյիշեալ գաղափարախօսները Մարտի 16-ին կնքուած պայմանագիրը գնահատում են որպէս «չարաբաստիկ պայմանագիր» եւ պնդում են, թէ «այդ պայմանագրով Թուրքիային է յանձնուել ոչ միայն Կարսի մարզը, այլեւ Սուրմալուի գաւառը, իսկ Նախիջեւանը գիջուել է Սովետական Ատրպէյճանին»: Վերոյիշեալ հեղինակները «մոռանում են», որ Կարսի մարզն ու Սուրմալուն Թուրքական զորքերը գաւթել էին 1920 թուականի Նոյեմբերի սկզբին: Նրանք նաեւ «մոռանում են», որ 1920 թուականի Դեկտեմբերի 2-ին Ալեքսանդրապոլում քեմալական Թուրքիայի եւ Հայաստանի Հանրապետութեան միջեւ կնքուած պայմանագրով Հայաստանի սահմաններից Թուրքիայի պնդմամբ դուրս են թողել Կարսը, Սուրմալուն, Արմաւիրի եւ Թալիշի շրջանների տարածքները, Շիրակի դաշտավայրը Ալեքսանդրապոլ քաղաքով, Արթիկի, Սպիտակի, Վանաձորի շրջանները, ինչպէս նաեւ Արարատի շրջանի մի մասը, Շարուր-Դարալագիւոր, Ղարաբաղը, Ձանգեզուրը եւ Նախիջեւանը: Այդ հեղինակներին հարկ է մտածել այդ յիշեցնել, որ 1920 թ. Նոյեմբերի 13-ին Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը Վրաստանի հետ կնքուած պայմանագրով

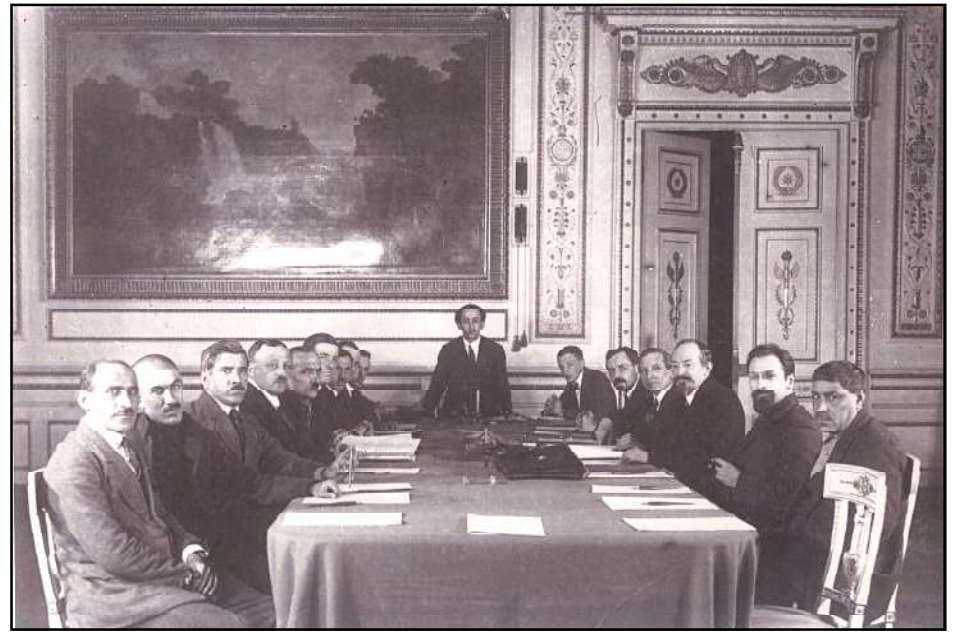
նրան է յանձնել Լոռու տարածքը: Այսպիսով, Դեկտեմբերի 2-ին կնքուած պայմանագրով Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքը կազմել է 9000 քառ. կմ: Անհրաժեշտ է նշել, որ վերոյիշեալ տարածքները, բացի Ղարաբաղից ու Նախիջեւանից, Մարտի 16-ին ստորագրուած պայմանագրով վերադարձուել են Հայաստանին: Հայաստանին վերադարձուած տարածքների փոխարէն Թուրքիային են յանձնուել Կարսը եւ Սուրմալուն: Ինչ վերաբերում է Նախիջեւանին, ապա այնտեղ հաստատուել էր սովետական իշխանութիւն, եւ, որպէսզի կանխուէր Թուրքիայի մտադրութիւնը, Սովետական Ռուսաստանի պնդմամբ Նախիջեւանը յանձնուել է Սովետական Ատրպէյճանին: Այսպիսով, ռուս-թուրքական պայմանագրով Հայաստանի տարածքը 9000 քառ. կմ-ից հասցուել է մօտ 30000 քառ. կմ-ի:

Իսկ Ղարաբաղի հարցի կապակցութեամբ անհրաժեշտ է նշել հետեւեալը: Սովետական Ռուսաստանի պահանջով Թուրքիայի հետ վարուող բանակցութիւններին հրաւիրուել էին մասնակցելու Սովետական Հայաստանի եւ Սովետական Ատրպէյճանի պատուիրակութիւնները: Քառակողմ բանակցութիւնների ընթացքում քննարկուելու եւ որոշուելու էր Սովետական Հայաստանի ու Թուրքիայի, ինչպէս նաեւ Սովետական Հայաստանի եւ Սովետական Ատրպէյճանի սահմանների հարցը: Սովետական Ռուսաստանի արտաքին գործերի ժողկոմ Գ. Չիչերինը Լենինին ուղարկած նամակում Ղարաբաղը համարում էր վաղնջական հայկական տարածք: Նկատի ունենալով Չիչերինի այս տեսակէտը՝ անհրաժեշտ է նշել, որ Սովետական Ռուսաստանի կառավարութիւնը, ամենայն հաւանականութեամբ, կնքուող պայմանագրով, հիմք ընդունելով, Ղարաբաղը, Ձանգեզուրը եւ Նախիջեւանը Սովետական Հայաստանին գիջուելու մասին Սովետական Ատրպէյճանի պաշտօնական հռչակագիրը, մտադրութիւն ունէր դրան իրաւական ձեւակերպում տալ:

3. 1921 թուականի Մարտի 16-ին կնքուած պայմանագիրը որոշ հեղինակներ գնահատում են որպէս «հակահայկական բնոյթ ունեցող»: Նրանք այդ տեսակէտը հիմնաւորելու համար ընդգծում են, որ Մոսկուայում սկսուած ռուս-թուրքական բանակցութիւններին» հայկական պատուիրակութեանը թոյլ չի տրուել մասնակցել, եւ գրկուել է պայմանագիրը ստորագրելու իրավունքից»: Մեղմ ասած, Դաշնակցութեան գաղափարախօսները եւ նրանց հետեւորդները մեղանշում են ճշմարտութեան առջեւ: Միաժամանակ վերոյիշեալի կապակցութեամբ ուզում եմ յիշեցնել հետեւեալը:

1921 թ. փետրուարի 24-ին Երեւանում գտնուող Թուրքական

հրամանատարութեան ներկայացուցիչ Բեհաէդդին բեյը, որը նաեւ Հայաստանում ներկայացնում էր Թուրքական կառավարութեանը, այցելել է Ս. Վրացեանին եւ յայտարարել. «Մեր կառավարութիւնը ճանաչում է Հայաստանի փրկութեան կոմիտէի որպէս միակ ազգային իշխանութիւն Հայաստանում: Եւ այն չափով, որ չափով Հայաստանի եւ Տաճկաստանի սահմանների յարակից խնդիրներն ստացել են իրենց իրաւական լուծումը Ալեքսանդրապոլի դաշնագրով, պարզ է, որ հայկական կառավարութիւնը եւս չի հանդուրժի, որպէսզի Մոսկուայի խորհրդաժողովում այդ հարցերը քննութեան առնուեն»: Բեհաէդդին Շաքիրը նաեւ խնդրել է դրել. «Համաձայնութեան պետութիւնների եւ Տաճկաստանի փոխարարութիւններն

արդէն նոր ընթացք են ստանում, որի լաւագոյն ապացոյցն է հանդիսանում մօտ օրերս կայանալիք Լոնտոնի խորհրդաժողովը: Հայ ազգային կառավարութիւնը, անկասկած, հարկ եղած միջոցները կը ձեռնարկէ Ալեքսանդրապոլի եղբայրական դաշնագրի հիմունքներով, հենց որպէսզի երրորդ օտար ուժեր հայկական խնդիրն առիթ չծառայեցնեն, պատգամաւորութեան (նկատի ունի Թուրքական պատուիրակութիւնը - Վ.Պ.) հնարաւորութիւնները սահմանափակուելու»: Եւ Թուրքիայի թելադրանքով Ս. Վրացեանը հեռագրեր է ուղարկել Մոսկուա ու Լոնտոն:

Ստորեւ ներկայացնում եմ «Ազատ Հայաստան» թերթի հաղորդումը եւ Ս. Վրացեանի Մոսկուա ուղարկած վերջին հեռագիրը. ՄԵՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻ ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ ՉԻՉԵՐԻՆԻՆ Մեր թերթի մէջ մենք արդէն հաղորդել ենք, որ Մոսկուայում բացուել է արեւելքի խնդիրներին նուիրուած մի ժողով, որին մասնակցում են, նաեւ, Տաճկաստանի ներկայացուցիչները: Այդ ժողովում, ինչպէս կը յիշէ ընթերցողը, իբրեւ Հայաստանի պաշտօնական ներկայացուցիչ դուրս է եկել նախկին արտ. գործ. ժող. կօմ. Բէկզադեանը այն ժամանակ, երբ բօլշեւիկեան իշխանութիւնը Հայաստանում տապալուած է, նկատի ունենալով, որ նախկին բօլշեւիկեան իշխանութեան ներկայացուցիչները անամօթբար շարունակ կում են խօսել ու գործել իբրեւ Հայաստանի ներկայացուցիչներ, Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարութեան վարիչ Ս. Վրացեանը ուղղել է Մոսկուա, Չիչերինին հետեւեալ հեռագիրը, միան-

գամ ընդմիջա վերջ դնելու համար հայ բօլշեւիկների ոտնձգութիւններին ընդդէմ ազատագրուած Հայաստանի:

ՄՈՍԿՈՒԱ, ԱՐՏ. ԳՈՐԾ. ԺՈՂ. ԿՕՄԻՍԱՐ ՉԻՉԵՐԻՆԻՆ ԲՈՂՈՐԻՆ, բոլորին, բոլորին

Հայրենիքի Փրկութեան Կոմիտէն իր ժամանակին հաղորդեց ձեզ, որ աշխատաւոր զանգուածները տարերային բնոյթ կրող ապստամբութեամբ տապալեցին Հայաստ. խորհրդային կարգերը, եւ որ Փետրուարի 18-ից ամբողջ իշխանութիւնն անցաւ հայ դեմոկրատիայի իսկական ներկայացուցիչների ձեռքը: Այնինչ, նախկին խորհրդային Հայաստանի արտ. գործ. ժող կօմիսար Բէկզադեանը շարունակում է Մոսկուայում հանդէս գալ, խօսել Հայաստանի Հանրապետութեան անունից: Հարկ ենք համարում կրկին անգամ ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրելու եւ այն

հանգամանքի վրայ, որ Փետրուարի 18-ի ախտով ոչնչացուած են նախկին խորհրդային Հայաստանի կառավարութեան կողմից հաստատուած ներկայացուցչութիւնները, նաեւ այս կամ այն անձին արուած լիազօրութիւնները, հետեւաբար, Բէկզադեանի հանդէս գալը իբրեւ Հայաստանի ներկայացուցիչ, իրեն չպատկանող իրաւունքների մի կոպիտ շահագործութիւն է: Հայաստանի կառավարութիւնը սրանով յայտարարում է, որ իր համար պարտադիր չեն Հայաստանի Հանրապետութեան անունից Բէկզադեանի ձեռքով կնքուած բոլոր պայմանագրերը, նաեւ նրա կողմից յանձն առնուած բոլոր պարտականութիւնները, ինչ իմաստով եւ ինչ չափով էլ որ լինին նրանք: No 75, 12 մարտի: Արտաքին գործերի նախարարութեան վարիչ Ս. Վրացեան» («Ազատ Հայաստան», 1921թ. 15 մարտի):

Անհրաժեշտ եմ համարում նշել նաեւ հետեւեալ կարեւոր իրողութիւնը: Սովետական Ռուսաստանի արտաքին գործերի ժողկոմ Չիչերինը Լենինի յանձնարարութեամբ ամիսներ շարունակ բանակցութիւններ էր վարում քեմալական Թուրքիայի հետ պայմանագիր կնքելու շուրջ: Այդ բանակցութիւնների ժամանակ Սովետական Ռուսաստանը դնում էր նաեւ Վանը, Մուշը, Բիթլիսը Հայաստանին վերադարձնելու պահանջը: Չնայած հռչակուած «Ազգային ուխտով» վերոյիշեալ տարածքները մտցուել էին Թուրքիայի կազմի մէջ, քեմալական Թուրքիայի կառավարութիւնը դժուարութեամբ համակերպուել է Սովետական Ռու-

Նոր-Օսմանականությունը Եւ Էրտողանի Արկածախնդրությունները

ՎԱՐՈՒԺ ԹԵՆՊԵԼԵԱՆ

Թուրքիոյ «Արդարութիւն եւ Բարգաւաճում» կուսակցութեան օրով, ղեկավարութեամբ՝ իսլամական Ռէճիպ Թայիպ Էրտողանի, Օսմանեան կայսրութիւնը, իբրեւ պատմութիւն ու գաղափար՝ հագնելով նոր օսմանականութեան պատմունկներ (Neo-Ottomanism, Yeni Osmanlilik)՝ կը վերադառնայ քաղաքական թատերաբեմ եւ մղիչ ուժը կը դառնայ Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան:

Տասնամեակներ շարունակ, Թուրքիա կը նկատուէր այն հագուադէպ «Ժողովրդավարութիւններէն» մէկը, ուր իսլամ մեծամասնութիւնը կը գոյակցէր աշխարհիկ կարգերու եւ ազատական տնտեսութեան հետ, միաժամանակ իբրեւ ՆԱԹՕ-ի անդամ եւ Եւրոպական Միութեան անդամակցութեան թեկնածու՝ ամուր դաշինքով կապուած Արեւմուտքին հետ: Աւանդաբար, քեմալական Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը արեւմտամէտ էր եւ շրջանային թէ՛ այլ երկիրներու հարցերուն միջամուխ ըլլալու ախորժակներ չէր դրսեւորեր:

Էրտողան եւ անոր «Արդարութիւն եւ Բարգաւաճում» կուսակցութիւնը իշխանութեան հասան տնտեսական բարեկարգումներու եւ կրօնական պահպանողականութեան կարգախօսերով, եւ այնքան ատեն որ Թուրքիոյ տնտեսութիւնը կը բարգաւաճէր եւ անոր քաղաքական միջազգային իրավիճակը կը մնար անփոփոխ, ո՛չ աշխարհը, ո՛չ ալ թուրքերը մասնաւոր դժգոհութիւն կը յայտնէին:

Այս բոլորը կը փոխուի 2011-էն սկսեալ, բայց մասնաւոր 2013-ին, երբ Էրտողանի մենտորական ախորժակներուն դիմաց բռնկած հակապետական ցուցերը կը ձգմուխն եւ ընդդիմադիրները բանտ կը նետուին: Նոյն ատեն կը սկսի «Արաբական Փարունը»՝ ցնցումի մատնելով ամբողջ արաբական աշխարհը, մասնաւորաբար Թուրքիոյ սահմանակից երկիրները: Էրտողանի համար առիթը պատեհ կը նկատուի՝ կեանքի կոչելու թրքական ծաւալապաշտական հին եւ նոր ախորժակները՝ նոր-օսմանականութիւնը:

Եւ ծնունդ կ'առնէ փողկապով սուլթանը:

Նոր-օսմանականութիւնը բնականօրէն Էրտողանի հեղինակած գաղափարախօսութիւնը չէ, եւ կ'արժէ վեր առնել անոր պատմական, տնտեսական եւ քաղաքական խորքն ու հեռանկարները: Ամէն պարագայի, անիկա թէ՛ անցեալին՝ պատմականօրէն եւ թէ՛ ներկայիս՝ աղէտ մը կը հանդիսանայ Թուրքիոյ

սահմանակից բոլոր երկիրներուն համար:

Նոր-օսմանականութիւնը ծաւալապաշտական գաղափարախօսութիւն է, որ իր լայն իմաստով կը նպաստէ Թրքական հանրապետութեան ներգրաւումին նախկին Օսմանեան կայսրութեան տիրապետութեան տակ գտնուող շրջաններուն մէջ, ընդհանրապէս պալքաններու, կողմասի, Լիպիոյ, Սուրիոյ, Իրաքի եւ Արեւելեան Միջերկրականի մէջ, բայց նաեւ միջազգային մակարդակի վրայ՝ Ռուսիոյ, Իրանի, ՆԱԹՕ-ի եւ Մ. Նահանգներու հետ անոր յարաբերութեան մէջ: Թուրքիոյ արտաքին արկածախնդիր քաղաքականութիւնը՝ սկսեալ սուրիացի գաղթականները իբրեւ գէնք Եւրոպական Միութեան դէմ գործածելու երեւոյթէն, մինչեւ ծայրայեղ իսլամականներ գինելու պարագան, իսկ հետագային Ռուսիայէն S-400 հակաօդային հրթիռներ գնելու հարցը շատ ալ ՆԱԹՕ-ի անդամ եւ արեւմտամէտ երկրի մը կեցուածքները չեն արտայայտեր:

Հոս հարց կը ծագի, թէ՛ արդեօք նոր-օսմանականութեան կենսաւորումը (նաեւ կրօնական՝ համախալմականութեան տարագով) միայն պատմական անցեալի կարօտն է՝ ներկայի ու ապագայի յղումներով, թէ՛ կան նաեւ տնտեսական եւ անոնցմէ յառաջացած ներքին ու արտաքին պատճառներ:

1990-ականներէն սկսեալ, քեմալական մօտէլը կը սկսի հարցականի տակ առնուիլ մասնաւորաբար տնտեսական լաշողութիւններու բերումով Անատոլիոյ գաւառական քաղաքներուն մէջ յառաջ եկած տնտեսական եւ քաղաքական նոր վերնախաւի մը կողմէ, որ իր իսլամական խորքով եւ պահպանողական դրուածքով՝ օսմանեան անցեալի փառքին վերադառնալու ընտրանքին մէջ կը սկսի տեսնել Թուրքիոյ ապագան: Մինչ քեմալականները շեշտը կը դնեն ազգ-պետութեան եւ արդիականութեան վրայ՝ արեւմտականացման եւ աշխարհականութեան հիմունքներով, գաւառական վերնախաւը եւ իսլամական արեւելում ունեցող գանգրաւածները շեշտը կը դնեն օսմանեան անցեալի կայսերական ու իսլամական փառքին վերադառնալու ընտրանքին վրայ:

Փաստօրէն, քեմալականներու եւ նոր օսմանականներու կենսակցութեան պտուղն էր փողկապով սուլթանին՝ Էրտողանի ծնունդը:

Նոր-օսմանականութեան որդեգրումը ունի նաեւ տնտեսական եւ շուկայական հիմքեր: Էրտողանի իշխանութեան հասնելէն տարի մը առաջ, Թուրքիա ականատես կ'ըլլայ իր պատմութեան տնտեսական յոռեգոյն տագնապներէն մէկուն՝

դրամատնային ճախողութիւններու պատճառով: Մէկ տարուան ընթացքին տնտեսութիւնը 9,4 տոկոսով նահանջ կ'արձանագրէ, իսկ մէկ անձի համախառն ազգային միջին արտադրութիւնը կը նուազի աւելի քան 6 տոկոսով: Էրտողանի իշխանութեան հասնելէն (2003) շուրջ տասնամեակ մը ետք, սակայն, կացութիւնը կը շրջուի եւ կը սկսի Թուրքիոյ տնտեսական վերելքը:

Արդիւնքը կ'ըլլայ տպաւորիչ: 2002-2012, Թուրքիա կը գերազանցէ միջազգային շուկաները՝ տարեկան 5,2 տոկոս միջին աճով՝ դառնալով աշխարհի տասներեօթերորդ մեծագոյն տնտեսութիւնը՝ 789 միլիարտ տոլար ազգային համախառն արտադրութեամբ: Երեսուցի տարուան ընթացքին առաջին անգամ ըլլալով, սղութեան աճը կ'իջնէ տասը առ հարիւրէն վար: Տնտեսական այս յաջողութիւնը, որ կը ճանչցուի իբրեւ «թրքական հրաշք», նաեւ իր անդրադարձը կ'ունենայ Էրտողանի «Արդարութիւն եւ Բարգաւաճում» կուսակցութեան քաղաքական լաշողութեան վրայ. 2012-ին կատարուած հարցախոյզի մը մէջ, Էրտողանի կուսակցութեան քուէարկած անձերուն 85 տոկոսը թեր քուէարկած է տնտեսութեան պատճառով:

Տնտեսական այս յաջողութեան ամէնէն կարեւոր ազդակը կը հանդիսանայ առեւտուրի զգալի աճը: Թուրքիոյ արտաքին առեւտուրի ընդհանուր ծաւալը 2001-ի 72 միլիարտ տոլարէն 2014-ին կը հասնի 400 միլիարտ տոլարի: Հակառակ անոր որ Թուրքիոյ Արեւմուտքի դաշնակիցները, ինչպէս Գերմանիան եւ Միացեալ Նահանգները, կը շարունակեն մնալ անոր առեւտուրի մեծագոյն գործընկերները, Թուրքիա կ'ընդլայնէ իր տնտեսական գործառնութիւնները շրջապատի երկիրներուն հետ: 1996-էն 2010, Միջին Արեւելքի հետ Թուրք-

իոյ առեւտուրը կ'աճի աւելի քան ութ անգամով. Իրաքի հետ առեւտուրը կը հասնի 11 միլիարտ տոլարի, Իրանի հետ՝ 16 միլիարտի եւ Ռուսիոյ հետ՝ 30 միլիարտի:

Թուրքիա ուժանիւթ արտադրող երկիր չէ, բայց կ'երազէ կազի եւ քարիւղի փոխադրութեան կեդրոն դառնալ՝ օգտագործելով իր ռազմագիտական դիրքը կարեւոր եւ հսկայ շուկաներու միջեւ: Այդ ձեւով կ'ուզէ երաշխաւորել նաեւ իր ուժանիւթի անվտանգութիւնը՝ միաժամանակ բարելաւելով Եւրոպայի հետ բանակցելու իր խաղաթուղիները: Թուրքիա կը սկսի իր աշխարհագրական դիրքն ու տարածքը ի սպաս դնել քարիւղատարներու եւ կազատարներու տարանցման՝ մասնաւորաբար կասպեան եւ իրաքեան ուժանիւթի փոխադրութեան համար: Տարանցումի ճամբաներու հանգուցաւորման թրքական երազը կը հասնի նաեւ մինչեւ Չինաստան ու Մետաքսի նոր ճամբան:

Սակայն այս բոլորը չեն լուծեր ուժանիւթի ինքնաբաւութեան տագնապը: Այս իմաստով, նոր-օսմանականութեան երազները, մանաւանդ «Արաբական Փարուն»ի ճախողութեան լույսին տակ, կը դառնան իրականանալի երազներ. թիրախ կ'ընտրուին Լիպիոյ, Իրաքի հիւսիսային շրջաններու Քիրքուքի եւ Մուսուլի նաւթահորերը, Սուրիոյ նորայայտ հորերը եւ արեւելեան միջերկրականի կազային հանքերը:

Ուժանիւթի կեդրոն դառնալու այս երազը կը հանդիսանայ մղիչ ուժը Միջերկրական ծովուն վրայ, Ատանա գաւառի ձէյհան (Այաս) շրջանին մէջ բարգաւաճման ծրագիրներու մշակման: Մինչ հիւսիսային իրաքէն (Քրտական ինքնավար մարզէն, ղեկավարութեամբ՝ Քրտտիստանի Շրջանա-

Շար.ը էջ 19

Sous Chef and Cook for Lebanese Kitchen in Studio City, CA

An authentic Modern Mediterranean Restaurant and Hookah Lounge is looking for a Sous Chef and a Cook for a Lebanese kitchen.
Job Type: Full-time

REQUIREMENTS / QUALIFICATIONS:

- Minimum 5 years of experience.
- Knowledge in a Lebanese / Mediterranean kitchen is MUST: Cold & hot Appetizers, Salads, Soups, Shawarmas & Wraps, Deserts.
- Knowledge in Kabob marination and cooking is preferable.
- Inventory Management skills. • Detail orientation and cool under pressure.
- A self-motivator, who works clean and stays organized.
- Respect for coworkers and a team player mentality is essential.
- A desire to learn, grow and be a future leader also encouraged.

Starting \$20-25 / hour

For mor Information
Phone: (323) 468-0056
Email: suren@oliveandgrill.com
Address: 12229 Ventura Blvd, Studio City, CA, USA

Վատիկանի Արխիևերեմ Յովհաննես-Պողոս Բ Քահանայապետին Աննախընթաց Այցելութիւնը Ղայաստան Եւ Ս. Էջմիածին

ԴՈԿՏ. ԶԱԻԷՆ Ա ՔՅՆՅ
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Երեւանի Նորաշէմ
Մայր Եկեղեցին

Ամենայն Հայոց Երջանկայի-
շատակ Տ.Տ. Վազգէն Ա Կաթողիկոս
1994 թուականին իր վախճանումէն
քիչ առաջ օրհնած էր հիմերը
Երեւանի Մայր Եկեղեցին որ պի-
տի կառուցուէր Հայաստանի Քրիս-
տոնէութեան Մեծ Դարձին 1700-
ամեակի բացառիկ առիթով, հաս-
տատելէ ետք անոր վերջնական
նախագիծը: Տեղույն վրայ ըսեր էր
Հայրապետը թէ այս կոթողը պիտի
կանգնի, զգալով սակայն որ տաճա-
րի օծման «գուցէ ես հոս չեմ
ըլլար»: Հայրապետը նոյն տարին
վախճանեցաւ: Մայր Եկեղեցին կա-
ռուցուեցաւ եւ 2001 թուականի
Սեպտեմբերին հանդիսաւոր օծու-
մը կատարեց Տ.Տ. Գարեգին Բ
Ներսիսեան Ամենայն Հայոց Կաթո-
ղիկոսը՝ մասնակցութեամբ Երու-
սաղէմի Թորոքոմ Մանուկեան եւ Կ.
Պոլսոյ Մեսրոպ Մուսթաֆեան Ամե-
նապատիւ Պատրիարքներուն եւ
թեմակալ եպիսկոպոսներու:

Պատմական Այցելութիւնը

Աննախընթաց էր Հայ Եկե-
ղեցու պատմութեան մէջ Հռոմի
Քահանայապետի մը, յանձին Յով-
հաննէս-Պողոս Բ Պապին, պաշտօ-
նական եւ պետական այցը՝ հրաւե-
րովը Ամենայն Հայոց Կաթողիկո-
սին մասնակցելու յոբելինական բա-
ցառիկ այդ առիթով: Սրբազան
Քահանայապետը Երեւան կը ժա-
մանէր 2001 թուականի Սեպտեմ-
բեր 25-ին ու Վատիկան կը վերա-
դառնար հինգ օրեր ետք:

Ամիս մը ետք Կ. Պոլսոյ Յոյն
Ուղղափառ Տիեզերական Պատրի-
արք Պարթոլոմէօ Ա նոյնպէս Մայր
Աթոռի յատուկ հրաւերին ընդա-
ռաջ Երեւան կը ժամանէր նոյն
պատմական 1700 ամեակին առի-
թով: Զոյգ բարձրագոյն Հոգեւոր
Պետերու այցելութիւնները պատ-
մական մեծագոյն եւ շրջադարձ
գոյացնող վկայութիւնը կը բերէին
Հայ Եկեղեցիին անձամբ, երբ դա-
րեր շարունակ ինդրոյ առարկայ
եւ կասկածելի դարձուցեր էին
անոր 301 թուի նախնադոյն ծա-
գումն ու գարգացումը: Ամէն ինչ
կը սրբագործուէր:

Անձամբ ներկայ ըլլալով Պա-
պական այցելութեան, տողերս
զրոյցը մաս կազմեց պատմական սոյն իրո-
ղութեանց հետեւելով լաւ ծրագրո-
ւած հոգեւոր եւ պետական հան-
դիսութեանց, որոնց մէջ յատկանշ-
ական եղաւ Միծեռնակաբերդի
Յուշարձանի այցելութիւնը՝ վկա-
յակոչելու համար Հայոց ցեղասպա-
նութիւնը, եւ Երեւանի նորաշէն
Մայր Եկեղեցին ուր խուռներամ
բազմութեան տուաւ իր հոգեւոր
պատգամը: Ներկայ էր Հայաստանի
Հանրապետութեան Նախագահն ու
աւագանին, Ռուս Ուղղափառ Պատրի-
արքը իր եպիսկոպոսներով: Նորա-
կառուց եկեղեցին յատուկ 1700 ան-
ձեր ընդունելու նատարաններ ունի
յոբելինական տարիներուն որպէս
խորհրդանիշ: Այդ օր սակայն մեր
վկայութեամբ կրկին բազմութիւն
մը լեցուցած էր եկեղեցին:

Վատիկանի Արխիևերեմ

Քահանայապետ Յովհաննէս-
Պողոս Պապին Ս. Էջմիածին այցը

մեծ պատիւով անդրադարձած են
Վատիկանի արխիևերեմ: Անոնցմէ
երկուքը կարգալու առիթը ունե-
ցաւ եւ ի պատիւ Հռոմէական
Կաթողիկ Եկեղեցույ կը մէջբերեմ
կարգ մը տուեալներ որոնք բաշխ-
ուած են Պապին այցելութեան ի Ս.
Էջմիածին, Իջման Սուրբ Սեղան,
Երեւանի նորած Մայր Եկեղեցին,
Միծեռնակաբերդ, Կիւմրիի բա-
ցողեայ Հովուապետական մատու-
ցած իր Պատարագին՝ ի դէմս Հայ
Կաթողիկէ համայնքին եւ թեմակալ
Առաջնորդին, նախագահութեամբ
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին եւ
ի ներկայութեան Մայր Աթոռոյ
եպիսկոպոսներուն:

Ի տարբերութիւն հայ մամու-
լին Վատիկանի պաշտօնական հա-
ղորդումները առաւել եւս վստահե-
լի եւ նշանակելի վերլուծումներն
եղան, ուստի յարմար կը գտնեմ
անոնցմէ շարք մը յատկանշական
տեղիք յանձնել մեր ընթերցողնե-
րուն, քսան տարիներու հեռաւոր-
ութեամբ, յատկապէս պատմու-
թեան մէջ առաջինը ըլլալուն ար-
ձագանքով:

Ս Էջմիածնի Միացեալ Ղաղորդագրութիւնը

Liberia Editrice Vaticana իր
Նոյեմբեր 9, 2000 թուակիր, Յով-
հաննէս Պողոս Բ Քահանայապետին
անունով հրաւէր ուղղած էր Ամե-
նայն Հայոց Տ.Տ. Գարեգին Բ
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Վա-
տիկանի մէջ երկուստեք քննարկե-
լու եկեղեցիներու յարաբերութիւն-
ները տրուած դրասկիզբին որ կը
սպառնար քրիստոնէայ աշխարհին
անկրօն եւ այլանդակ ընթացքով:
Հանդիպման հեռանկարն էր թէ՛
ողջունելու 21-րդ դարը եւ թէ՛
Հայաստանի Քրիստոնէութեան դար-
ձի 1700 ամեակը:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը
Վատիկան կը ժամանէր, կը խորհր-
դակցէր, եւ փոխադարձ այցելու-
թեամբ Սրբազան Քահանայապետը
Հայաստան ու Ս. Էջմիածին կը
հրաւիրէր մեծ յոբելինին առի-
թով: Սրբազան Պապը Էջմիածին
կը ժամանէր ուր Հաղորդագրու-
թիւն մը կը ստորագրէին Սեպտեմ-
բեր 27, 2001 թուականին, 2000
թուականի դարադարձն ու Հայաս-
տանի Քրիստոնէութեան որպէս պե-
տական կրօնք ընդգրկման 1700
ամեակը նշելով:

2001 Սեպտեմբերի 25-ին
Յովհաննէս Պողոս Քահանայապե-
տը կը ժամանէր Երեւան եւ Սուրբ
Էջմիածին պատմութեան մէջ ան-

նախընթաց իր այցելութեամբ եւ
Զուարթնոց օղակայան ուր պետա-
կան եւ կրօնական հանդիսաւորու-
թեամբ կ'ընդունուէր Նախագահ
Րոբերտ Քոչարեանի, Հայաստանի
պետական աւագանիին, եւ Ամե-
նայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին
Երկրորդի կողմէ:

Յիշեալ Հաղորդագրութիւնը
ստորագրուած ի Մայր Աթոռ Սուրբ
Էջմիածին, պատմական ու անվե-
րադարձ արժէք կը ներկայացնէր,
քանի որ այլեւս դարերու «բա-
ժանեալ եղբայրներու» եւ կամ այլ
դաւանական հարցերու տարբերու-
թիւնը արգելք չէին հանդիսանար
նման Հաղորդագրութիւն մը յայ-
տարարելու՝ յանուն երկու պատ-
կառելի հնաւանդ եկեղեցիներու
լրիւ յարաբերութեան եւ գործակ-
ցութեան մէջ:

Հաղորդագրութեան մէջ կը
յիշուէր որ Քահանայապետը նոյն
յոբելինական առիթով Ս. Գրիգոր
Լուսաւորչի մասունքը որ 500 տա-
րիներէ ի վեր հարաւային Իտալիոյ
վանքերէն մէկուն մէջ մնայուն կը
վկայակոչուէր, տարի մը առաջ
ուզած էր նուիրել Մայր Աթոռ Ս.
Էջմիածնին՝ Հայաստանի Մեծ Դար-
ձին առիթով երբ Հայոց Հայրապե-
տը այցի գացած էր Վատիկան:

Հայրապետական տնօրինու-
թեամբ երբ յաջորդ տարուան Սեպ-
տեմբերին Երեւանի Ս. Գրիգոր
Լուսաւորիչ Մայր Եկեղեցին կա-
ռուցուած էր եւ օծուած, նոյն
մասունքները զետեղուած էին նո-
րաշէն եկեղեցույ մայր մուտքին,
յատուկ զմբէթակիր ապակեայ խո-
րանի մը ներքեւ՝ բերուած յատկա-
պէս Էջմիածնի Մայր Տաճարի
ներքին կառուցէն: Տարի մը վերջ
Քահանայապետը անձամբ տեսաւ
իր Հայ Եկեղեցույ ընծայած բացա-
ռիկ նուիրաբերումը նորակառուց
եկեղեցույ մուտքին, ու Խորան
բարձրանալէ առաջ մեր հայեաց-
քին տակ ծնրադիր համբուրեց
զայն:

Հաղորդագրութիւնը յատկա-
պէս կը նշէր Հայ Քրիստոնէութեան
1700 ամեակը յիշատակելով Հայոց
Առաջին Լուսաւորիչները՝ Ս. Թա-
ղէոս եւ Ս. Բարթողիմէոս Առաք-
եալներն ու Լատինաց Ս. Պետրոս
Առաքեալը, հաստատելով երկու
եկեղեցիներուն Առաքելականու-
թիւնը, եւ յետագայ աստուածաբա-
նական հիմունքները՝ ինչպէս Ս.
Երրորդութեան եւ Սրբազան Խոր-
հուրդները: Առանձինն կը շեշտէր
նաեւ եպիսկոպոսական ձեռնադ-
րութիւնները որպէս ուղիղ գիծ եւ

ճշմարիտ ու փոխադարձ երաշխիք
առաքելական յաջորդականութեան:

L'Osservatore Romano

Վատիկանի պետական սոյն
պաշտօնաթերթը Հոկտեմբեր 3, 2001
համարով լայնօրէն կ'անդրադառ-
նար Քահանայապետին Հայաստան
այցելութեան: Զարմանալի թուե-
ցաւ ինձի երբ առաջին պարբերու-
թեամբ հաղորդագրութիւնը եր-
կիցս մէջբերած էր ու Սրբազան
Պապին այցելութիւնը զուգորդած
հայ անուանի բանաստեղծ Դանիէլ
Վարուժանի, «Յեղին Սիրտ»ի եւ
«Հայրենի Հող»ի բանաստեղծու-
թեանց հետ: Ակնարկելով Քահա-
նայապետին օղակայանէն ուղղակի
Էջմիածնի Մայր Տաճար հանդի-
սաւոր մուտքին, հակառակ իր
տախքին եւ դիւրաբեկ առողջու-
թեան, ծնկաչոք կը համբուրէր
Իջման Խորանը ու կը բարձրանար
Աագ Խորան բազմելու իրեն յա-
տուկ գահին վրայ:

Գարեգին Հայրապետի բարի
գալստեան խօսքէն ետք, Յովհան-
նէս-Պողոս Բ Քահանայապետը իր
խօսքը ուղղելով Հայոց Հայրապե-
տին, Մայրապոյն Պատրիարք եւ
Կաթողիկոս տիտղոսները լիովին
գործածելով, կ'ըսէր, «Առանց Ձեր
քաջալերանքին ես հոս պիտի չըլ-
լայի: Եկալ որպէս ուխտաւոր պատ-
ուելու համար Հայոց Եկեղեցին իր
բացառիկ առաքելութեանը մէջ
ահա 1700 տարիներէ ի վեր որպէս
վկայութիւն Քրիստոնէայ աշխար-
հին, իր գոյատեւման արհաւիրակ
ու երկարածիւր դարերու երկայն-
քին»: Քահանայապետը հայերէն
լեզուով կ'օրհնէր խուռներամ ժո-
ղովուրդը «Խաղաղութիւն ամենե-
ցուն» արտասանելով:

Ուխտաւոր Քահանայապետը
կը նշէր նաեւ Հայաստանի Երրորդ
Հանրապետութեան տասնամեակը
«Միայն խաղաղութիւն եւ արդա-
րութիւն հայցելով որպէս ազգա-
միջեան հիմնաքար փոխադարձ սի-
րոյ եւ յարգանքի»: Վատիկանի
պաշտօնաթերթը յատկապէս կը շեշ-
տէր Սրբազան Քահանայապետին
այցը Միծեռնակաբերդ ուր «Հա-
յոց ցեղասպանութեան այս մեծ
յուշարձանին առջեւ խոնարհելով
կ'աղօթէր»: Իր արտասանած պատ-
մական քարոզներէն մէջբերելով կը
յայտնէր նաեւ Սրբազան Պապին
վկայակոչումը, թէ «Վստահ եղէք
եկեղեցական բովանդակ դասը Կա-
թողիկէ Եկեղեցույ պիտի վկայեն
թէ առաջինը եղաք Քրիստոսի
Աւետարանը քարոզողը, վասնզի
Հայաստանի անցեալը անքակտելի
եղած է իր հաւատքին հետ»:

Յովհաննէս Պողոս Բ Քահա-
նայապետ Միծեռնակաբերդի բար-
ձունքին կը յայտնէր թէ «Փոխա-
դարձաբար Հռոմի Եկեղեցին կա-
րող է ներշնչուիլ Հայ Եկեղեցույ
նահատակ սուրբերէն՝ երկու եկե-
ցիներու հասարակաց աղօթքներու
ընդմէջէն, քանի որ անոնց համար
20-դարը բունութեանց եւ հալա-
ծանքի դար մը եղաւ»: Սրբազան
Պապին ճշմարիտ իղձը վերջերս իր
պատմական կատարելութեան հա-
սաւ երբ Հայոց Սուրբ Գրիգոր
Նարեկացի աղօթասաց Մեծ Վար-
դապետը «Տիեզերական Վարդա-
պետ» կոչումը ստացաւ Վատիկանի
մէջ, ուր նաեւ կանգնեցին անոր
արձանը Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի
արձանին կողքին:

Յարութեան Տօնի Խորհրդածութիւն «Տեսաւ եւ Հաւատաց»

ԴՈՎՏ. ԳՐԱՅՐ ԸԵՊԵՏԵԱՆ

«Այն ատեն ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ ու հաւատաց: Վասնզի դեռ գրուածը չէին գիտեր, թէ պէտք է որ անիկա մեռելներէն յարութիւն առնէ» (Յովհաննու 20:8-9):

Յովհաննու Աւետարանիչ իր գրութիւններուն մէջ իւրապատուկ մօտեցում-դիտարկումներ ունի բազմաթիւ Մատթէոս, Մարկոս եւ Լուկաս աւետարանիչներուն: Ան գրած է առաւելաբար Քրիստոսի յետ-յարութեան իրականութեան մասին: Անոր գլխաւոր նպատակն է ցոյց տալ Յիսուսի գեղեցիկ եւ հրաշափառ գործերը, որպէս ապացոյց թէ Ան Քրիստոսն է, եւ թէ իրեն հաւատարիմ պիտի ունենանք Նոր Կեանք:

Հատուածին մէջ զարգացող ընթացքը այս է: Քրիստոսի մահէն ետք Անոր մարմինը դրին գերեզման: Մարիամ Մագթաղենացին կ'երթայ, եւ կը տեսնէ թէ «քարը գերեզմանի դռնէն վերացած է» (Յովհաննու 20:1), եւ Յիսուս հոն չէ: Նոյն փորձառութիւնը ունեցաւ Սիմոն Պետրոս, երբ տեսաւ թէ Յիսուս հոն չէր: «Չենք գիտեր ո՞ւր դրին զանիկա» (Յովհաննու 20:2): Անոնք տեսան, թէ գերեզմանը պարապ էր, եւ կար տարակուսանքը, թէ պարապութիւնը ի՞նչ կրնար նշանակել: Ոչնչութիւն թէ՞ ճշմարտութեան հաստատումը:

Աշակերտները հաստատեցին ճշմարտութիւնը: Անոնք «տեսան եւ հաւատացին», թէ Քրիստոսի յարութիւնը իրական էր, եւ հոսկէ արժէ պարգէլ եւ տարանջատել «տեսան» բայ-բառի նշանակութիւն-հասկացողութիւնը:

Տեսնել-տեսան յունարին բնագրին մէջ կը բացատրուի որպէս զգալ, իմանալ, նշմարել եւ ըմբռնել: Ըմբռնելու մէջ պիտի նեռարել մէկ կողմէ հասկնալու իրականութիւնը բայց նոյնքան նաեւ այդ հասկցածը մտքիդ մէջ իւրացնել, գիտակցիլ անոր բովանդակութեան եւ տրամաբանել: Երբ աշակերտները տեսան, որ գերեզմանը պարապ էր, անոնք կրցան զգալ եւ նշմարել այդ կեանքը, որ անոնք ապրեցան իրենց Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի հետ երբ աշխարհի վրայ էր: Անոնք զգացին Յիսուսի հետ իրենց ապրած կեանքին իրականութիւնը եւ այժմէականութիւնը, բայց նոյնքան նաեւ հասկցան, թէ այդ ապրուած կեանքը Քրիստոսի հետ ճշմարիտ էր: Այդ ճշմարիտ կեանքին գիտակցեցան, եւ իրենց մտքով իւրացուցին զայն եւ հաւատացին անոր:

Իսկ հաւատքը: Համոզումնք, վստահութիւն եւ յոյս է: Քրիստոնէական աստուածաբանութեան մէջ այդ կը նշանակէ ընդունիլ Աստուծոյ գոյութեան ճշմարտութիւնը: Աշակերտները հաւատացին, թէ «գրուածը որ չէին գիտեր» ճշմարիտ է եղեր (Յովհաննու 20:9): Անոնք կրցան համոզուիլ այդ բոլոր բաներուն վրայ, որ Քրիստոս կը խօսէր իր ողջութեան ընթացքին. «քանզի ինչպէս Յովնան երեք օր ու գիշեր ձուկին փորին մէջ մնաց, այնպէս Որդին Մարդոյ պիտի մնայ երկրի սրտին մէջ երեք օր ու երեք գիշեր» (Մատթէոս 12:40):

Աշակերտները հաստատեցին Քրիստոսի վկայութիւնը, թէ Ան

երեք օր ետք յարութիւն պիտի առնէ: Աշակերտները տեսան ու հաւատացին, թէ Քրիստոս իսկապէս «սրբութեան Հոգիին կողմանէ Աստուծոյ Որդի յայտնուեցաւ գորութեամբ՝ մեռելներէն յարութիւն առնելով» (Հռովմայեցիս 1:4), եւ թէ Քրիստոսի յարութեամբ անոնք եւ այսօր մենք ունինք յարութեան կեանքի ապահովութիւնը, որ վստահութիւն կը ներշնչէ. «Եթէ մենք մինչեւ Տէրոջը գալուստը ողջ մնանք, բնաւ ննջեցեալներէն առաջ պիտի չանցնինք» (Ա. Թեսաղոնիկեցիս 4:14): Եւ նոյնքան նաեւ թէ յարութիւնը ունի շարունակական ընթացք՝ իմ մա յոյսը, որ մարդուն կը շնորհէ փրկութիւն եւ նոր կեանք՝ աշխարհի վրայ եւ յաւիտենականութեան մէջ. «Ո՞վ պիտի ազատէ զիս այս մահկանացու մարմինէն: Գոհութիւն Աստուծոյ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը» (Հռովմայեցիս 7:24-25):

Յարութիւնը ցոյց տուաւ եւ ապացուցեց, որ Քրիստոս երբ մարդուն կողմէ դատապարտուեցաւ եւ մահացաւ որպէս «մեղաւոր», Ան անմեղ էր: Աւելին, իր սէրը համապարփակ եւ բոլորին էր ու տակաւին է: Քրիստոսի անձնագոհութիւնը անասման էր, որպէսզի աշակերտները՝ անոնք որ տեսան թէ գերեզմանը պարապ էր, տեսնեն եւ հաւատան: Բայց նաեւ մենք՝ իւրաքանչիւր այսօր, որ կեանքի տարբեր փորձառութիւններու մէջ դէմ յանդիման կուզանք «պարապութիւն»ներու, գիտակցինք եւ վստահինք, որ կայ Քրիստոսի շնորհած ճշմարտութիւնը: Ճշմարտութիւն մը, որ կրնայ լեցնել եւ արժեւորել մեր կեանքերը, եւ որ նոյնպէս կրնանք տեսնել զայն եւ հաւատալ անոր:

Աշակերտները տեսան, հաւատացին եւ նորէն «իրենց տունը գացին» (Յովհաննու 20:10): Ասորերէն բնագրին մէջ «տունը գացին» ունի իւրապատուկ բացատրութիւն: Այս կը բնութագրուի որպէս «իրենց հարազատ տեղը»: Իսկ հայերէնի պարագային, «տուն» բառը ունի հնդեւրոպական բացատրութիւն-արմատ՝ dem, dem(o): Ան կը բացատրուի որպէս կառուցել եւ իրար յարմարցնել: Աշակերտները, որոնք իրենց «տունը գացին», պիտի հասկնալ որ անոնք իրենց տեսածը եւ հաւատացածը՝ իմ մա Քրիստոսի յարութիւնը եւ անոր շնորհած նոր կեանքի գիտակցութիւնը, իրենց համար չպահանջին: Անոնք ուզեցին այդ փորձառութիւնը իրենց հարազատներուն հետ կառուցել եւ յարմարեցնել իրենց նոյնքան հարազատ տեղերուն մէջ: Իսկ հարազատը ու հարազատ տեղը նոյն մարդուն ինքնութիւնն է, ընտանիքը, շրջանակը ու անպայմանօրէն ազգը եւ հայրենիքը:

Հայ ժողովուրդը իր պատմութեան ընթացքին միշտ ալ կառուցեցաւ յարութեան ճշմարտութեան եւ անոր շնորհած նոր կեանքի իրականութեան: Հայը ապրեցաւ ցեղասպանութիւնը, որ իր կեանքին մէջ ստեղծեց «պարապութիւն», բայց ան կրցաւ զայն «լեցնել»՝ իմ մա բուժել, Նոր Կեանքին գիտակցութեամբ: Այս իմաստով հայը Յեղասպանութենէ ետք նոր կեանք մը շինեց ու վերապրեցաւ: Հայուն կեանքը՝ անհատական, ընտանեկան, հաւաքական եւ ազգային: Հայը տեսաւ ու հաւատաց Քրիստո-

սի շնորհած յարութեան ուժին իրականութեան:

Այսօր պատմութիւնը դարձեալ ինքզինք կը կրկնէ: Արցախեան պատերազմէն ետք հայը այսօր դարձեալ կը գտնուի իր պատմութեան մէկ մեծ եւ բախտորոշ հանգրուանի մը սեմին: Հայուն կեանքին մէջ դարձեալ ստեղծուած է «պարապութիւն» մը: Հայը կանչուած է դարձեալ լեցնելու իր կեանքին մէջ այս նոր ստեղծուած պարապութիւնը:

Հարցումը ինձի եւ իւրաքանչիւր հայուն Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի մէջ՝ պիտի կարենանք դարձեալ տեսնել եւ հաւատալ Քրիստոսի յարութեան շնոր-

հած ուժին: Այն ուժը, որ մեր պարապած կեանքերը պիտի լեցնէ եւ բուժէ նոր տեսլականով: Նոր տեսլական մը, որ հայուն պիտի տայ Նոր Կեանք: Նոր Կեանքը, ուր հայը պիտի շարունակէ ապրիլ այսօր եւ տակաւին դէպ զայն իր պատմութեան շարունակականութեան մէջ:

Իսկ նոր կեանքը: Ան պիտի գայ տեսնելով եւ հաւատալով: Տեսնել եւ հաւատալ, թէ Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց, օրհնեալ է յարութիւնը Քրիստոսի: Այս այն Օրհնեալ Յարութիւնն է, որ մեր կեանքերու պարապութիւնը կը լեցնէ Նոր Կեանքով, եւ որ արժէ տեսնել եւ հաւատալ անոր:

Պետականութիւն եւ Դաւաճանութիւն

Շարունակուած էջ 7-էն

եւ Եղեռնի դրդապատճառներն ու հետեւանքները, Սարգսրապատ, Մայիս 28, 1918, Նոյեմբեր 29, 1920, Փետրուար 18, 1921 ապստամբութիւն/արկածախնդրութիւն, Հայրենիքի Փրկութեան կոմիտէ եւ Դարաբաղի ու Նախիջեւանի անցումը Ազրպէյճանի իրաւասութեան տակ: Այդ լոյսին տակ պէտք է վերլուծել մեր նորօրեայ Զարթօնքը, Արցախեան Ա պատերազմի յաղթանակը, Հոկտեմբեր 27, 1999-ի ահաբեկութիւնը, Հայրենիքի Փրկութեան Շարժումի ծանօթագրութիւնը, ներկայի տիտղոս իրավիճակէն բարենպաստ դուրս գալու միջոցները, եւ այլն:

Պէտք է ձեռքբերուիլ ինքզինքնիս անհիմն գովերգելու մեծամտութիւնէն եւ լծուիլ մեր տկա-

րութեանց ախտաճանաչման եւ սրբագրման աշխատանքին, ինչպէս նաեւ մեր հզորութեանց չաւելեալ ամրապնդման: Պէտք է ձեռքբերուիլ տոհմային մտածելակերպէ, անձի պաշտամունքէ եւ ամէն գնով հզորացնել պետական հիմնարկները, հոն ներգրակելով արհեստավարժ մասնագէտներ: Ժիշտ է, որ անկախ պետականութեան քիչ փորձ ամբարած ենք, նկատելով որ հազարամեակներու մեր պատմութեան մէջ աւելի շատ ենթակայ եղած ենք օտարի լուծին, բայց պէտք է գիտնանք օգտուիլ համաշխարհային պատմութեան դասերէն եւ ըստ այնմ լծուիլ մեր անկախ պետականութեան հզորացման: Այդ մէկը կարելի է իրագործել, երբ անշահախնդրօրէն կ'առաջնորդուինք հայրենիքի գերագոյն շահերով:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին

Ռուս-Թրքական Պայմանագրի Մասին

Շարունակուած էջ 14-էն

ասաստանի պահանջին: Այդ համակերպուելը պայմանաւորուած էր նրանով, որ Անտանտի դէմ պայքարում քեմալական թուրքիան գգում էր Սովետական Ռուսաստանի ռազմական օգնութեան կարիքը: Եւ երբ Փետրուարի 26-ին սկսուեցին բանակցութիւնները, Սովետական Ռուսաստանի արտաքին գործերի ժողովոմ Չիչերինն իրներկայացրած նախագծում նշել էր Վանը, Մուշը եւ Բիթլիսը վերադարձնելու պահանջը: Թուրքական պատուիրակութիւնն այդ պահանջը ձախողելու նպատակով բռնել էր բանակցութիւնները ձգձգելու դիրք: Երբ ստացուել է Ս. Վրացեանի վերոյիշեալ հետագիրը, որով յայտնուած էր 1920 թ. Դեկտեմբերի 2-ին կնքուած պայմանագրով հայ-թուրքական սահմանը պաշտպանելու մասին, թուրքական պատուիրակութիւնը պահանջել է համաձայնուել դրա հետ: Իսկ դա նշանակուած էր բանակցութիւնների օրակարգից հանել Վանը, Մուշը, Բիթլիսը վերադարձնելու հարցը:

Կարելի է պատկերացնել, թէ Սովետական Ռուսաստանի արտաքին գործերի ժողովոմ Չիչերինի համար ինչպիսի անյարմար վիճակ է ստեղծուել: Ամիսներ շարունակ վերոյիշեալ հայկական տարածքները վերադարձնելու հարցի շուրջ ծաւալուած դժուարին բանակցութիւններից յետոյ Սովետական Ռուսաստանի կառավարութիւնը կանգնել է կատարուած փաստի առջեւ եւ ստիպուած է եղել համաձայնուել այդ հարցը հանել օրակարգից: Ամփոփելով Մարտի 16-ի պայմանագրի մասին Դաշնակցութեան գաղափարները եւ նրանց հետեւողների արտայայտած գնահատականի համառօտ տեսութիւնը՝ հարկ եմ համարում ընդգծել հետեւեալը. Առաջին. 1921 թուականի Փետրուարին Դաշնակցութեան կազմակերպած խռովութիւնը եղել է քեմալական թուրքիայի նախագիծը: Այդ մասին է վկայում, օրինակ, 1921 թ. Մարտի 3-ին «Ազատ Հայաստան» թերթում Ս. Վրացեանի «խմբագրականը», որտեղ ասուել է հետեւեալը. «Հակառակ սակայն բոլոր դաւադրութիւններին, բոլոր աններելի միջոցներին, որ ի գործ դրին սոցիալիստ գործակալները այստեղ եւ այլուր, հայ եւ թուրք ժողովուրդները համոզուեցին ինքնաբերաբար, փաստերի ճշման տակ, որ Սովետական Ռուսաստանը շատ հեռու է բարեկամ լինելուց փոքրիկ ժողովուրդներին, եւ եթէ վերջիններս որոշում են հանգիստ ապրել եւ անկախ ամէն արտաքին ճնշումներից բարգաւաճել, պարտաւոր են վերջապէս ձեռք ձեռքի տւած գործել: Եւ այդպէս էլ լինում է, հայ եւ թուրք ժողովուրդները մօտենում են իրար»:

Յայտնելով հայ եւ թուրք ժողովուրդների մերձեցման մասին՝ Ս. Վրացեանը նկատի է ունեցել Հայաստանում բնակուող թուրքերին, որոնք անմիջականորէն գործում էին քեմալական թուրքիայի յանձնարարութեամբ: Եւ պատահական չէր 1921 թուականի Մարտի 15-ին «Ազատ Հայաստան» թերթում «ՀԱՅ ԵՒ ԹՈՒՐԿ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ» խմբագրական յօդուածում Ս. Վրացեանը գրել. «Բոլշեւիզմի դժոխային լուծից ազա-

տագրուած Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի առջեւ դրուած քաղաքական բոլոր խնդիրներից, ամենակարեւորը եւ ամենակենսականը հայ եւ թուրք համերաշխութեան, Հայաստանի եւ Տաճկաստանի բարեկամութեան հաստատումն է»: Այնուհետեւ Ս. Վրացեանը գրել է. «Հայ եւ թուրք անհաշտութեան ու թշնամութեան մէջ ուրիշ, թերեւս աւելի խոշոր պատճառն էր նաեւ հայ ժողովրդի անուղղելի ռուսասիրութիւնը, որ հասնում էր ինքնասպան մոլութեան աստիճանին: Սկսած հայ ինտելիգենցիայից մինչեւ վերջին հայ գիւղացին ու բանուորը՝ հայ ժողովուրդը բռնուած էր ռուսամոլութեան աղէտաբեր ցաւով: Իր ազատութիւնն ու անկախութիւնն անգամ նա պատրաստ էր յաճախ գոհել Ռուսաստանի հանդէպ ունեցած իր կոչը սիրոյ: Այդ հոգեբանութիւնն էր պատճառը, որ հայ ժողովուրդը այնքան կրաւորական դիրք բռնեց ռուսական բոլշեւիզմի ներխուժման հանդէպ՝ Դեկտեմբերին»:

«Եւ ահա, - շարունակել է Ս. Վրացեանը, - ռուսական բոլշեւիկների մուտքը Հայաստան եւ նրանց երկու եւ կէս ամսուայ սանձարձակ տիրապետութիւնը Հայաստանում մի անգամ ընդմիջտ եկան մեռցնելու հայ ժողովրդի հոգու մէջ ապրող չիմարական հաւատը դէպի Ռուսաստան եւ նրա մահաբեր իշխանութիւնը»: Այնուհետեւ Ս. Վրացեանը գրել է, որ «Հայ ժողովուրդն իր սեփական փորձով համոզուել է ու վերջին անգամ տեսել է, որ բոլշեւիկների հետ իր երկիրը մտած ռուս տիրապետութիւնը գերեզման է միայն իր ազատութեան եւ նոյնիսկ գոյութեան համար»:

Վրացեանը գրել է նաեւ հետեւեալը. «Դժուար է երեւակայել աւելի նպաստաւոր պայմաններ հայ եւ թուրք մերձեցման ու բարեկամութեան համար, քան քաղաքական այն վիճակը, որ ստեղծուել է Անդրկովկասում, այժմ բոլշեւիզմի սթափեցնող հարուածների տակ»:

Սիւմն Վրացեանն իր «խմբագրականը» աւարտել է՝ ընդգծելով 1921 թուականի փետրուարեան խռովութեան հետեւեալ գլխաւոր նպատակը. «Սակայն Անդրկովկասի մէջ ապրող հայ եւ թուրք ժողովուրդները բոլշեւիզմի զարհուրելի կոշտարից վերջնականապէս ազատուել եւ իրենց անկախ քաղաքական գոյութիւնը միանգամայն ապահովել կարող են միայն Տաճկաստանի բարեկամութիւնը շահելով: Իրերի պատմական բերումով Անդրկովկասի ժողովուրդների քաղաքական ազատութեան իրական պաշտպանը կարող է դառնալ միայն Տաճկաստանը: Որովհետեւ Տաճկաստանն է այն միակ իրական մերձաւորագոյն քաղաքական ոյժը, որ անմիջապէս եւ կենսապէս շահագրգռուած է Անդրկովկասի ժողովուրդների կատարեալ ազատագրութեամբ բոլշեւիկեան Ռուսաստանի խեղդող լուծից եւ որ ի վիճակի է այդ պահիս իրական օգնութիւն հասցնել իրենց ազատութեան համար հերոսաբար կռուող Անդրկովկասի ժողովուրդներին: Իր ազատագրական պայքարի այս տաժանելի օրերին հայ ժողովուրդը քաղաքական իմաստութիւն պիտի ունենայ թօթափելու իրենից անցեալի դառն յուշերն ու աւանդութիւնները եւ Տաճկաստանի բարեկամութիւնը հաստատելու համար: Թուրք ժողովրդի,

Տաճկաստանի գործուն բարեկամութեամբ է միայն, որ հայ ժողովուրդը պիտի դուրս գայ իր ներկայ ծանր տագնապից, եւ թուրք ժողովրդի հետ միասին է, որ հայ ժողովուրդը պիտի կարողանայ վերջապէս ձեռք բերել տեւական խաղաղութիւն եւ տեւական ապահովութիւն: Ուրիշ ճանապարհ չկայ»:

Ահա թէ Դաշնակցութեան դեկավարութեամբ ստեղծուած «Հայրենիքի Փրկութեան կոմիտէն» ում օգնութեամբ էր ուզում փրկել Հայրենիքը: Ահա թէ ում թելադրանքով էր գործում այդ «Հայրենիքի Փրկութեան կոմիտէն»:

Կարծում եմ, որ վերոյիշեալը նկատի ունենալով՝ ընթերցողները կը համոզուեն, թէ Դաշնակցութեան գաղափարախօսները եւ նրանց հետեւողներն ինչ նպատակ են հետապնդում՝ 100 տարի շարունակ 1921 թուականի փետրուարեան խռովութիւնը ներկայացնելով որպէս Հայաստանի անկախութեան վերականգնում եւ ինչ նպատակով են հակահայկական համարում 1921 թ. Մարտի 16-ին ստորագրուած ռուս-թուրքական պայմանագիրը:

Անհրաժեշտ է նշել, որ մի շարք հեղինակներ ռուս-թուրքական պայմանագիրը քննարկում են առանց զգացումների՝ հաշուի առնելով դրա ստորագրման ժամանակ ձեւաւորուած միջազգային յարաբերութիւնները:

Հարկ եմ համարում ընդգծել 1921 թ. Մարտի 16-ին Մոսկուայում ստորագրուած ռուս-թուրքական պայմանագրի նախօրեակին՝ ամիսներ շարունակ, Սովետական Ռուսաստանի արտաքին գործերի ժողովոմատը ինչպիսի դժուարութեամբ է վարել դիւանագիտական բանակցութիւնները, եւ ինչպիսի ծաւալ է ունեցել այդ կապակցութեամբ կատարուած նամակների, նոտաների փոխանակումը: Կարծում եմ, որ այդ դիւանագիտական փաստաթղթերին ծանօթանալով՝ ընթերցողները կը համոզուեն, թէ պայմանագիրը ստորագրելու համար ինչպիսի դժուարութիւններ են յաղթահարուել:

Վերջում անհրաժեշտ եմ համարում նշել, որ 1921 թ. Ապրիլի

2-ին՝ Հայաստանում սովետական իշխանութիւնը վերականգնելուց յետոյ, թուրքիան ձգձգում էր իրագործել Հայաստանի վերոյիշեալ տարածքներից իր գորքերը հեռացնելու պահանջը:

Թուրքիան յոյս ունէր, որ Չանգեզուր հեռացած «Փրկութեան կոմիտէի» ղեկավարները կը վերականգնեն իրենց իշխանութիւնը եւ նորից կը յայտարարեն իրենց հաւատարմութիւնը դեկտեմբերի 2-ի պայմանագրին: Սակայն, թուրքիայի նպատակը ձախողուել է: Սովետական Ռուսաստանի կառավարութեան յանձնարարութեամբ կարմիր բանակի հրամանատարութիւնը թուրքական գորքերի հրամանատար Կարաբեքիր փաշային վերջնագիր է ներկայացրել՝ պահանջելով զօրքերը դուրս հանել Հայաստանի տարածքից: 1921 թ. Ապրիլի 22-ին, ենթարկուելով Սովետական Ռուսաստանի պահանջին, թուրքիան իր վերջին գորամասերը հանել է Ալեքսանդրապոլից:

Ի միջի այլոց, հարկ եմ համարում նշել, որ Մարտի 16-ի պայմանագրի համաձայն՝ կարճ ժամկետում թուրքիայի հետ պայմանագիր պէտք է ստորագրէին Հայաստանը, Վրաստանը եւ Ատրպէյճանը:

Ինչպէս Մարտի 16-ի պայմանագիրը ստորագրելու նախօրեակին, այնպէս էլ պայմանագրի կնքումից յետոյ թուրքական պատուիրակութիւնը վարում էր ձգձգելու քաղաքականութիւն: Այժմ էլ Անդրկովկասեան երեք հանրապետութիւնների հետ բանակցութիւններ սկսելը թուրքիան ձգձգում էր՝ յոյս ունենալով, որ Չանգեզուրում Նժդեհի ղեկավարած զինուած պայքարը կը յաղթի, կը տապալի Հայաստանում վերականգնուած սովետական իշխանութիւնը, եւ դրա փոխարէն կը հաստատուի Դեկտեմբերի 2-ի պայմանագիրն ընդունող դաշնակցական կառավարութիւնը: Սակայն թուրքիայի սպասելիքները չարդարացան, եւ նա հարկադրուած էր 1921 թ. Հոկտեմբերին Կարսում սկսել բանակցութիւններ վերոյիշեալ հանրապետութիւնների հետ:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :-----

Email: -----

ՄԱՅԱԶՊ

ԼՈՒՍԻԿ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ (1953-2021)

Սրտի դառն կակիծով կը գուժեն մեր սիրեցեալ մօր եւ հարազատին ԼՈՒՍԻԿ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆի մահը որ պատահեցաւ Մարտ 4, 2021ին յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Թաղման եկեղեցւոյ կարգը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 31, 2021ին, կ.ե. ժամը 1:00ին Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանի Ս. Ղեւոնդեանց Եկեղեցւոյ մէջ, 3325 North Glenoaks Blvd, Burbank, CA որմէ ետք թաղման գերեզմանի կարգը տեղի պիտի ունենայ Հոլիվուտ Հիլզ Ֆորեսթ Լոն գերեզմանատան մէջ 6300 Forest Lawn Drive, Los Angeles, CA:

- Սգակիրներ՝ Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկ. Արա եւ Վերժինիա Պոյամեան եւ զաւակները
- Զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Սթիւ եւ Իսկուհի Մելքոնեան եւ զաւակները
- Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Պոյամեան
- Տէր եւ Տիկ. Ալեն եւ Մարինէ Պուպուշեան
- Տէր եւ Տիկ. Արմէն եւ Սոնա Պուպուշեան
- Տիկ. Էլմիրա Օրտուպէքեան եւ համայն Մելքոնեան, Պուպուշեան, Պոյամեան, Տէրախեան, Փանոսեան, Կրպոյեան, Աճամանուկեան, Թաթուլեան եւ Օրտուպէքեան ընտանիքներ:
- Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները կը խնդրուի կատարել «Մասիս» շաբաթաթերթին եւ «Արարատ» Տան:

ՑԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ԼՈՒՍԻԿ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆի մահուան տխուր առիթով մեր խորագրագրաց ջաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի զաւակներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն, ինչպէս նաեւ Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Պոյամեաններուն:

ՄԴՀԿ «Սապահ-Գիւլ» Մասնաճիւղ

Յիւպատոս Արմէն Բայրուրդեանը

Շարունակուած էջ 8-էն
Արցախ եւ նշեց, որ յառաջիկային նոյնպէս կը ցանկայ այցելել:
Զրուցակիցները պայմանաւորուեցան յաջորդ հանդիպումը կազմակերպել Ֆրէզնոյի մէջ, որ կը գտնուի սենատոր Պորջեսի ընտրաշրջանին մէջ: Դեսպան Բայրուրդեանը նշեց, որ գալիք ֆորումի ահաբեկները կ'երթան դէպի Ֆրէզնո, ուր առաջին հայերը հաստատուած են դեռեւս 19-րդ դարու վերջին:
Գալիք ֆորումի նահանգային սենատոր Անդրեաս Պորջեսը ԱՄՆ

Հանրապետական կուսակցութեան անդամ է: Սենատին մէջ կը ներկայացնէ ութերորդ ընտրաշրջանը, ուր ներառուած է նաեւ հայաշատ Ֆրէզնոն: Սենատոր Պորջեսը Գալիֆորնիայի հայկական օրէնդրական խմբակցութեան անդամ է, ինչպէս նաեւ կ'անդամակցի Գալիֆորնիա-Հայաստան եւ Արցախ համատեղ առեւտուրի, արուեստի եւ մշակութային փոխանակման յատուկ յանձնախումբին: Սենատոր Պորջեսը յայտնի է Գալիֆորնիայի հայկական եւ յունական համայնքներու հետ սերտ գործակցութեամբ:

Տիար Յարութիւն Այվազեան

Շարունակուած էջ 8-էն
Թիւնը, վերջապահութեան «Ուրախ Լեր» շարականի երգեցողութեամբ Սրբազան Հայրը առաջնորդուեցաւ եկեղեցւոյ Կիրակոս սրահը, ուր վարչութիւնը կազմակերպած էր հիւրասիրութիւն մը:
Հիւրասիրութեան ժամանակ գործադրուեցաւ շատ հաճելի յայտագիր մը, սեղանապետութեամբ եկեղեցւոյ ժրջան Աւագ Սարկաւազ՝ Վահէ Զարիթեանի, խօսք առին եկեղեցւոյ ժրջան եւ սիրուած հովիւ Տէր Սարգիս Ա.Ք. Փիթոյեան, եկեղեցւոյ վարչութեան ատենապետ՝ Ասպետ Թաթուլեան,

որ բաժակ բարձրացուց Առաջնորդ Սրբազան Հօր եւ բոլոր ներկաներուն կենացը խմելով, բարերար Յարութիւն Գրիգոր Այվազեան, եկեղեցւոյ երիտասարդաց, կիրակօրեայ եւ շաբաթօրեայ վարժարաններու աշակերտները անջատաբար շնորհակալական նուէրներ յանձնեցին բարերար Յարութիւն Գրիգոր Այվազեանին, խորապէս յուզելով բարերարը:
Սրբազան Հօր փակման խօսքով վերջ գտաւ այդ յիշատակելի հոգեւոր օրը:
Մեր կողմէ յիշենք, թէ Փասատինայի Հայց. Առաքելական եկեղեցին հիմնուած է 1947-ին: Այս

Նոր-Օսմանականութիւնը եւ երտողան

Շարունակուած էջ 15-էն

յին կառավարութեան, ԲԾԿ) Թուրքիա հասած քարիւղի քանակը կը բազմապատկուի մինչեւ 2017, անդին նաւթային ռազմավարական շրջաններ կը ճշդուին եւ կազմակերպուին կեդրոններու ստեղծման ռազմասիրութիւնները կը կատարուին Թուրքիոյ մէջ: Սակայն, Իրաքի Բիւրտիստանի Շրջանային կառավարութեան-ԲԾԿ անկախութեան ծրագիրներու ձախողութենէն (25 Սեպտեմբեր 2017-ին) եւ հիւսիսային Իրաքի վերատեղադրումէն ետք Պաղատի կեդրոնական կառավարութեան կողքին, պարզ կը դառնայ, որ մեծ վնաս հասած է ուսումնական մարզին մէջ Թուրքիոյ վայելած շրջանային դիրքին: Ծանօթ է, որ երբ ԲԾԿ կ'իշխէր Բիւրքուքի վրայ՝ Թուրքիա միացեալ քայլեր առած էր քրտական կողմին հետ քարիւղի աղբիւրները օգտագործելու նպատակով:

փոլի եւ Միսրաթա քաղաքներով, մինչդեռ Լիպիոյ տարածութեան մեծ մասը կը գտնուէր ժամանակակեր կառավարութեան իշխանութեան տակ, գլխաւորութեամբ՝ զօրավար Ռայիֆա Հաֆթարի: Թուրքիա կ'օժանդակէր կեդրոնական կառավարութեան՝ Սուրիային փոխադրուած իսլամական զինեալներով եւ զէնքով, իսկ Եգիպտոս, Սէուդական Արաբիա եւ Միացեալ Էմիրութիւնները կ'աջակցէին Հաֆթարի ժամանակակեր կառավարութեան: (Հաֆթարի կառավարութիւնն էր, որ 24 Ապրիլ 2020ին, երկրորդ տարին ըլլալով կը ճանչնար Հայոց Յեղափոխութիւնը): Սակայն, Լիպիոյ մէջ վերջերս գոյացած համաձայնութեան բերումով, տակաւին յստակ չէ թէ Թուրքիա որքանով պիտի յաջողի օգտուիլ լիպիական նաւթին ու կազին:

Հետեւա՞նքը. Թուրքիա կը զրկուի շրջանէն դէպի Թուրքիա մեծ քանակութեամբ հոսող աժան նաւթին:

Իբրեւ նոր-օսմանական, էրտողան կը հաւատայ որ Թուրքիա վերածուած է միջազգային ուժի՝ համաշխարհային հասողութեամբ, եւ իբրեւ այդպիսին՝ պէտք է ունենայ իր արտաքին սեփական քաղաքականութիւնը, որ կ'անցնի Միջին Արեւելքի սահմաններէն անդին՝ հասնելու մինչեւ Աֆրիկէի խորքեր եւ Լատին Ամերիկա:

Ուսումնական կեդրոն դառնալու Թուրքիոյ երազին մէջ կարեւոր դեր կը խաղայ նաեւ Արեւելեան Միջերկրականի մէջ յայտնաբերուած կազ պարունակող տարածքը եւ այդ կազը Թուրքիոյ ճամբով Եւրոպա փոխադրելու հաւանականութիւնը:

Փան-Թուրքիզմը՝ համաթրքութունը կը թուի այլ օրակարգի վրայ ըլլալ...
Էրտողանի նոր-օսմանական ռազմատենչութիւնը, ներքին ճակատի վրայ իսլամականութիւն պարտադրելու անոր ճիգերը եւ ըմբռնման գործիւնը լուեցնելու անոր վարքագիտը սկսած են սպառել իր քաղաքական դրամագլուխը: Զինուորական ծախսերը, մանաւանդ թրքական բանակի տարբեր ճակատներու վրայ ներգրաւուածութեան պատճառով, սկսած են սպառել նաեւ պետական գանձը, եւ տնտեսութիւնը բռնած է նահանջի ճամբան իսկ արտաքին ճակատի վրայ, երոպացիները եւ ամերիկացիները, արբաքական երկիրներու մեծամասնութիւնը արդէն անպատահելիութեամբ կը յարաբերին էրտողանի հետ:

Բայց Թուրքիա մտահոգ է: Յունաստան, Իսրայէլ, Կիպրոս եւ Եգիպտոս յաճախակի հանդիպումներ կ'ունենան եւ համաձայնութիւն գոյացուցած են ծովու ճամբով կազատար խողովակ մը կառուցելու դէպի Յունաստան, եւ Յունաստանի ճամբով կազը փոխադրելու Եւրոպա: Այս ծրագրին գործադրութեան պարագային, Թուրքիա ամբողջովին դուրս կը մնայ: Այս է հաւանաբար հիմնական պատճառը գրաւուած հիւսիսային Կիպրոսի մերձափնայ ջրերը մէջ քարիւղի եւ կազի պեղումներ կատարելու էրտողանի արկածախնդրութեան՝ ամբողջ Եւրոպական Միութիւնը իր դէմ լարելու գնով:

Նախատեսելով իր արկածախնդրութիւններուն աւարտը եւ սուլթանական իր երազներուն փլուզումը, էրտողանի նոր-օսմանական վերջին «ստեղծագործութիւններէն» կը նկատուի անցեալ տարի Այս Սոֆիա եկեղեցին մզկիթի վերածելու հրամանագիրը՝ Թուրքիոյ օսմանեան իսլամական ժառանգութիւնը ցուցադրելու եւ իր ժողովրդականութիւնը իսթանբուլ յուսահատ փորձով մը:

Տակաւին, նախկին օսմանեան կայսրութեան ափրիկեան երկիրներէն՝ Լիպիա հարուստ է քարիւղի եւ կազի պաշարներով եւ սահմանակից է միջերկրական ծովուն վրայ առեւտուրի կարեւոր ճամբաներուն, իսկ երկրին ապակայունացումը սրած էր միջազգային բազմաթիւ ուժերու ախորժակը, որոնց շարքին՝ Թուրքիոյ: Նախագահ Քազաֆիի տապալումէն ի վեր 2012-ին, Լիպիա մնայուն կռիւներու մէջ էր իրարու դէմ պայքարող ներքին եւ արտաքին ուժերու միջեւ: Լիպիոյ պաշտօնապէս ճանչցուած կառավարութեան իշխանութիւնը սահմանափակուած էր միայն Թրի-

Յոյսով ենք, որ ի շահ շրջանի ժողովուրդներուն, էրտողան շուտով կ'անդադրադառնայ, որ իր «ոտքերը շատ աւելի եկարած է քան իր վերմակը»:

www.civilnet.am

ծուխը եւ եկեղեցին կը հանդիսանան Փասատինայի հայ համայնքի կազմակերպման, ձեւաւորման եւ ազգային բազում աշխատանքներու հիմնաքարը: Այս եկեղեցւոյ անդամներու շնորհիւ է, որ Փասատինայի մէջ ծնունդ առին տասնեակ մը միութիւններ, թերթեր եւ հաստատութիւններ: Փասատինայի եկեղեցին Արեւելեան եւ Արեւմտեան թեմերու մէջ, միակ եկեղեցին է, որ ամէնօրեայ Յովսէփեան վարժարանը ունի, իր յարակից բազ-

մազան մարմիններու եւ յանձնախումբերու կողքին:
Զերմօրէն կը շնորհաւորենք այս Ծուխի բոլոր պատասխանատուները Աստուածահաճոյ այդ օրուան Պատարագին համար:
Շնորհակալութեան յատուկ խօսք ունինք նաեւ բարերար Յարութիւն Գրիգոր Այվազեանին, որ իր ծնողքին քայլերուն հետեւելով, նման իշխանական նուիրատուութիւններով կը շնայնէ մեր գաղութը:
Բոլորին վարձքը կատար:

Հայաստան Արձանագրեց Երկրորդ Յաղթանակը՝ Աշխարհի Բաժակի Չտուճի Մրցաշարքին Գծով

Կիրակի, Մարտ 28-ին, Ֆուտբոլի Աշխարհի Բաժակի գտուճի մրցաշարքին գծով, Երեւանի մէջ Հայաստանը Ազգային խումբը 2:0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Իսլանտայի հաւաքականը:

Առաջին խաղակէսը առանց կոլերու աւարտելէ ետք, 53 վայրկեանին արդիւնքը բացառ Տիգրան Բարսեղեանը: Փոխարինմամբ դաշտ մտնելէ ետք 74-րդ վայրկեանին խորէն Պայրամեան գրաւեց Իսլանտայի բերդը ու արդիւնքը դարձրեց 2:0:

Երեք օր առաջ՝ Մարտ 25-ին մարզիչ Խոսէ Կապառոսի խումբը նուազագոյն հաշուով յաղթած էր Լիխտենշտեյնին:

Միւրան Յարութիւնեան Կը Մենամարտի Ախմեդովի Հետ

Յունահռոմէական ոճի ըմբշա-մարտի Ռիօ-2016 Ողիմպիական խաղերու փոխախոյեան Միւրան Յարութիւնեան յաջորդ մրցակիցը խառը մենամարտերուն (MMA) պիտի ըլլայ ռուսաստանցի Ախմեդովը:

Հանդիպումը կը կայանայ Ապրիլի 6-ին Մոսկուայի մէջ Eagles FC 35 մրցաշարին գծով: Մենամարտը կը ցուցադրուի ռուսական ալիքով:

25-ամեայ Ախմեդովը MMA-էն ներս ունեցած է 6 մենամարտ, տարած է 3 յաղթանակ ու կրած՝ 3 պարտութիւն:

MMA-էն ներս 32-ամեայ Միւրան Յարութիւնեան ունեցած 4 մենամարտերէն 3-ը յաղթած է 1-ը պարտուած: Ան նախորդ մենամարտին՝ 2019 թուականի Հոկտեմբերին պարտուած էր դազախ Զասուլան Ակիմովին:

Օսկար Տէ Լա Հոյան Յայտարարած է 48 Տարեկանին Ռինկ Վերադառնալու Մասին

Փրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի 6 քաջային կարգերու մէջ աշխարհի նախկին ախոյեան Օսկար Տէ Լա Հոյան յայտարարած է ռինկ վերադառնալու մասին, կը հաղորդէ TMZ-ը:

48-ամեայ ամերիկացին յայտնած է, որ իր յաջորդ մենամարտը տեղի կ'ունենայ Յուլիոսի 3-ին: Մրցակցի անունը դեռ յայտնի չէ:

Տէ Լա Հոյան իր վերջին մենամարտը ունեցած էր է 2008 թուականին՝ Թեքսիքականոկաուտով պարտուելով ֆիլիպինցի նշանաւոր բռնցքամարտիկ Մենի Պակյոյին: Ամերիկացին փրոֆեսիոնալ ռինկի վրայ ունեցած է 45 մենամարտ, արձանագրելով 39 յաղթանակ (30 նոքաուտ) ու կրած է 6 պարտութիւն:

Կիլիան Մբապէն Զի Մասնակցիւ Թոքիոյի Ողիմպիական Խաղերուն

Ֆրանսայի ախոյեան ՊՍԺ-ի եւ Ֆրանսայի հաւաքականի յարձակող Կիլիան Մբապէ որոշած է չմասնակցիլ Յուլիոս-Օգոստոսին տեղի ունենալիք Թոքիոյի Ողիմպիական խաղերուն, կը հաղորդէ ֆրանսական Le Parisien-ը: Պատճառը ծանր մրցաշրջանն է: Յունիս-Յուլիոսին Մբապէ Ֆրանսայի հաւաքականի հետ կը մասնակցի Եւրոպայի առաջնութեան եզրափակիչ մրցաշարին:

Աշխարհի Բաժակի Չտուճի Մրցաշարքի Արդիւնքները Եւ Դասաւորունը

Ֆուտբոլի 2022թ աշխարհի առաջնութեան եւրոպական գտուճի գտուճի մրցաշարքին գծով շաբաթավերջին կայացան 2-րդ հանգրուանի Հանդիպումները:

-Ընտրական Ե խումբի միանձեայ առաջատար դարձաւ Շուէտի հաւաքականը, որ Զլաուան Իբրահիմովիչի օգնութեամբ հիւրընկալուելով 3:0 արդիւնքով յաղթեց Քոսովոյի ազգային խումբին եւ վաստակեցաւ 6 միաւոր: Անկէ երկու միաւորով ետ կը մնայ Սպանիոյ հաւաքականը, որ Թիֆլիսի մէջ վերջին վայրկեանին նշանակած կոլի շնորհիւ յաղթանակ կորցեց Վրաստանի հաւաքականէն՝ 2:1:

-Շ խումբի երկրորդ հանգրուանէն յետոյ աղիւսակը 6-ական կէտով կը գլխաւորեն Իտալիոյ եւ Զուիցերիայի հաւաքականները: Իտալացիները ընթացիկ խաղին Սոֆիայի մէջ 2:0 արդիւնքով յաղթեցին Պուլկարիային, իսկ զուիցերիացիները սեփական դաշտի վրայ նշանակած միակ կոլի շնորհիւ առաւելութեան հասան Լիտւայի նկատմամբ:

Աշխարհի Ախոյեան Ֆրանսայի Հաւաքականը Աստանայի մէջ 2:0 արդիւնքով յաղթեց Ղազախստանի հաւաքականին, վաստակելով 4 միաւոր ան միանձեայ կը գլխաւորէ Ծ խումբը: Անոր կը յաջորդեն Ուքրաինան ու Ֆինլանտան, որոնց միջեւ կայացած հանդիպումը աւարտեցաւ 1:1 հաւասար արդիւնքով, եւ այժմ 2-ական միաւորով կը գրաւեն 2-3-րդ տեղերը:

-Բ խումբին մէջ 100 տոկոսանոց արդիւնք ունի Դանիայի հաւաքականը, որ այս շրջանին իր յարկին տակ Զախարեց Մոլդովային ազգային խումբին՝ 8:0: Երկրորդ տեղը ընթացող Աւստրիան ունի 4 կէտ, որ երկրորդ խաղին 3:1 հաշուով յաղթեց Ֆարերեան Կղզիներու խումբին:

-Ի խումբը կը գլխաւորէ Անգլիոյ հաւաքականը, որ Թիրանայի մէջ 2:0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ալբանիային եւ տարաւ երկրորդ անընդմէջ յաղթանակը: Խումբի միւս երկիրները՝ Լեհաստանի եւ Հունգարիայի հաւաքականները, միեւնոյն 3:0 հաշուով վստահ յաղթանակ տարին համապատասխանաբար Անտորային ու Սան Մարինոյի նկատմամբ: Անոնք այժմ 4-ական կէտով կը կիսեն 2-3-րդ տեղերը:

- Ե խումբի մրցաշարային աղիւսակը 6-ական միաւորով կը գլխաւորեն Գերմանիան ու Հայաստանը: Գերմանացիները երկրորդ հանգրուանին հիւրընկալուելով նուազագոյն արդիւնքով յաղթեցին Ռումինիային:

Գերմանիոյ Հաւաքականը 20 Տարիէ Զէ Պարտուած Աշխարհի Բաժակի Չտուճի Փուլին

Գերմանիոյ հաւաքականը, Ֆուտբոլի Աշխարհի Բաժակի գտուճի մրցաշարի երկրորդ հանգրուանին արտագնայ յաղթանակ տանելով Ռումանիոյ նկատմամբ, կը շարունակէ անպարտելութեան շարքը:

Աշխարհի առաջնութեան ընտրական փուլերուն գերմանացիները չեն պարտուած 35 խաղ անընդմէջ: Նախորդ անգամ Գերմանիոյ հաւաքականը այս մրցաշարքէն ներս պարտութիւն կրած է 2001 թուականի Սեպտեմբերին՝ Անգլիոյ հաւաքականի հետ խաղին (1:5):

Հենրիխ Միխայրեանի Վերադարձը Կը Սպասուի «Այաքսի» Դէմ Խաղին

Ֆուտբոլի Հայաստանի հաւաքականի եւ իտալական «Ռոմայի» կիսապաշտպան Հենրիխ Միխայրեանի վերադարձը խաղադաշտ կը սպասուի Եւրոպայի Լիգայի քառորդ եզրափակիչի առաջին խաղին հոլանտական «Այաքսի» հետ հանդիպման ընթացքին:

Հայ ֆուտպոլիստը պէտք է դարձեալ բժշկական զննում ունենայ: Ան ենթարկուած էր սրունքի մկանային վնասուածքի, որու պատճառով ան չկարողացաւ մասնակցիլ Ազգային Հաւաքականի առաջին երեք հանդիպումներուն:

«Այաքս» - «Ռոմա» Հանդիպումը Տեղի Կ'ունենայ Ապրիլի 8-ին:

«Միլան» Անառային Փոխանկումներու Ընթացքին Կը Ծախսէ 100 Միլիոն Եւրօ

«Միլանը» ամառնային խաղացողներ փոխանակելու պատուհանի ժամանակ կ'ուժեղացնէ իր կազմը: Իտալական ակումբի ղեկավարութիւնը տրանսֆերներին համար պիտի տրամադրէ 100 միլիոն եւրօ:

Այդ գումարի մէկ մասը մնացած է ձմեռնային պատուհանէն, մէկ մասն ալ ամրանը կը տրամադրուի Ախոյեաններու Լիգայի յաջորդ մրցաշրջանի համար խումբը ուժեղացնելու նպատակով:

«Միլան» կը փորձէ «Զելսիէն» գնել պաշտպան Ֆիկայօ Տոմորիի իրաւունքը: Անգլիոյ հաւաքականի 23-ամեայ ֆուտբոլիստը այժմ վարձակալութեամբ հանդէս կու գայ միլանեան խումբին մէջ:

Իտալիոյ առաջնութեան 28 խաղէն յետոյ «Միլան» երկրորդն է եւ առաջատար «Ինտերէն» հետ է 6 միաւոր:

Անկէ յետոյ ան պէտք է զբաղուի նաեւ իր հաւանական տեղափոխումով: Մբապէի ծառայութիւններով հետաքրքրուած է Մատրիտի «Ռեալը»:

22-ամեայ Մբապէի պայմանագիրը ՊՍԺ-ի հետ նախատեսուած է մինչեւ 2022թ. Յունիս: